সতীৰ্থ
Sateertha

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ মুখপত্র

১৯ তম্ সংখ্যা | ২০১৭-১৮ বৰ্ষ

সম্পাদক

ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ শৰ্মা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ

১৯ তম্ সংখ্যা, ২০১৭-১৮ বৰ্ষ

সম্পাদক

ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ শৰ্মা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

গোপীনাথ বৰদলৈ নগৰ

গুৱাহাটী - ৭৮১০১৪

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ মুখপত্ৰ 'সতীৰ্থ'
১৯ তম্ সংখ্যা, ২০১৭-১৮
SATEERTHA, Vol. XIX, Gauhati University
Officers' Association, 2017-18

সম্পাদনা সমিতি

সভাপতি
অৰবিন্দ শৰ্মা

সম্পাদক
ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ শৰ্মা

সদস্যসকল
ড° ৰণজিৎ সিং
ড° অলক কুমাৰ পাঠক
ড° ঋতুপৰ্ণ বৰা
বিৰাজ ডেকা
দীপক দাস

আখৰ জোটনি
চন্দ্ৰকান্ত দাস
হাচান আলী

অলংকৰণ
শংকৰ কুমাৰ

ছপা
গুৱাহাটী ইউনিভাৰ্ছিটি প্ৰেছ
গুৱাহাটী - ৭৮১ ০১৪
দূৰভাষঃ ০৩৬১-২৭০০৬৬৫

উছৰ্গা

'সতীৰ্থ'ৰ এই সংখ্যাটি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া
সন্থাৰ প্ৰাক্তন সাধাৰণ সম্পাদক বিশ্ববিদ্যালয়
প্ৰেছৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰবন্ধক

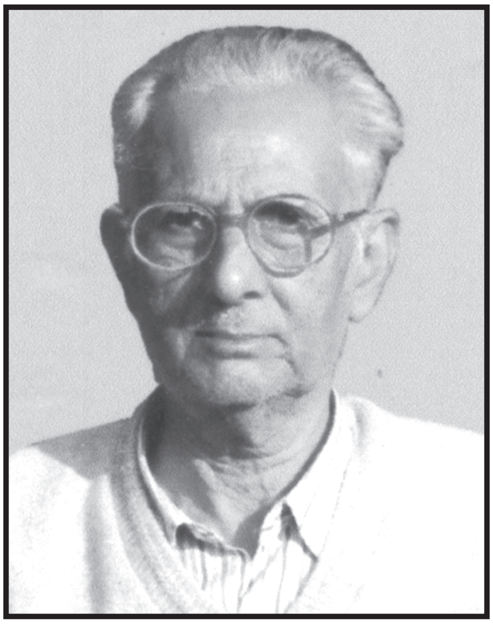

প্ৰয়াত নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তদেৱৰ
নামত উছৰ্গা কৰা হ'ল

— সম্পাদনা সমিতি

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
GAUHATI UNIVERSITY

Dr. Mridul Hazarika
Vice Chancellor
Phone : +91-361-2570412 (O); 2570408 (R)
Fax : +91-361-2675515
E-mail ID : vc@gauhati.ac.in
Hazarika50@gmail.com

শুভেচ্ছা বাণী

মই জানিবলৈ পাই সুখী হৈছোঁ যে, অন্য বছৰৰ দৰে এই বছৰো গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ “সতীৰ্থ”ৰ ১৯তম সংখ্যাটি প্ৰকাশৰ যো-জা কৰা হৈছে। “সতীৰ্থ”ত প্ৰকাশিত লিখনিসমূহে আমাৰ বিষয়াসকলৰ প্ৰতিভাৰ চানেকি দাঙি ধৰিছে। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিষয়া সন্থাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত মুখপত্ৰখনে গুৱাহাটী গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন দিশত আলোকপাত কৰি বিষয়াসকলৰ ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বিকাশৰ অৰ্থে থকা আগ্ৰহ আৰু দায়বদ্ধতা প্ৰকাশ কৰি আহিছে। এই সুস্থ চিন্তা-চৰ্চাক মই আদৰণি জনাইছোঁ।

এই সুযোগতে গুৱাহাটী বিশ্ববিদালয়ৰ সমূহ বিষয়ালৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰাৰ লগতে এই বছৰৰ “সতীৰ্থ”ত সন্নিবিষ্ট লিখনীসমূহে বিগত বছৰবোৰৰ দৰে মানদণ্ড অক্ষুণ্ণ ৰাখিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

দিনাংক ঃ ০১ নবেম্বৰ, ২০১৮

(ড° মৃদুল হাজৰিকা)
উপাচাৰ্য
গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
GAUHATI UNIVERSITY
Gopinath Bardoloi Nagar, Guwahati
Assam : India, PIN- 781014
Website : www.gauhati.ac.in

অধ্যাপক হৰি প্ৰসাদ শৰ্মা
ৰেক্টৰ
Prof. Hari Prasad Sarma
Rector

MESSAGE

It gives me immense pleasure to know that the Gauhati University Officers' Association has decided to bring out the 19th issue of its annual journal "Sateertha" shortly. I am sure, the articles to be published in the journal would contribute greatly to enrich the world of literature.

Gauhati University Officers' Association plays a significant role in the path of development of the university with their dedication, sincerity and commitment and I am confident that the present young, energetic and competent officers would carry forward the legacy of it with dignity and honour.

I take this opportunity to express my sincere gratitude and thanks to the members of the Association in general and the editorial staff of "Sateertha" in particular for their noble endeavour.

I also wish them all success in their new initiatives to be undertaken in the days to come.

Date : 01.05.2018

(Hari Prasad Sarma)

E-mail : hpsarma1957@gmail.com :: Ph. No.: 098640-45328(M) : 0361-2700077(O) :: Fax : +91-361-2675515

Dr. Suresh Kr. Nath, M.A, Ph.D., B.Ed.
Registrar

GAUHATI UNIVERSITY
Gopinath Bardoloi Nagar
Guwahati - 781 014
Assam :: India

Ref. No.............................. ***Date :........................***

শুভেচ্ছা বাণী

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ "সতীৰ্থ"ৰ ১৯তম সংখ্যাটি প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱা উদ্যোগৰ বাবে আনন্দিত হৈছোঁ।

সন্থাৰ আলোচনী এখন সন্থাৰ দপোন স্বৰূপ আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা সন্থাৰ কৰ্মৰাজি প্ৰতিবিম্বিত হয়।

বিষয়াসকলৰ সক্ৰিয় ভূমিকাই বিশ্ববিদালয়খনক সুচাৰুৰূপে পৰিচালনা কৰাত সহায় কৰে আৰু ইয়ে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰো মাপকাঠি হিচাপে কাম কৰে। সেয়ে বিশ্ববিদালয়ৰ উন্নতিৰ হকে কাম কৰা প্ৰতিজন বিষয়ালৈ মই ওলগ ও শুভেচ্ছা জনালোঁ আৰু "সতীৰ্থ" মুখপত্ৰখনিৰ সাফল্য কামনা কৰিলোঁ।

দিনাংক ঃ ০৫ নবেম্বৰ, ২০১৮

(ড° সুৰেশ কুমাৰ নাথ)
পঞ্জীয়ক
গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

☎ : 0361-2570415 (O), +918876038485 (M) :: Fax : 0361-2700311 / 2675515 :: e-mail : registrar@gauhati.ac.in :: Web : www.gauhati.ac.in

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

বিগত বৰ্ষটোত (মে', ২০১৭— মে', ২০১৮) আমাৰ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ প্ৰাক্তন সম্পাদক নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তদেৰকে ধৰি সন্থাৰ এজন প্ৰাক্তন সক্ৰিয় সদস্য ডঃ ডিম্বেশ্বৰ টেৰন দেৰকে ধৰি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সুখ্যাতিত সেৱা আগবঢ়াই অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা ভালেকেইগৰাকী শিক্ষক তথা সুদক্ষ কৰ্মচাৰীক আমাৰ মাজৰ পৰা চিৰদিনৰ বাবে বিদায় দিবলগীয়া হৈছে। ইয়াৰোপৰি আমাৰ সন্থাখনৰ ভালেকেইজন বিশিষ্ট ব্যক্তিকো আমি হেৰুৱাবলগীয়াত পৰিছোঁ। জ্ঞাত-অজ্ঞাত সেই সকলো পুণ্যাত্মাৰ প্ৰতি 'সতীৰ্থ' সম্পাদনা সমিতিৰ ফালৰ পৰা গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

কৃতজ্ঞতা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়লৈ সুদীৰ্ঘকাল সুখ্যাতিৰে সেৱা আগবঢ়াই বিগত সময়ছোৱাত (মে', ২০১৭ — মে', ২০১৮) অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা বিষয়া ড° ৰমণী বৰ্মণ, শ্ৰীপ্ৰবীণ দাস, শ্ৰীঅভয় ভট্টাচাৰ্য্য, প্ৰদীপ ডেকা, পৰেশ দাস লগতে অন্যান্য অৱসৰপ্ৰাপ্ত শিক্ষক কৰ্মচাৰী সকলোলৈ তেখেতসকলে আগবঢ়োৱা কৃতিত্বপূৰ্ণ সেৱা আৰু অমৰত্য অৱদানৰ বাবে সতীৰ্থ সম্পাদনা সমিতিলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ তেখেতসকলৰ সুস্বাস্থ্য আৰু সুদীৰ্ঘ কৰ্মময় জীৱনৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ।

সম্পাদকীয়

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যিসকলৰ মহান মনিষীৰ ত্যাগ আৰু আশাশুধীয়া প্ৰচেষ্টাৰ ফলত উত্তৰ-পূৰ ভাৰতৰ উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰ, আমাৰ অসমীয়া জাতিৰ অতিকে আপোন আৰু হেপাহৰ অনুষ্ঠান গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠা হ'ল সেইসকললৈ আমাৰ সশ্ৰদ্ধ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। ডেৰ হাজাৰ বিঘাৰো অধিক মাটিকালি সামৰি সু-বিশাল ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দাতিকাষৰীয়া গুৱাহাটীৰ পশ্চিম প্ৰান্তৰ জালুকবাৰী অঞ্চলত স্থায়ীভাৱে নিৰ্মিত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আৰম্ভণি ১৯৪৮ চনৰ ২৬ জানুৱাৰীত। অস্থায়ীভাৱে কটন কলেজত আৰম্ভণি কৰা গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে বৰ্তমান ৭০ বছৰ সম্পূৰ্ণ কৰিলে আৰু বিগত এই কালছোৱাত আমাৰ এই অনুষ্ঠানখনিয়ে অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ লগতে দেশৰ উচ্চ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰখনলৈ যি বৰঙণি আগবঢ়ালে সেয়া সদায় সোণালী আখৰেৰে লিখা থাকিব। বিশ্বেবৰেণ্য গীতিকাৰ ঁভূপেন হাজৰিকাদেৱে এই অনুষ্ঠানটিৰ বাবে ৰচনা কৰা সঙ্গীত ঃ

জিলিকাব লুইতৰে পাৰ
এন্ধাৰৰ ভেটা ভাঙি
প্ৰাগজ্যোতিষত বয়
জেউতি নিজৰাৰে ধাৰ...

সচাঁকৈয়ে যি উদ্দেশ্য লৈ বিশ্ববিদালয়খন ৰাইজে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল সেয়া যেন বহুলাংশে বাস্তৱত ৰূপায়িত হৈছে। স্বকীয় মৰ্যদা অটুট ৰাখি গৰিমামণ্ডিত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় দিনক দিনে জাকত জিলিকা হৈ উঠক, এয়া প্ৰত্যেকজন অসমবাসীয়ে কামনা কৰে। নানা ঘাত-প্ৰতিঘাত, বহুত বাধা-বিপত্তি নেওচি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যৰে উমৈহতীয়া প্ৰচেষ্টাত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বৰ্তমান দেশৰ এখন আগশাৰীৰ বিশ্ববিদ্যালয় হিচাবে প্ৰতিষ্ঠা লাভৰ বাবে আমি সকলো গৌৰৱান্বিত।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ভৌগোলিক পৰিসীমা পূৰ্বৰ তুলনাত ভালেখিনি কমিল। নতুন নতুন বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপন হোৱাৰ লগে লগে ইয়াৰ পৰিসৰ দিনকে দিনে কমি আহিছে যদিও বৰ্তমানো আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত ৩৫০খনৰো অধিক মহাবিদ্যালয়ত লক্ষাধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে উচ্চ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। সময়োপযোগী নতুন নতুন পাঠ্যক্ৰম বিশ্ববিদ্যালয়খনত প্ৰৱৰ্তন হৈছে। পূৰ্বৰ তুলনাত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্তঃগাঠনিও যথেষ্ট উন্নত হৈছে।

বৰ্তমান তীব্ৰ প্ৰতিযোগিতাৰ যুগ। নিবনুৱা সমস্যাই ভয়াৱহ ৰূপত দেশখনলৈ অশনি সংকেত কঢ়িয়াই আনিছে। প্ৰযুক্তিৰ বহুল ব্যৱহাৰে মানৱ সম্পদৰ প্ৰয়োজনীয়তা হ্ৰাস কৰিছে। চৰকাৰী-বেচৰকাৰী সকলো খণ্ডতে নিয়োগ যথাসম্ভৱ কমকৈ ৰখাৰ প্ৰৱণতা বাঢ়িছে। বছৰি ২ কোটি নিবনুৱাক সংস্থাপন দিম বুলি শাসনভাৰ লোৱা চৰকাৰে ৪ বছৰৰো অধিক কালত ইয়াৰ আধা সংখ্যককে সংস্থাপন দিবলৈ সমৰ্থ হোৱা নাই। এনে এক ভয়লগা পৰিস্থিতিত আমাৰ যুৱচামক নিয়োগযোগ্য কৰি তুলিবলৈ বিশ্ববিদ্যালয়ে সময়োপযোগী ব্যৱস্থা ল'ব লাগিব।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিষয়াসকলৰ ভাব-চিন্তা প্ৰকাশৰ মাধ্যম হিচাবে 'সতীৰ্থ' প্ৰকাশ কৰি অহা হৈছে।। কিন্তু বৰ দুখেৰে এই কথা সম্পাদকীয়ত লিপিবদ্ধ কৰিবলগীয়া হৈছে যে— সম্পাদকৰ দায়িত্ব লোৱাৰে পৰা

বহু অনুনয় বিনয় কৰিও 'সতীৰ্থ'খন ভবাধৰণে প্ৰকাশ কৰিবলৈ লিখনি সংগ্ৰহ কৰিব নোৱাৰিলোঁ। কাৰ্যালয়ৰ কামৰ বাবে হওক নাইবা আন অন্য কোনো কাৰণতে হওক বিষয়াসকলে লিখিম লিখিম বুলি কৈ মূৰামূৰি সময়ত তেখেতসকলৰ অপাৰগতা প্ৰকাশ কৰি আমাক বিপদত পেলায়। উপায়ন্তৰ হৈ সম্পাদনা সমিতিৰ অনুমোদন অনুসৰি 'সতীৰ্থ'ৰ পুৰণি সংখ্যাৰ পৰা দুটিমান লিখনি এই সংখ্যাত পূৰ্ণমুদ্ৰণ কৰা হৈছে।

আশাকৰোঁ অনাগত দিনত লিখনিৰ এই অভাৱ পুৰণ হ'ব আৰু আমাৰ বিষয়াসকলে তেওঁলোকৰ ভাবনা-চিন্তা তথা জ্ঞান তথা অভিজ্ঞতা সকলোৰে সৈতে ভগাই লোৱাৰ এক মাধ্যম হিচাবে পৰৱৰ্তী 'সতীৰ্থ'সংখ্যাবোৰ উন্নতমানৰ লিখনিৰে সমৃদ্ধ কৰিব।

পৰিৱৰ্তনৰ শ্লোগান, দুৰ্নীতি নিৰ্মূলৰ প্ৰতিশ্ৰুতি আদিৰে শাসনভাৰ লোৱা চৰকাৰৰ দিনত বহুক্ষেত্ৰত পৰিৱৰ্তন কিছু প্ৰত্যক্ষ কৰা হ'ল। উচ্চ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰখনতো ভালেখিনি পৰিৱৰ্তনৰ যো-জা চলি থকাৰ উমান পোৱা যায়। দুৰ্নীতি নিৰ্মূলৰ নমুনা ইতিমধ্যে আমি ভালেখিনি প্ৰত্যক্ষ কৰিছোঁ। পেট্ৰলজাতীয় সামগ্ৰীৰ আকাশলংঘী দামে ইতিমধ্যে সাধাৰণ ৰাইজক মাধমাৰ শোধাইছে। সংশোধিত হাৰত দৰমহা দিছে যদিও কিছুমান সামগ্ৰীৰ বৰ্দ্ধিত মূল্য তথা অত্যাধিক কৰৰ বোজাই সেয়া অৰ্থহীন কৰি তুলিছে।

ৰাজ্যখনত ৰাষ্ট্ৰীয় নাগৰিক পঞ্জী প্ৰস্তুতকৰণৰ নামত ৰাজনৈতিক দলবোৰে কৰি অহা লেতেৰা ৰাজনীতিয়ে ইতিমধ্যে ভয়ংকৰ ৰূপ পৰিগ্ৰহণ কৰিছে। নাগৰিকত্ব সংশোধনী আইনৰ নামত ৰাইজৰ মাজত বিদ্বেষৰ সৃষ্টি কৰি অহা হৈছে। প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগে দেশক জুৰুলা কৰিছে। তাৰ মাজতে সন্ত্ৰাসবাদীৰ কূটাঘাতমূলক কাৰ্যয়ো আমাৰ ভৱিষ্যৎ ক্ৰমে অধিক ভয়াৱহ কৰি তুলিছে।

এনে এক জটিল সন্ধিক্ষণত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দৰে পবিত্ৰ শিক্ষানুষ্ঠান এখনে সৰ্বসাধাৰণক আশাৰ বতৰা দিব পাৰে। সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিদ্বৎ মহললৈ অতীৱ আগ্ৰহেৰে বাট চাই থাকে নিশ্চয় তেখেতসকলে সমাজক সঠিক পথ দেখুৱাব। বিশ্ববিদ্যালয়খন সমাজৰ এই আশা পূৰণ কৰিবলৈ সমৰ্থ হওক — এয়া ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা।

শেষত সময়তকৈ বহু পলমকৈ বিভিন্ন ধৰণে জোৰা-তাপলি মাৰি আৰু সতীৰ্থখন আপোনাসবৰ হাতত তুলি দিবলৈ সমৰ্থ হ'লো। এইক্ষেত্ৰত সম্পাদনা সমিতিৰ সমূহ সদস্যই যিধৰণে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়ালে, তাৰ বাবে মই সকলোকে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। আখৰ-জোটনিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আৰ্হি কাকত শুধৰোৱাৰ পৰা আঙ্গিক তথা অঙ্গ সজ্জালৈ সকলোখিনি গুৱাহাটী ইউনিভাৰ্ছিটি প্ৰেছৰ কৰ্মীবৃন্দই কৰি সতীৰ্থখন সুন্দৰকৈ ছপাই বন্ধাই আপোনাসবৰ হাতত তুলি দিব পৰাকৈ সাজু কৰি দিয়াৰ বাবে মই সম্পাদনা সমিতিৰ হৈ গুৱাহাটী ইউনিভাৰ্ছিটি প্ৰেছৰ সমূহ বিষয়া তথা কৰ্মীবৃন্দৰ প্ৰতি আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। অনিশ্চাকৃত ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে মই আপোনালোকৰ ক্ষমা-প্ৰাৰ্থী।

জয়তু গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়।
জয়তু গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থা।

ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ শৰ্মা
সম্পাদক
১৯তম্ সংখ্যা, সতীৰ্থ

সূচীপত্ৰ

নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তদেৱক মই যেনেকে জানিছিলোঁ ■ ড° লক্ষীনন্দন বৰা /১৩

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ হোৱাৰ বিৱৰণ দুখন কিতাপৰ কথাৰে ■ দীপক দাস/১৫

অসম ২০৩০ ঃ মোৰ সপোন ■ লীলাধৰ হাজৰিকা/২২

পৰিবেশ আৰু জনসজাগতা ■ ৰীতা শৰ্মা/২৭

অসমীয়া ভাষাত ফকৰা-যোজনা ■ শিৱ হাজৰিকা/৩০

চাণক্য পণ্ডিতৰ চাকি ■ খগেন চন্দ্ৰ ডেকা/৩৫

বিশ্ববিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰত সেৱা আগবঢ়াই পোৱা আনন্দ ■ তৰুণ চন্দ্ৰ শইকীয়া/৩৭

সীমিত মেৰ ■ দীপক দাস/৪০

প্ৰয়াত নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তক মই যেনেদৰে জানো... ■ প্ৰশান্ত শৰ্মা/৪৭

সংকল্প ■ ড° ৰণজিৎ সিং/৪৯

Guwahati : The changing face A personal account ■ Anjan Kr. Das /৫০

Problems of University Financing ■ Dr. Rabindra Kn. Choudhury/৫৭

Keynote Address at the Business Session on "University Finance : its Problems and Prospects" ■ Dr. S.B. Medhi/৬৫

Drug Addiction ■ Late Dr. Dimbeswar Teron/৭৫

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন/৮২

Reports of the Sports Secratary/৮৬

শুভেচ্ছা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ এজন সন্মানীয় সদস্য তথা বিষয়া সন্থাৰ প্ৰাক্তন সাধাৰণ সম্পাদক, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্ পৰীক্ষা প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰৰ উপ-সঞ্চালক ড° সঞ্জয় দত্তদেৱে বিগত জুলাই (২/৭/২০১৮) মাহত গুৱাহাটীৰ কটন ৰাজ্যিক বিশ্ববিদ্যালয়ত শৈক্ষিক পঞ্জীয়ক হিচাবে যোগদান কৰে। বৰ্তমান বৰ্ষৰ (২০১৮-১৯) গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ উপ-সভাপতি হিচাবে মনোনীত দত্তদেৰ এই নতুন আৰু দায়িত্বপূৰ্ণ পদত অধিষ্ঠিত হোৱাৰ বাৰে সতীৰ্থ সম্পাদনা সমিতিক তৰফৰ পৰা তেখেতক আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰাৰ লগতে অনাগত দিনত তেখেতৰ উত্তৰোত্তৰ সমৃদ্ধি কামনা কৰিছোঁ।

সম্পাদনা সমিতি
সতীৰ্থ, ২০ তম্ সংখ্যা

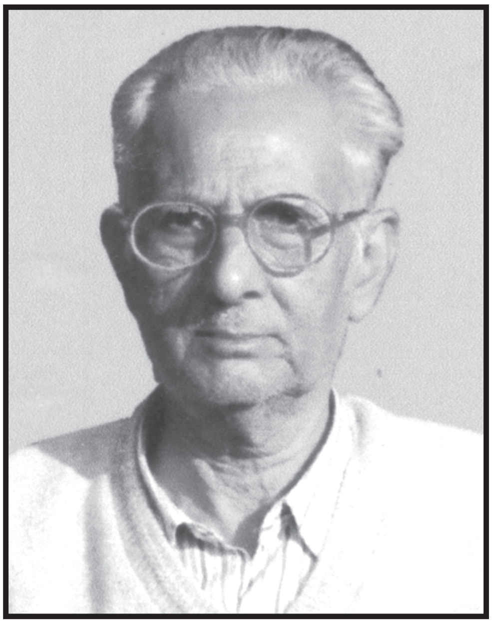

নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তদেৱক মই যেনেকে জানিছিলোঁ

ড° লক্ষীনন্দন বৰা

তেওঁৰ অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতি আৰু জাতীয় পৰম্পৰাৰ প্ৰতি অপৰিসীম সজাগতা আছিল। তেওঁৰ আছিল এটা অধ্যয়নপুষ্ট সুন্দৰ মন যিটো মনে সাৰ্থকতা বিচাৰি পাইছিল— পাৰস্পৰিক মমত্ববোধত। সেই কাৰণে তেওঁ এগৰাকী সৰ্বৰহী লোক আছিল। তেওঁক বেয়া বুলি কোৱা মানুহ নাছিলেই। তেওঁ সঁচাকৈয়ে জীয়াই থকাৰ সাৰ্থকতাৰ প্ৰমাণ দিছিল। এইজনেই ৮৩ বছৰ বয়সত মৃত্যুবৰণ কৰা নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত। সম্পৰ্কত তেওঁ মোৰ বিয়ৈ। এই সূত্ৰেই আমাৰ মাজত আত্মীয়তাই গঢ় লৈ উঠিছিল যোৱা একুৰি বছৰৰ ভিতৰত।

তেওঁ জীৱনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কালছোৱা পাৰ কৰিছিল গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত আৰু বাস কৰিছিল ইয়াৰ চৌহদতে। তেওঁ এক পৱিত্ৰ শান্তিময় জীৱন পাৰ কৰিছিল। এই জীৱনত নাছিল কোনো হিংসা-বৈৰিতা, অসততা আৰু মানসিক দন্দ্ব। তেওঁ আছিল গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ছপাশালৰ কাৰ্যব্যক্তি। অৱসৰৰ পাচতো তেওঁ বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ লগত আন্তৰিক সংযোগ ৰক্ষা কৰিছিল। নিজৰ ঘৰো সাজিছিল বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ওচৰতে। দুজন ল'ৰা আৰু এজনী ছোৱালীৰে সৈতে তেওঁৰ আছিল এখন সুখৰ সংসাৰ। তেওঁ আছিল এজন সুযোগ্য স্বামী, এজন দায়িত্বশীল পিতৃ। পিতৃ হিচাপে তেওঁ সকলো বক্তব্য সাদৰ্থ্যসজ্জিতৰূপে পালন কৰি গ'ল। বৈষয়িক আৰু মানবিক গুণেৰে তেওঁ এৰি থৈ গ'ল সদ্য বিবাহিতা এটি কন্যা আৰু দুটা পুত্ৰক। এতিয়া এওঁলোকৰ প্ৰত্যেকৰে একোখন সুন্দৰ সংসাৰ আছে। তেওঁ সঁচাকৈয়ে ভাগ্যবান পুৰুষ। কাৰণ সাংসাৰিক জীৱনত তেওঁ বিশেষ ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ সন্মুখীন হোৱা নাছিল আৰু ঈশ্বৰ-ভক্তিয়ে তেওঁৰ নৈতিকতাক সবল কৰি ৰাখিছিল আৰু জীৱনৰ পোৱা-নোপোৱাৰ বেদনাই তেওঁক স্পৰ্শ কৰিব পৰা নাছিল।

যিজন মানুহক মই প্ৰায় কুৰি বছৰ ধৰি ল'গ পাই আছোঁ। মোৰ জীৱন-পৰিক্ৰমাত যিজন মানুহক বিশেষ স্থান দিছোঁ, যিজন মানুহৰ সান্নিধ্যই মোৰ জীৱন সমৃদ্ধ কৰিছে, সেইজন মানুহক হেৰুৱাই মই কিমান কষ্ট পাইছোঁ,

ভাষাৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ টান। এনে লাগিছে, তেওঁৰ দৰে আৰু এজন মানুহ যেন মই পুণৰ বিচাৰি নেপাম। মই সঁচাকৈয়ে মৰ্মাহত। মোৰ জেঠেকি অধ্যক্ষ কল্যাণ কুমাৰ বৰুৱাক হেৰুৱাই যিমান কষ্ট পাইছিলোঁ, এতিয়া শ্ৰদ্ধেয় নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তক হেৰুৱাই সিমানেই কষ্ট পাইছোঁ। এৰা, যিমান দিন জীয়াই থাকোঁ, সিমান দিন এনে মৰণৰ বেদনা সহ্য কৰিব লাগিবই।

তেওঁ দেৰগাঁৱৰ মানুহ। শিক্ষা লাভ কৰিছিল যোৰহাটৰ জগন্নাথ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ত। প্ৰাক্তন মুখ্যমন্ত্ৰী তৰুণ গগৈ তেওঁৰ সহপাঠী আছিল। সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ পীঠস্থান যোৰহাটে তেওঁক দিছিল এক বিশ্লেষণী মেধা আৰু বৈদ্ধিক মানসিকতা। তেওঁৰ ধৰ্মশাস্ত্ৰসমূহৰ প্ৰতি আছিল অশেষ আকৰ্ষণ আৰু বৈষ্ণৱ সাহিত্যই তেওঁক মানসিক পৰিপুষ্টি দান কৰিছিল। তেওঁৰ অতিশয় প্ৰিয় গ্ৰন্থ আছিল মহাভাৰত আৰু শ্ৰীমদ্ভাগৱত গীতা। তেওঁৰ লগত শাস্ত্ৰৰ আলোচনা কৰি মই বৰ ভাল পাইছিলোঁ। কাৰণ ঈশ্বৰ-বিশ্বাসী হ'বলৈ মই মোৰ মনক পতিয়ন নিয়াব নোৱাৰি দিকবিদিক শূন্য দেখি আছোঁ কাৰণে তেওঁৰ দৰে লোকৰ ঐকান্তিক ঈশ্বৰ ভক্তি দেখি অবাক বিস্ময়েৰে সঁচাকৈয়ে সন্তুষ্টি প্ৰকাশ কৰিছিলোঁ। আচলতে আনক সুখী হোৱা দেখিলে মই নিজে সুখী হওঁ— মই অজেয়বাদী হোৱা সত্বেও এটা কথা ভাবি দুখ লাগে যে তেওঁ মোক ভক্তিমান লোক বুলিয়েই মোৰ ওপৰত আস্থা ৰাখিয়েই আমাৰ মাজৰ পৰা হেৰাই গ'ল। তেওঁক মই বুজাব নোৱাৰিলোঁ যে ভক্তিমান লোক হিচাপে মই যাকেৰি নাহিকে উপাম' (শঙ্কৰদেৱৰ জীৱনক লৈ উপন্যাস) আৰু 'সেহি গুণনিধি', (মাধৱদেৱৰ জীৱনক লৈ উপন্যাস) লিখা নাছিলোঁ, লিখিছিলোঁ তেখেতসকলৰ অসাধাৰণ ব্যক্তিত্ব আৰু অৱদানত অভিভূত হৈহে মোৰ যিবোৰ গুণ নাই সেইবোৰ গুণ তেওঁৰ আছিল কাৰণেই তেওঁক মই খুব শ্ৰদ্ধা কৰিছিলোঁ।

তেওঁৰ বিশেষ বেমাৰ-আজাৰ নাছিলেই। গতিকে তেওঁৰ মৃত্যুক বাৰ্দ্ধক্যজনিত শাৰীৰিক অৱক্ষয়ৰ মৃত্যু বুলিয়েই ক'ব পাৰি। মৃত্যু আৱশ্যম্ভাৱী। ৰোগীজনৰো মৃত্যু হ'ব, স্বাস্থ্যৰক্ষাৰ সকলো নিয়ম পালন কৰি আদৰ্শ জীৱন যাপন কৰাজনৰো মৃত্যু হ'ব। কাৰণ মৃত্যু অবিহনে পৃথিৱীখন প্ৰজন্মে-প্ৰজন্মে সজীৱ আৰু গতিশীল হৈ থাকিব নোৱাৰে।

মোৰ শ্ৰদ্ধা জনাইছোঁ তেখেতৰ গুণৰাজিক আৰু অহংশূণ্য মানুহজনক। তেওঁ কাহানিও মোৰ মনৰ পৰা আঁতৰি যাব নোৱাৰে।❑

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ হোৱাৰ বিৱৰণ দুখন কিতাপৰ কথাৰে

দীপক দাস
কাৰিকৰী বিষয়া

১৯৪৮ চনৰ ১ জানুৱাৰীত প্ৰতিষ্ঠাপক পঞ্জীয়ক ফণীধৰ দত্তই অনাড়ম্বৰভাৱে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰিছিল কটন কলেজৰ ছাত্ৰাবাসৰ কাষত মিলিটাৰীয়ে যুদ্ধৰ কাৰণে সজা গুদাম এটাত। ১৯৪৭ চনৰ ডিচেম্বৰত অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী গোপীনাথ বৰদলৈদেৱে এখন চিঠিৰ যোগেদি পণ্ডিত প্ৰৱৰ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈদেৱক গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক উপাচাৰ্য্য হ'বলৈ অনুৰোধ জনায়। ১৯৪৭ চনৰ ৩০ ডিচেম্বৰত সন্দিকৈদেৱে চিঠিখন পায়। ১৯৪৮ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ শেষ ভাগত বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃত সন্দিকৈদেৱক বিধিমতে উপাচাৰ্য্য নিয়োগ কৰা হয়। সন্দিকৈদেৱে ১৯৪৮ চনৰ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰীত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক উপাচাৰ্য্যৰূপে যোগ দিয়ে। ১৯৪৮ চনৰ এক জানুৱাৰীৰ পৰা ফেব্ৰুৱাৰীৰ ২২ তাৰিখলৈ ফণীধৰ দত্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ একমাত্ৰ বিষয়া আছিল। ফণীধৰ দত্তক মাহে পাঁচশ টকা দৰমহাত নিযুক্ত কৰা চিঠি আছে জানুৱাৰীৰ সাত

তাৰিখে। কিন্তু তাৰ ঠিক বিশ দিন পিচতে তেখেতৰ দৰমহা মাহে ৫৫০টকা কৰা হয়।

এই কথাখিনি লোৱা হৈছে ডক্টৰ দিলীপ কুমাৰ দত্ত ৰচিত 'ফলি লোৱা বুৰঞ্জী' শীৰ্ষক পুথিৰ পৰা। প্ৰকাশক বৰলুইত প্ৰকাশন। ডক্টৰ দিলীপ কুমাৰ দত্ত হৈছে ফণীধৰ দত্তৰ সুযোগ্য সন্তান। বিদেশত কৰ্মৰত বিখ্যাত গণিতজ্ঞ যদিও তেখেতে অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিলৈ উল্লেখনীয় বৰঙণি যোগাই আছে। ফলি লোৱা বুৰঞ্জী কিতাপখনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰু প্ৰতিষ্ঠাপক পঞ্জীয়ক ফণীধৰ দত্তৰ জীৱনী তথা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ জন্মৰ আতিগুৰি বিতংকৈ আছে। আন এখন উল্লেখযোগ্য কিতাপ হ'ল আব্দুছ ছাত্তাৰ দেৱে লিখা 'কষ্ণকান্ত সন্দিকৈ' শীৰ্ষক পণ্ডিত প্ৰৱৰ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈদেৱৰ জীৱনী। আব্দুছ ছাত্তাৰ দেৱৰ অসমীয়া সাহিত্য জগতত এক বিশিষ্ট স্থান আছে। তেখেত প্ৰায় চল্লিশখন গ্ৰন্থৰ ৰচিয়তা, কবি, সাহিত্যিক, জীৱনীকাৰ, প্ৰৱন্ধকাৰ, সমালোচক আৰু শিক্ষাবিদ। কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈদেৱৰ এই জীৱনীখনৰ এক বিশেষত্ব আছে। এই জীৱনীখন সন্দিকৈদেৱৰ জীৱন কালতে প্ৰকাশিত আৰু জীৱনীখনৰ প্ৰতিটো শাৰী সন্দিকৈদেৱে প্ৰকাশৰ আগতে পঢ়ি অনুমোদন কৰা। জীৱনীকাৰ আব্দুছ ছাত্তাৰ দেৱে ১৯৬৮ চনৰ পৰা সন্দিকৈদেৱৰ সতে প্ৰায় ৪০/৪১টামান ২/৩ ঘণ্টীয়া সাক্ষাৎকাৰ বৈঠকৰ যোগেদি জীৱনীখনৰ বাবে সমল সংগ্ৰহ কৰি ১৯৭৫ চনত প্ৰথম প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায়। প্ৰকাশক ঃ সাহিত্যিকা যোৰহাট।

এই প্ৰৱন্ধটোৰ আটাইখিনি কথা এই কিতাপখনৰ পৰা লোৱা। কিছুমান দফা কিতাপ দুখনৰ পৰা হুবহু উদ্ধৃত কৰা হৈছে।

"অসমীয়া ৰাইজে অসমত এটা সুকীয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাৰণে কুৰি শতিকাৰ আৰম্ভণিৰে পৰা চিন্তা চৰ্চা কৰিছিল বুলি উমান পোৱা যায়। আসাম এছোচিয়েশ্বন, অসম ছাত্ৰ সন্মিলন, অসম সাহিত্য সভা, কটন কলেজৰ ছাত্ৰৰ সভা আদিয়ে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰশ্ন বাৰে বাৰে আলোচনা কৰিবলৈ ল'লে। ফলস্বৰূপে ১৯১৭ চনৰ পৰা অসমত বিশ্ববিদ্যালয় পতাৰ কাৰণে এক আন্দোলন আৰম্ভ হ'ল। [নন্দ তালুকদাৰ, সূৰ্য্য কুমাৰ ভূঞা, প্ৰাগজ্যোতিষ গ্ৰন্থশালা, গুৱাহাটী (১৯৮৪) দ্ৰষ্টব্য]।

[ফলি লোৱা বুৰঞ্জী, পৃষ্ঠা ১৫৯, (২০১৮)]

"১৯৪৪ চনৰে দুই অক্টোবৰত শিৱসাগৰত সাহিত্য সভাৰ অধিবেশনৰ পাছদিনা সাহিত্য সভাৰ মণ্ডপতে (কালীপ্ৰসাদ মেমোৰিয়েল হলত) ৰায় চাহাব বেণুধৰ ৰাজখোৱাৰ সভাপতিত্বত এখন ৰাজহুৱা সভা পাতিবলৈ সমৰ্থ হয়। তাতে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাৰণে এখন ট্ৰাষ্ট বোৰ্ড গঠন কৰি গোপীনাথ বৰদলৈক সভাপতি আৰু শৰৎ গোস্বামীক চেক্ৰেটাৰী নিৰ্বাচন কৰে, আৰু চেক্ৰেটাৰীক অনতিপলমে প্ৰত্যেক মহকুমাৰ পৰা দুজনকৈ প্ৰতিনিধি লৈ গুৱাহাটীত এখন সন্মিলন পাতিবলৈ অনুৰোধ কৰে। সেই সভাত বৰদলৈ আৰু গোস্বামী ডাঙৰীয়া উপস্থিত নাছিল যদিও সেই সভাত কলিকতাত ঘৰুৱা ভাৱে লোৱা সিদ্ধান্তক এক প্ৰকাৰ ৰাজহুৱা স্বীকৃতি দিয়া হয়। তাৰ পিচত গোপীনাথ বৰদলৈ, শৰৎচন্দ্ৰ গোস্বামী আৰু মাধৱ বেজবৰুৱাই এক সক্ৰিয় বিশ্ববিদ্যালয় আন্দোলনৰ ৰূপ দিয়ে।

> '১৯৪৪ চনৰ ২৯ ডিচেম্বৰ তাৰিখে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অভিৱৰ্তন এখন পতাৰ ঠিক কৰা হ'ল। গোস্বামীদেৱ তাৰ আহ্বায়ক আছিল। অভিৱৰ্তনৰ প্ৰস্তুতি কাৰ্য্যত অধ্যাপক বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা, ফণীধৰ দত্ত, ৰমেশ চন্দ্ৰ চৌধুৰী, জীৱনৰাম ফুকন প্ৰমুখ্যে কেবাগৰাকীমান উদ্যোগী শিক্ষিত ডেকা কৰ্মীয়েও সহায়-সহযোগীতা

আগবঢ়ালে।'

অভিৰ্বতনৰ দিনবাৰ ঠিক কৰি গোস্বামী ডাঙৰীয়াই ২৭ নৱেম্বৰৰ দিনা তীৰ্থযাত্ৰা আৰু উদয়পুৰত বহা অল ইণ্ডিয়া হিষ্টৰিকেল ৰেকৰ্ডছৰ সন্মিলনত অসম চৰকাৰৰ প্ৰতিনিধি ৰূপে যোগ দিবলৈ যায়। সেইয়া সাং কৰি উভতি আহোঁতে দিল্লীত পক্ষাঘাতত (stroke) আক্ৰান্ত হৈ ১৯ ডিচেম্বৰৰ দিনা শৰৎচন্দ্ৰ গোস্বামী স্বৰ্গী হয়। 'বিশ্ববিদ্যালয় ৰূপায়ণৰ দায়িত্ব সতীৰ্থসকলৰ হাতত এৰি থৈ গোস্বামীদেৱে মহাপ্ৰয়াণ কৰিলে যেন তেখেতে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অভিৰ্বতনৰ দিনটোকে নিজৰো আদ্যশ্ৰাদ্ধৰ দিন হিচাপে বাছি ল'লে।'

[ফলি লোৱা বুৰঞ্জী , পৃষ্ঠা ১৬১ (২০১৪)]

১৯৪৪ চনৰ সেই সভা কামৰূপ একাডেমী স্কুলত দুদিন চলে।

'এই সভাতে প্ৰস্তাৱিত বিশ্ববিদ্যালয় গুৱাহাটীতে স্থাপন কৰি ইয়াৰ নাম গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় ৰাখিবলৈ স্থিৰ কৰা হয়। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ট্ৰাষ্টবোৰ্ডৰ গোপীনাথ বৰদলৈ সভাপতি, ফকৰুদ্দিন আলি আহম্মদ সচিব আৰু ৰমেশ চন্দ্ৰ চৌধুৰী, বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা সহকাৰী সচিব নিৰ্বাচিত হয়। কাৰ্যালয়ৰ দায়িত্ব বহন কৰিছিল মহেশ্বৰ নেওগে। ইয়াৰ পিছৰে পৰা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ধন সংগ্ৰহৰ অভিযান আৰম্ভ হ'ল। ঠায়ে ঠায়ে ধন সংগ্ৰহৰ বাবে সমিতি স্থাপন হ'ল। বৰদলৈয়ে নিজেই ধন সংগ্ৰহ অভিযানত আগভাগ লৈছিল।'

[নন্দ তালুকদাৰ, সূৰ্য্য কুমাৰ ভূঞা, প্ৰাগজ্যোতিষ গ্ৰন্থাশালা, গুৱাহাটী (১৯৮৪), পৃ. ২৬০)

[ফলি লোৱা বুৰঞ্জী, পৃষ্ঠা ১৬২, (২০১৮)]

"বিশ্ববিদ্যালয় আন্দোলনৰ গুৰি ধৰোঁতা লোকপ্ৰিয় গোপীনাথ বৰদলৈদেৱ ১৯৪৬ চনৰ নিৰ্বাচনত জয়লাভ কৰি অসমৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী নিৰ্বাচিত হোৱাত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্দোলন দ্ৰুত গতিত আগবাঢ়ে। তাৰ পিচত তেখেত স্বাধীন অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী (তেতিয়াৰ দিনত প্ৰধান মন্ত্ৰী বুলিছিল) হোৱাত অসমত বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপন হোৱাটো নিশ্চিত হ'ল। বৰদলৈদেৱে অকণো বিলম্ব নকৰি ১৯৪৭ চনৰ ১৩ চেপ্টেম্বৰত অৰ্থাৎ দেশ স্বাধীন হোৱাৰ এমাহৰ ভিতৰতে ১৯৪৭ চনৰ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় শাসন বিধি সদনত গ্ৰহণ কৰায়। তাৰ পিছত বাকী থাকিল মাথোঁ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিষয়ববীয়া নিয়োগ কৰি বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰিবলৈ। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কোন উপাচাৰ্য্য হ'ব, কোন ৰেজিষ্ট্ৰাৰ হ'ব, কোন কণ্ট্ৰলাৰ হ'ব সেই বিষয়ে গুৱাহাটী আৰু ছিলঙত নানা বু-বু বা-বা জল্পনা-কল্পনা চলিবলৈ ধৰিলে। কোনোৱে ক'লে কাকা কালেলকাৰ উপাচাৰ্য্য হ'ব; বৰদলৈদেৱ নিমাত হৈ থকা দেখি বহুতে আকৌ তেখেতে নিজেই উপাচাৰ্য্য হ'বলৈ বিচাৰে বুলিও উলিয়ালে, ড° সূৰ্য্য কুমাৰ ভূঞা, ড° বিৰিঞ্চি বৰুৱা (তেখেত তেতিয়া বিলাতত) ৰাধা বাবু আদিৰ নাম ওলাল ৰেজিষ্ট্ৰাৰ বুলি, কণ্ট্ৰলাৰৰ কাৰণে নাম ওলাল ফণীধৰ দত্ত আৰু ৰাধা বাবুৰ, কিয়নো কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তত্ত্বাৱধানত কটন কলেজত হোৱা পৰীক্ষা আৰু কটন কলেজৰ অন্যান্য পৰীক্ষা বিলাক চলোৱাত এওঁলোক দুজনেই অভিজ্ঞ লোক আছিল।

১৯৪৮ চনৰ পৰাই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে অসমৰ সকলো পৰীক্ষাৰ ভাৰ ল'ব লাগিব বুলি ১৯৪৭ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত ড° সূৰ্য্য কুমাৰ ভূঞাক কলিকতালৈ গৈ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ লগত আলাপ আলোচনা কৰিবৰ কাৰণে নিৰ্দেশ দিয়া হয়— তাত একো আঁচৰিত হ'ব লগীয়া নাছিল কিয়নো তেখেতেই বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপনৰ কাৰণে বিশেষ বিষয়া ৰূপে তাৰ বহুত দিন আগৰে পৰা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাৰণে যাৱতীয় কাম কিছুমান কৰি আছিল। কিন্তু আঁচৰিত আছিল এইটোৱেই যে ৬ নৱেম্বৰৰ দিনাখন ছিলঙৰ পৰা শিক্ষা বিভাগৰ আণ্ডাৰ চেক্ৰেটাৰীয়ে ফণীধৰ দত্তও ড° ভূঞাৰ লগত কলিকতালৈ যাব লাগে বুলি এখন চিঠি

সেইদিনাখনেই হাতে হাতে কটন কলেজৰ অধ্যক্ষক আৰু ফণীধৰ দত্তক গুৱাহাটীত দিলেহি। ফণীধৰ দত্ত সেই সময়ত কটন কলেজৰ গণিতৰ অধ্যাপক আছিল। ড° ভূএগ্ৰা আৰু শ্ৰীদত্তই কলিকতাত গৈ ১৯৪৮ চনত কেনেকৈ অসমত মেট্ৰিক, ইণ্টাৰমিডিয়েট আদি পৰীক্ষা পাতিব পাৰি বুজ লৈ আহিল যদিও বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কোন কি বিষয়া হ'ব তেতিয়াও তেওঁলোকে জনা নাছিল। সেইদিনত টেলিফোনৰ যোগাযোগ গুৱাহাটী আৰু ছিলঙৰ মাজত প্ৰায় নাছিল বুলিলেই হয়। কলিকতাৰ পৰা উভতি অহাৰ পিছত এদিন মাথোন বৰদলৈদেৱে শ্ৰীদত্তক সুধিলে

'ফণী, অহা বছৰ পৰীক্ষা বিলাক পাতিব পাৰিবা নে?'

'কিয় নোৱাৰিম, নিশ্চয় পাৰিম' বুলি শ্ৰীফণীধৰ দত্তই উত্তৰ দিয়াত বৰদলৈয়ে ভূএগ্ৰা আৰু দত্তক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাম কাজ চলাবৰ কাৰণে 'ঘৰ এটা ঠিক কৰাচোন' বুলি কৈ কথাৰ সামৰণি মাৰিলে।

কোন কি হ'ব তেতিয়াও একো সমিধান নাহিল। সমিধান আহিল তাৰ কেই সপ্তাহমান পিছত ১৯৪৭ চনৰ ২৬ ডিচেম্বৰত। সেইদিনাখন গুৱাহাটীৰ জজ ফিল্ডত প্ৰধান মন্ত্ৰী একাদশ আৰু ৰাজ্যপাল একাদশৰ এখন ক্ৰিকেট খেল আয়োজন কৰা হৈছিল। এই স্মৰণীয় খেলখনৰ প্ৰথম বলটো দলিয়াইছিল লোকপ্ৰিয় বৰদলৈদেৱে আৰু এই খেলখনলৈ বৰদলৈদেৱ, ৰাজ্যপাল আকবৰ হাইদৰী আৰু আন আন ভব্য গব্য লোকসকল আহিছিল।

[ফলিলোৱা বুৰঞ্জী, পৃষ্ঠা- ১৬২-১৬৪ (২০১৪)]

"খেল পথাৰৰ পৰাই বৰদলৈদেৱে শিক্ষা বিভাগৰ ছেক্ৰেটাৰী এছ-এল-মেয়তাক ফণীধৰ দত্তৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিলে। এইখিনিতে এইটো উল্লেখযোগ্য যে প্ৰধান মন্ত্ৰী পদৰ উপৰিও বৰদলৈদেৱে শিক্ষা বিভাগটো নিজৰ হাতত ৰাখিছিল। শ্ৰীমেহতাই জজ ফিল্ডৰ পৰা দৌৰি দৌৰি ফোঁপাই জোপাই তেতিয়া কটন কলেজৰ ৫নং ছাত্ৰাবাসৰ চুপাৰিনটেণ্ডেণ্টৰ গৃহত থকা শ্ৰীফণী দত্তক বিশেষ উত্তেজনাৰে ক'লেহি।

"ভাইয়া, তুমিয়েই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰিব লাগিব। ঘৰ পালা নে নাই? এতিয়াই আহা তোমাক প্ৰধান মন্ত্ৰীয়ে মাতি পঠিয়াইছে?'

শ্ৰীফণীধৰ দত্তই মেহতাক জনালে যে কটন কলেজৰ নতুন ছাত্ৰাবাসৰ কাষতে মিলিটাৰীয়ে যুদ্ধৰ কাৰণে সজা গুদাম এটা খালী হৈ পৰি আছে; তাতেই পৰীক্ষাৰ কাকত আদিও ৰাখিব পৰা যাব যেতিয়া তাতেই বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰিব পৰা যায়।

জজ ফিল্ড খেল পথাৰতেই বৰদলৈদেৱে শ্ৰীফণীধৰ দত্তক গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৰেজিষ্ট্ৰাৰ পাতিছোঁ বুলি ঘোষণা কৰি কাম আৰম্ভ কৰিবলৈ আদেশ দিলে। সেইদিনাৰ ক্ৰিকেট খেলখন শেষ হোৱাৰ পিছত বৰদলৈ ডাঙৰীয়া, ৰাজ্যপাল আকবৰ হাইদৰী আৰু আন আন লোকসকলে খেল পথাৰৰ পৰাই খোজ কাঢ়ি আহি বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰিব বুলি ভবা মিলিটাৰী গুদামটো পৰিদৰ্শন কৰিলে আৰু মেট্ৰিক পৰীক্ষা পাতিবৰ কাৰণে সকলো যো-জা কৰিবলৈ কৈ ৰাজধানীলৈ প্ৰত্যাৱৰ্তন কৰিলে। টকা পইচা কেতিয়া কেনেকৈ পঠাব বা কি কি কাম কেনেকৈ কৰিব লাগিব সেই বিলাক একো নজনাই লোকপ্ৰিয় বৰদলৈদেৱে একো দিহা নিদি শ্ৰীফণীধৰ দত্তৰ ওপৰতে সকলো এৰি দিলে। আনকি তেখেতক কটন কলেজৰ চাকৰিৰ পৰা নিয়ম মতে অব্যাহতি দিয়াৰ কথাও একো নক'লে। উপায়ন্তৰ হৈ শ্ৰীদত্তই তেতিয়াৰ কটন কলেজৰ অধ্যক্ষ মুহিবুল্লা চাহাবৰ কাষ পালে। ধৰ্ম পৰায়ণ মুহিবুল্লা চাহাবে প্ৰাৰ্থনা এফাঁকি মাতি শ্ৰীদত্তক আশীৰ্বাদ দি ক'লে যে তেওঁ অব্যাহতিৰ

লিখিত জাননীৰ কাৰণে অপেক্ষা নকৰি অফিচৰ কাৰণে দুই এটা বস্তু গোটাই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাম এক তাৰিখৰ পৰাই আৰম্ভ কৰা উচিত।

পিছদিনাখন ৰাতিপুৱাই শ্ৰীদত্তই লয়াৰ্চ বুক ষ্টলৰ গৰাকী আৰু নিজৰ ব্যক্তিগত বন্ধু শ্ৰীবিচিত্ৰ নাৰায়ণ দত্ত বৰুৱাক (এইটো উল্লেখযোগ্য যে শ্ৰীবিচিত্ৰ নাৰায়ণ দত্ত বৰুৱাই কিছুদিন শ্ৰীদত্তৰ সতে যোহৰাট গৱৰ্ণমেণ্ট হাইস্কুলত পঢ়িছিল) দোকানত লগ ধৰি সকলো ক'লৈগৈ। দত্তবৰুৱাদেৰে তেখেতৰ স্বভাৱসুলভ আত্মবিশ্বাসৰ সুৰেৰে কোনোবা এজনক ডাঙৰ ডাঙৰকৈ চিএৰি ক'লে, 'অই দুই দিস্তা কাগজ আৰু দোৱাত কলম যি আছে দুই এটা আন, প্ৰফেচাৰে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰবা লাগে— ফণী বুইছা, বৰদলৈয়ে কৈছে যেতিয়া বুজবা পাৰছা, ছুৰু হই গেল আৰ'। কোৱা বাহুল্য যে দত্ত বৰুৱাদেৰে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাৰণে যাৱতীয়া বস্তু আৰম্ভণিতে বিনা দামে দান কৰি আছিল।

বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ কৰিবৰ কাৰণে শ্ৰীফণীধৰ দত্তই লগত সহায়ক ৰূপে ল'লে তেতিয়া কটন কলেজত চাকৰি কৰি থকা হাচবি চাহাবক কটন কলেজৰ পৰীক্ষা সংক্ৰান্ত কাৰ্য্যত তেখেতেই শ্ৰীদত্তৰ সোঁহাত স্বৰূপ আছিল। এইখিনিতে এইটোও উল্লেখযোগ্য যে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাম আৰম্ভ কৰিবৰ কাৰণে ৰূপায়ণ চিনেমাৰ কাষত থকা এজন বঙালী কাঠমিস্ত্ৰীয়ে এখন মেজ, এটা আলমাৰী আৰু দুখন চকী বিনা পইচাই দান কৰিছিল। সেই চকী মেজ আৰু শ্ৰীবিচিত্ৰ নাৰায়ণ দত্ত বৰৱাই দিয়া কাগজ কলমেৰেই ১৯৪৮ চনৰ এক জানুৱাৰীত শ্ৰীফণীধৰ দত্তই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় অনাড়ম্বৰভাৱে আৰম্ভ কৰিছিল।

সেইদিনাখন গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰম্ভ হোৱা বুলি বহু উৎসাহী লোকে, বিশেষকৈ কটন কলেজৰ অধ্যাপকসকলে শ্ৰীদত্তক সেই মিলিটাৰী গুদামত বহি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাম আৰম্ভ কৰা চাই গৈছিলহি। তাৰ দুদিনমান পিছত বৰদলৈদেৰে কাম কেনে চলিছে খবৰ কৰি গৈছিল। শ্ৰীদত্তই তেতিয়া বৰদলৈ ডাঙৰীয়াক সুধিছিল,

'কোন উপাচাৰ্য্য হ'ব?'

'কিয়? কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ। তেওঁৰ লগত আমি যোগাযোগ কৰিছোঁ।

১৯৪৭ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ ৩০ তাৰিখে সেইসময়ত অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী স্বৰ্গীয় গোপীনাথ বৰদলৈ ডাঙৰীয়াৰ পৰা সন্দিকৈয়ে এখন চিঠি পায়। সেই চিঠিত বৰদলৈয়ে তেওঁক গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য্য হ'বৰ কাৰণে অনুৰোধ জনায়। কিন্তু সন্মতি দিয়াৰ আগতে সন্দিকৈয়ে এটা কথা জনাইছিল যে গুৱাহাটীত তেওঁৰ কাৰণে আছুতীয়াকৈ থকাৰ ব্যৱস্থা কৰে যেন। এইবিলাক সকলো কথা আলোচনা কৰিবৰ কাৰণে জগন্নাথ বৰুৱা কলেজৰ উপাধ্যক্ষ তুলসী নাৰায়ণ শৰ্মা ডাঙৰীয়া সন্দিকৈৰ হৈ শ্বিলঙলৈ গৈ বৰদলৈ ডাঙৰীয়াৰ লগত কথা-বতৰা পাতি আহে। ১৯৪৮ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ শেষ ভাগত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ক'ৰ্টত তেওঁক বিধিমতে উপাচাৰ্য নিযুক্ত কৰা হয়। ফেব্ৰুৱাৰী মাহত বৰদলৈৰ পৰা এখন জৰুৰী চিঠি পাই তেওঁ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰীত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্যৰূপে যোগ দিয়ে। যাওঁতে প্ৰথমে বিছনাখন আৰু দুটা চুটকেচ লৈহে গৈছিল আৰু পাঁচ বছৰতকৈ বেছি নাথাকো বুলিছিল। কিন্তু ঘটনাক্ৰমে ৯ বছৰ থাকিব লগা হ'ল— কিন্তু পৰিয়াল কেতিয়াও নিয়া নাছিল। মাজে-সময়ে ঘৰলৈ আহিছিল। বহুতৰে ধাৰণা হৈছিল যেন একেবাৰে তেওঁ বহুত দিন গুৱাহাটীতে থাকিব লাগে।

কটন কলেজৰ অধ্যক্ষৰ বাসভৱনটো উপাচাৰ্যৰ বাসভৱনৰূপে লোৱাত সন্দিকৈ ডাঙৰীয়া তাতে থাকিবলৈ

লয়। তেওঁ নিজৰ কাৰণে এটা কোঠাহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। বাকী কোঠাত নিজৰ অফিচ আৰু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ একজিকিউটিভৰ সভা বহা 'হল' আছিল। বিভিন্ন বিভাগৰ কমিটি আদিও তাত বহিছিল। তাৰে দুটা কোঠা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশিষ্ট অতিথিৰ কাৰণে আছুতীয়াকৈ ৰাখি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। তাত দুবাৰ অতিথি হৈ থাকে ডাঃ সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ সুদীৰ্ঘ ন বছৰ কাল অৰ্থাৎ ১৯৪৮ চনৰ পৰা ১৯৫৭ চনলৈকে অসমৰ প্ৰথম বিশ্ববিদ্যালয় 'গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়'ৰ প্ৰথম উপাচাৰ্যৰূপে বিশেষ যোগ্যতাৰে নিৰহ-নিপানীকৈ কাৰ্য সমাপন কৰি অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

বিশ্ববিদ্যালয়ত থকা অৱস্থাত এখেতক খুব কম মানুহেহে দেখা পাইছিল। প্ৰথম সমাৱৰ্তনত সেই সময়ৰ উপৰাষ্ট্ৰপতি ডঃ ৰাধাকৃষ্ণণ গুৱাহাটীলৈ আহোতে তেওঁক যি ব্যগ্ৰতা আৰু উৎকণ্ঠাৰে ৰাইজে চাইছিল ঠিক একেটা উৎকণ্ঠা আৰু ব্যগ্ৰতাৰে শ্ৰীসন্দিকৈকো সকলোৱে চাইছিল। বহুতে সেইদিনাহে সন্দিকৈ ডাঙৰীয়াক দেখা পাইছিল। সন্দিকৈৰ অল্প-ভাষিতা আৰু প্ৰচাৰ বিমুখিতা সম্পৰ্কে সকলোৱে জানিছিল। তেওঁ পৰীক্ষা সংক্ৰান্তত এটা বৰ সাৰগৰ্ভ কথা কৈছিল যে আমাক গুণ লাগে সংখ্যা নেলাগে। গতিকে সন্দিকৈ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত থকা কালছোৱাত এই কথাটোৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি পৰীক্ষাত পাছৰ সংখ্যাতকৈ গুণাগুণত বেছি জোৰ দিছিল।

সন্দিকৈ ডাঙৰীয়াই সদায় মানৱৰ চৰিত্ৰ আৰু অন্তৰৰ পৱিত্ৰতাতহে বেছি গুৰুত্ব দিছিল। এজন শিক্ষাবিদৰূপে সন্দিকৈদেৱে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰথম সমাৱৰ্তন উৎসৱত দিয়া উপাচাৰ্যৰ ভাষণত ডিগ্ৰী লাভ কৰোঁতাসকলক এই বুলি সকিয়াই দিছিল— 'They must remember that it is not degrees but character & purity of the heart that will entitle them to the dignity of man. In a world full of temptations they have to keep their blance & resist the forces of evil."

এই দীঘলীয়া কালছোৱাত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত কোনো ৰকমৰ আন্দোলন বা গণ্ডগোল নোহোৱাটো তেখেতৰ কৃতিত্ব। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে 'সন্দিকৈ' নামটোতে বহুতে কোঁচ খাই আছিল। এটা নামত এখন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰশাসনৰ পৰা শিক্ষা-ব্যৱস্থালৈকে সকলো কাম যে নিয়াৰিকৈ চলিব পাৰে তাৰ প্ৰকৃষ্ট প্ৰমাণ হৈছে— কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ উপাচাৰ্য হৈ থকা কালছোৱাৰ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বুৰঞ্জী।

['কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ' পৃষ্ঠা- ১১২-১১৩ (২০০৮)]

"উপাচাৰ্য্যৰ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰি কটন কলেজৰ অধ্যক্ষৰ বাসভৱনত সন্দিকৈ ডাঙৰীয়া থানথিত লগাৰ কিছুদিন পাচত এদিনাখন ৰাতিপুৱা অসমৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী আৰু শিক্ষামন্ত্ৰী গোপীনাথ বৰদলৈয়ে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাম কেনে চলিছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ বুলি হঠাতে আহি ওলাল। তেখেতে সন্দিকৈৰ বাসভৱনৰ গেটৰ মুখতে গাড়ীখন ৰখাই ওচৰতে থকা ফণীধৰ দত্ত আৰু সন্দিকৈ ডাঙৰীয়ালৈ খবৰ পঠিয়ালে। দত্ত লৰালৰিকৈ ওলাই আহিল, কিন্তু সন্দিকৈ ডাঙৰীয়াই দৃঢ় ভাৱে কৈ পঠিয়ালে যে তেওঁ কোনো পধ্যেই বৰদলৈ ডাঙৰীয়াক দেখা কৰিব নোৱাৰে। বৰদলৈ ডাঙৰীয়া হতভম্ব হ'ল। তেওঁ যি আলোচনা কৰিব লগীয়া আছিল সেইখিনি দত্তৰ লগতে আলোচনা কৰি উভতি গ'ল আৰু নিজৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ নোহোৱাৰ কথা হতাশাৰে নিজৰ ডায়েৰিত লিখি থৈ গ'ল।

সন্দিকৈ ডাঙৰীয়াৰ সেইদিনাখনৰ আচৰণ সেই অপদিনটোৰ কিবা কুক্ষণৰ প্ৰভাৱ বুলিহে হয়তো বৰদলৈদেৱে

ভাবিছিল আৰু সেইকাৰণে তাৰ পাচতো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিষয়ে দিহা পৰামৰ্শ দিবৰ কাৰণে সন্দিকৈৰ লগত দেখা সাক্ষাৎ কৰিবলৈ দুনাই চেষ্টা কৰিছিল; কিন্তু প্ৰত্যেকবাৰেই তেওঁ সন্দিকৈ ডাঙৰীয়াৰ সাক্ষাৎ পাবলৈ অসমৰ্থ হৈছিল। আনকি সম্ভৱ বৰদলৈদেৱৰ অনুৰোধতে এবাৰ অসমৰ ৰাজ্যপাল গৰাকীয়েও সন্দিকৈক গুৱাহাটীৰ ছাৰ্কিট হাউছলৈ মাতি পঠিয়াওঁতে সন্দিকৈয়ে 'মই বৰ্তমান আপোনাক লগ ধৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই' বুলি ছাৰ্কিট হাউছলৈতো নাযায়, নামাতেই, ৰাজ্যপাল তেওঁৰ ঘৰলৈ আহিলেও যে দেখা নকৰে সেই কথা স্পষ্টকৈ জনাই দিছিল। এইবিলাক কাৰণত বৰদলৈদেৱে অতিশয় হতাশ হৈছিল, তেনে হ'বৰ কাৰণো কিয়নো বৰদলৈ ডাঙৰীয়াই স্বাধীনতা আন্দোলনত কেনেদৰে যুঁজিছিল, গুৱাহাটীত বিশ্ববিদ্যালয় পাতিবৰ কাৰণে তাতোকৈ কোনো গুণে কম যুঁজা নাছিল।

লোকপ্ৰিয় বৰদলৈয়ে তেওঁৰ হতাশা আৰু অসন্তোষ দত্তৰ আগতে প্ৰকাশ কৰিছিল। সেয়েহে দত্তই এদিন সন্দিকৈ ডাঙৰীয়াক ক'লে যে প্ৰধান মন্ত্ৰী বৰদলৈৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিলে ভাল হ'লহেঁতেন নেকি। সন্দিকৈয়ে তাকে শুনি মন্তব্য কৰিলে,

> 'মইটো আগেয়ে কৈ থৈছোঁ যে বিশ্ববিদ্যালয়লৈ বিধান সভাৰ কোনো সদস্য আহিব নোৱাৰিব আৰু চৰকাৰে আমাৰ কামত হেতাওপৰা কৰিব নোৱাৰিব। তুমি তেখেতক সোঁৱৰাই দিবা তেখেতে বুজি পাব।'

তেখেতে তৎক্ষণাৎ উপাচাৰ্য্য সন্দিকৈয়ে যে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্বতন্ত্ৰতা ৰক্ষা কৰিবলৈ তেনে কৰিছিল বুজি পালে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্বতন্ত্ৰতা বৰদলৈদেৱে ভালদৰে জানিছিল।

[ফলি লোৱা বুৰঞ্জী, পৃষ্ঠা- ১৭৩-১৭৪ (২০১৪)]

'এজন বিৰাট শিক্ষাবিদৰ নামতে তেতিয়া গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সকলো কাৰ্য অতি নিৰীহ-নিপানীকৈ সমাধা হৈছিল। কেৱল বিদ্যাৱন্ত বা জ্ঞানৱন্ত হ'লেই প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থা নিয়াৰিকৈ চলোৱাত সহায় নকৰে— ব্যক্তিত্ব আৰু চৰিত্ৰহে মূল কথা। ছচিয়েলিষ্ট পাৰ্টিৰ নেতা অশোক মেহতা ডাঙৰীয়াই গুৱাহাটীলৈ আহোঁতে সন্দিকৈৰ লগত কথা হৈ যি মন্তব্য কৰিলে সেয়া প্ৰকৃততে প্ৰণিধানযোগ্য। তেওঁ কৈছিল, 'ভাৰতত তেওঁ এনে বিশাল ব্যক্তিত্বসম্পন্ন উপাচাৰ্য লগ পোৱা নাই।' শিক্ষাবিদ্ সন্দিকৈৰ ব্যক্তিত্ব- শ্ৰীঅজিত কুমাৰ শৰ্মাৰ প্ৰবন্ধৰ পৰা।'

['কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ', পৃষ্ঠা- ১১৫ (২০০৮)]

এনেদৰে অতি অনাড়ম্বৰ ভাৱে আৰম্ভণি কৰা গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় দোপত-দোপে উন্নীত হৈ বৰ্তমান দেশৰ এক আগশাৰীৰ বিশ্ববিদ্যালয় ৰূপে স্বীকৃত হ'বলৈ সমৰ্থ হৈছে। অসম আৰু অসমীয়াৰ এক জাতীয় অনুষ্ঠান হিচাবে বিগত কালছোৱাত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে অসমৰ সমাজ জীৱনলৈ প্ৰভুত বৰঙণি যোগাবলৈ সমৰ্থ হৈছে। সমগ্ৰ উত্তৰ-পূৱ ভাৰতৰ শৈক্ষিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে যি অনবদ্য বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে সেয়া সোণালী আখৰেৰে সদায় জিলিকি থাকিব।

অসমৰ লগতে উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত বৰ্তমান ভালেকেইখন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগতে অনেক উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠা কৰা হ'ল। তথাপিতো গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যি স্বকীয় মৰ্যাদা সেয়া এতিয়াও অক্ষুণ্ণ। বিগত বছৰবোৰত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্তঃগাঠনিৰ প্ৰভুত উন্নয়ন হ'ল। নতুন নতুন পাঠ্যক্ৰমো আৰম্ভ কৰা হৈছে। সময়পযোগী পাঠ্যক্ৰম, উচ্চমানৰ শিক্ষণ তথা গৱেষণাই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ক সদায় জিলিকাই ৰাখক এয়া আমাৰ সকলোৰে কাম্য।❑

অসম ২০৩০ ঃ মোৰ সপোন

লীলাধৰ হাজৰিকা
লেখক গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আদৰ্শ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ
অৱসৰী সহকাৰী প্ৰধান শিক্ষক তথা লোকসংস্কৃতিৰ গৱেষক
পদুমবৰী, গুৱাহাটী- ১১

ওপজা গাঁও আৰু দেশখনৰ প্ৰতি সকলোৰে থাকে অনাবিল ভালপোৱা। দেখি শুনি উপলব্ধি হোৱা কথাবোৰে মানুহৰ অন্তৰত সুখ আৰু দুখ দিয়ে। অসমৰ অৱস্থাৰ কথা আমি দেখি আহিছো যোৱা তিনিকুৰি দুবছৰ। তিনিকুৰি দুবছৰত ভৰি দিয়াৰ প্ৰাক্-মুহূৰ্তত অনুভৱ হৈছে ২০৩০ চনত আমাৰ দেশখন কেনেকুৱা হ'ব। আমি জীয়াই থাকিলে তিনিকুৰি পোন্ধৰ বছৰীয়া হম তেতিয়া— উপলব্ধিৰ বয়স হেনো তিনিকুৰি পাছত আৰম্ভ হয়— মানুহৰ। তাহানিৰ অসম ভাৰতৰ অঙ্গৰাজ্য অসম। ...আৰু আজিৰ অসম...। এটা জটিল অংক, নিমিলেহে, নিমিলে।

অসম বুলি ক'লে প্ৰথমেই আমাৰ মনলৈ আহে প্ৰাচীন কামৰূপ অথবা প্ৰাগজ্যোতিষপুৰৰ নাম। প্ৰাচীন প্ৰাগজ্যোতিষপুৰৰ নাম ৰামায়ণ, মহাভাৰত (মহাকাব্য দুখন) পুৰাণ আদি শাস্ত্ৰসমূহত উল্লেখ পোৱা যায়। ৰামায়ণ-মহাভাৰত আনুমানিক ৪ৰ্থ-৫ম শতিকাত ৰচনা কৰা হৈছিল বুলি বিভিন্ন পণ্ডিতে মত পোষণ কৰে। খ্ৰীঃ দশম শতিকাত ৰচিত কালিকাপুৰাণ আৰু খ্ৰীঃ ষোড়শ শতিকাত ৰচিত যোগিনীতন্ত্ৰতো অসমৰ নাম উল্লেখ আছে। প্ৰাচীন পুৰাণসমূহৰ ভিতৰত মাৰ্কণ্ডেয় পুৰাণ অগ্নিপুৰাণ, গৰুড়পুৰাণ, বায়ুপুৰাণ, মৎস্য পুৰাণ, ব্ৰহ্মাণ্ড পুৰাণ, বিষ্ণুপুৰাণ, ভাগৱত পুৰাণ, কালিকাপুৰাণ, হৰিবংশ, বৃহৎ সংহিতা আদিতো প্ৰাগ্‌জ্যোতিষপুৰৰ নাম উল্লেখ আছে। খ্ৰী. চতুৰ্থ-পঞ্চম শতিকামানৰ পৰা প্ৰাগজ্যোতিষ নাম তল পৰি কামৰূপ নামটো প্ৰচলন হ'বলৈ ধৰে। খ্ৰীঃ চতুৰ্থ-পঞ্চম শতিকাৰ সমুদ্ৰগুপ্তৰ বিখ্যাত এলাহবাদ প্ৰশস্তিয়েই কামৰূপ নামটোৰ উল্লেখ থকা প্ৰাচীনতম প্ৰত্নতাত্ত্বিক নিদৰ্শন। কালিকাদাৰ ৰঘুবংশত সপ্তম শতিকাৰ বাণভট্টৰ হৰ্ষচৰিত আৰু দশম শতিকাৰ ৰাজশেখৰৰ কাব্য মীমাংসা আদি সংস্কৃত সাহিত্যত প্ৰাগজ্যোতিষ কামৰূপ দুয়োটা নামেই ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা

যায়। ভাস্কৰবৰ্মণৰ নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন আৰু চীনা পৰিব্ৰাজক হিউয়েনচাঙৰ টোকাতো কামৰূপ নামৰ উল্লেখ আছে। সেইদৰে অষ্টম শতিকাৰ পৰা দ্বাদশ শতিকাৰ ভিতৰত নেপাল আৰু তিব্বতৰ ৰচিত তান্ত্ৰিক বৌদ্ধধৰ্মৰ হেবজ্ৰতন্ত্ৰ সন্মোহতন্ত্ৰ, গোৰক্ষ বিজয় আৰু তিব্বতী ভাষাৰ গ্ৰন্থবোৰত কামৰূপ-কামাখ্যাৰ নাম উল্লেখ আছে। একাদশ শতিকাত অহা পৰিব্ৰাজক আনবেৰুনীয়ে তেওঁ লিখি থৈ যোৱা টোকাত দেশখনৰ নাম 'কামৰূ' বা 'কামৰূদ' বুলি উল্লেখ কৰি গৈছে।

'অসম' নামটো ১২২৮ খ্ৰীঃত পাটকাই পৰ্বত পাৰ হৈ অহা শান, অথবা শাম (টাই) মানুহখিনিৰ পৰাই অৰ্থাৎ আহোমসকলৰ পদাৰ্পণৰ পৰাই অৰ্থাৎ আহোম সকলৰ বাবেই অসম হোৱা বুলিয়েই বিভিন্ন পণ্ডিতে ক'ব খোজে। ড° বাণীকান্ত কাকতিৰ মতে ইয়ালৈ নতুনকৈ অহা জাতিটোৱে নিজকে টাই বা শান বুলিছিল। টাই ভাষাত চাম ধাতুৰ অৰ্থ পৰাজিত। ইয়াৰ লগত নিষেধাৰ্থত আৰ্য ভাষাৰ আ উপসৰ্গ যোগ হোৱাত 'আচাম' হ'ল। এই 'আচাম' শব্দটোৱে বিজয়ী শান সকলক বুজাইছিল।

তেখেতৰ মতে 'আচাম' শব্দটোৰ ৰূপ সলনি হৈ অচম>অহম>আহোম হয়। পিছলৈ আচাম সকলে জয় কৰা দেশখনৰ নামো অচম বা অসম হয়। কোনো কোনোৱে আকৌ কয় দেশখন ওখ-চাপৰ আৰু পৰ্বত পাহাৰেৰে আগুৰা বাবে ইয়াৰ নাম অ-সম, অৰ্থাৎ অসম।

প্ৰাচীন কালৰে পৰা অসমত বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ জনগোষ্ঠীয়ে বসবাস কৰি আহিছে। আহোম সকলৰো পূৰ্বৰে পৰা এই দেশত অকা, দফলা, মিচিং আদি চিংফৌ, খামটি, নগা, কাৰ্বি, লুচাই, গাৰো আদি পৰ্বতীয়া জনজাতিসকলৰ উপৰিও কোঁচ, কছাৰী, বড়ো, মেচ, চুতীয়া আদি জাতিয়ে বসবাস কৰি আছিল। অসমলৈ প্ৰথম প্ৰব্ৰজনকাৰী হিচাপে অষ্ট্ৰিক গোষ্ঠীৰ লোকসকলেই আহিছিল বুলি পণ্ডিতসকলে মত পোষণ কৰে। পিচলৈ মঙ্গোলীয় দ্ৰাবিড়ীয় সকলো ইয়াত বসবাস কৰিবলৈ লৈছিল। একেবাৰে শেষত আহে আৰ্যসকল। প্ৰাগৈতিহাসিক যুগত প্ৰাগজ্যোতিষ ৰাজ্যৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস সঠিকভাৱে জনা নাযায় যদিও নানান কিংবদন্তী পৌৰাণিক কাহিনী, প্ৰাচীন ৰাজবংশাৱলী, পুৰণি ভাস্কৰ্য, স্থাপত্যৰ আৰ্হিত প্ৰাচীন অসমৰ বিষয়ে জনা যায়।

এতিয়ালৈকে পোৱা তথ্য মতে প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰথম ৰজা আছিল মহীৰঙ্গ দানৱ। তেওঁৰেই বংশধৰ নৰকাসুৰে প্ৰাগজ্যোতিযত শাসন কৰিছিল। তাৰ পিছত ভগদত্তৰ পৰা ৰাজদত্তলৈ অনেক ৰজাই ৰাজত্ব কৰিছিল। নৰকাসুৰে প্ৰাগজ্যোতিষপুৰত ৰাজত্ব কৰি থকাৰ সময়তেই শোণিতপুৰত বাণৰজাই ৰাজত্ব কৰাৰ কথা পোৱা যায়। বৰ্তমানৰ শদিয়াত কুণ্ডিল ৰাজ্যও আছিল। প্ৰাচীন অসমৰ ভাস্কৰ বৰ্মণ শালস্তম্ভীয় বংশৰ শ্ৰীহৰ্ষদেৱ হৰ্জৰ বৰ্মণ ব্ৰহ্মপালৰ পৰা পৃথু ৰজালৈ, ইন্দ্ৰনাৰায়ণৰ পৰা আৰিমত্তলৈ আদি ৰজাসকলে ৰাজত্ব কৰাৰ কথা আমি বুৰঞ্জীত পাওঁ। কমতাপুৰত বিশ্বসিংহই প্ৰতিষ্ঠা কৰা কোচ ৰাজ্যত নৰনাৰায়ণৰ পৰা চুতীয়া কছাৰী আদি ৰাজ্যৰ কথাও বুৰঞ্জী প্ৰসিদ্ধ।

স্বৰ্গদেউ চুকাফাই আৰম্ভ কৰা আহোম ৰাজত্বৰ পৰা ১৮২৬ চনত বৃটিছে অসম ৰাজত্ব কৰালৈকে অসমৰ ৰাজনৈতিক সামাজিক অৰ্থনৈতিক সাংস্কৃতিক আদিৰ অলেখ বুৰঞ্জী আছে। আহোম ৰাজত্বৰ শেষ ৰ মিাৰ গৈ বৃটিছে শাসন কৰা অসমক ভাৰতীয় স্বাধীনতা সংগ্ৰামীসকলৰ লগতে অসমৰ স্বাধীনতা প্ৰেমীসকলেও মনে-প্ৰাণে স্বাধীনতা সংগ্ৰামত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। যাৰ ফলত ১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টত আমি স্বাধীনতা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিলোঁ।

স্বাধীনতাৰ পিছৰ অসমৰ সমস্যা ভাৰতবৰ্ষৰ অইন অইন প্ৰদেশতকৈ সুকীয়া হোৱা দেখা গ'ল। চুকাফা নৰনাৰায়ণৰ ৰাজনৈতিক দিশৰ অসমখন স্বাধীনতাৰ পিছৰে পৰা দ্ৰুত পৰিৱৰ্তন হ'ল। বৰ অসম বুলি আখ্যা দিয়া অসমৰ ভৌগোলিক পৰিসীমা টুটি আহিল। মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ-মাধৱদেৱে বান্ধি থৈ যোৱা অসমীয়া ভাষা সাহিত্য সংস্কৃতিৰ ভঁৰাল নিশকতীয়া হ'বলৈ ধৰিলে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, জ্যোতিপ্ৰসাদ, বিষ্ণুপ্ৰসাদ, পাৰ্বতীপ্ৰসাদৰ সোণগেৰীয়া অসমত অপতৃণ সদৃশ পৰজীৱি উদ্ভিদে দেশখনৰ অস্তিত্বৰ সংকট আনিলে। স্বাধীনতাৰ পিছত অসমে কিবা পাবলৈ হ'লে আন্দোলন কৰিবলগীয়া হ'ল। ভাৰতবৰ্ষই অসম প্ৰমুখ্যে উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্যকেইখনক মাহী আই দৃষ্টিৰে চাবলৈ ধৰিলে। ফলত উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্যকেইখনৰ মাজত অসন্তোষ্টি হ'বলৈ ধৰিলে। স্বাধীনতাৰ পূৰ্বৰে পৰা উত্তৰ-পূৱ সীমান্ত অঞ্চল (NEFA) ৰূপে খ্যাত অৰুণাচলে স্বকীয় ৰাজ্যৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিলে। লগে লগে নগালেণ্ড, মণিপুৰ, ত্ৰিপুৰা, মিজোৰাম মেঘালয়, আদিও নতুন ৰাজ্য ৰূপে পৰিচিত হ'ল, অসম ৰাজ্যত থকা কাৰ্বিসকলে স্বায়ত্ব পৰিষদ, বড়ো জনজাতিসকলে বড়োলেণ্ড (দাবী কৰি আছে) ৰাভাসকলে স্বায়ত্ব পৰিষদ লাভ কৰাৰ দৰে বাৰেৰহণীয়া অসমৰ অইন অইন জাতি পৰিষদেও স্বায়ত্ব শাসন লাভৰ পোষকতা কৰিলে। স্বাধীনতাৰ পূৰ্বৰে পৰা আমাৰ দেশত এনেয়ে পৰি থকা মাটি সমূহত খেতি কৰিবলৈ মৈমনসিং জিলাৰ পৰা অহা ব্যক্তিসকলৰ লগতে চুবুৰীয়া দেশ বাংলদেশৰ পৰাও হাজাৰে হাজাৰে লোক আহি আমাৰ দেশত বসতি কৰিবলৈ ল'লে। অসমত চাহখেতি কৰিবলৈ বুজন পৰিমাণৰ লোকক ইতিমধ্যে ইংৰাজসকলে আনি দেশখনত সেউজীয়া আৰু অৰ্থনৈতিক দিশত সবল কৰাৰ যত্ন কৰিছিল। নেপালৰ পৰা অহা নেপালীসকলৰো কিছু সংখ্যকে ইতিমধ্যে ভাষা-সংস্কৃতিলৈ অৱদান আগবঢ়াই আছে। আহোমসকলৰো পূৰ্বৰে পৰা আমাৰ দেশখনত থকা বড়ো, মিচিং গাৰো, ডিমাচা, কাৰ্বি, সোনোৱাল কছাৰী তিৱাকে ধৰি মৰাণ মটক কমতাপুৰৰ অধিবাসী, ইছলাম ধৰ্মৰ ভাই-ভনীসকলেও দেশখনক চহকী কৰিছে।

বাৰে বৰণীয়া এই দেশখনলৈকে আহিল বিপদ। স্বাধীনতাৰ পাছতেই আৰম্ভ হ'ল চুবুৰীয়া ৰাজ্যৰ পৰা অহা জন প্ৰব্ৰজন। প্ৰয়োজনতকৈ অধিক জনাগমে স্থানীয় লোকক কৰি তুলিলে আতংকিত। আমাৰ দেশৰ

সম্পদৰ পৰা হোৱা মুনাফা লাভ কৰিবলৈ ধৰিলে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু অন্যান্য পুঁজিপতিয়ে। ১৯৫৮ চনত গুৱাহাটীত তেল শোধনাগাৰ স্থাপন হ'ল। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত শৰাইঘাট দলং হ'ল। দেশখনৰ জনগণই অনুভৱ কৰিলে অসমীয়া ভাষাৰ সংকটাপন্ন অৱস্থা। অসমত ৰাজ্য ভাষা হিচাপে অসমীয়া ভাষা হ'ব লাগে বোলা আন্দোলনত শ্বহীদ হ'ল ৰঞ্জিৎ বৰপূজাৰীকে ধৰি ভালেমান অসম সন্তান। কিন্তু পঞ্চাশ বছৰ পাৰ হৈ গৈ ৫৪ বছৰে অসমত ৰাজ্য ভাষা অসমীয়াই নাপালে স্বকীয় মৰ্যাদা। তাৰ পিছতেই আহিল ১৯৬২ চনৰ চীন-ভাৰতৰ যুদ্ধ। সেই সময়ত অসমীয়া মানুহৰ দুৰ্যোগৰ অৱস্থা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে চকু মুদা কুলিৰ ভাও জোৰাৰ দৰে চাই আছিল। সেই সময়ৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহেৰুৱে অসমবাসীক বিদায় সম্ভাষণেই জনাইছিল চীন দেশৰ লগত চামিল হ'বলৈ। ইয়াৰো পূৰ্বে স্বাধীনতাৰ পূৰ্বে অসমক পূৰ্ববঙ্গৰ গ্ৰুপৰ সৈতে চামিলেই কৰাইছিল, ভাগ্যে গোপীনাথ বৰদলৈৰ দৰে ৰাজনৈতিক ব্যক্তিয়ে যেনিবা প্ৰতিবাদ কৰিলে পূৰ্ববঙ্গৰ সৈতে চামিল নহ'বলৈ। দুৰ্যোগে লগ নেৰা অসমৰ অৱস্থা দিনক দিনে বেয়া হ'বলৈ ধৰিলে। মনত ৰাজনৈতিক নেতাৰ দলীয় স্বাৰ্থৰ বাবেই এনেখন হ'বলৈ পাইছে। তাহানি ষাঠিৰ দশকত বিমলা প্ৰসাদ চলিহা অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী হৈ থকা সময়ত পূৰ্ববঙ্গৰ পৰা অহা লোকসকলক হেনো চলিহাই অসমত থাকি খেতিবাতি কৰিবলৈ নিদিয়াৰ সিদ্ধান্ত, লৈছিল, কিন্তু উপায় নাই নেহেৰুৱে সাৱধান বাণী শুনাই দিলে 'যদি তেওঁলোকক থাকিবলৈ নিদিয়ে, অসমৰ বাবে থকা বছৰেকীয়া পুঁজিৰ আৱণ্টন কমাই দিয়া হ'ব।' ... এয়াই আমাৰ অসম। প্ৰতি পদে পদে অসমৰ উন্নতিৰ বাবে অসমীয়া মানুহে জীৱন দান দিব লাগিব। চীনা আক্ৰমণৰ পিছতে দেশখনলৈ আহে ১৯৬৫ চনৰ ভাৰত-পাকিস্তানৰ যুদ্ধ। এই যুদ্ধৰ প্ৰভাৱেও দেশখনক অগ্ৰগতিত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছে। আকৌ ১৯৬৮ চনত আহিল তেলশোধনাগাৰ আন্দোলন। অসমৰ খাৰুৱা তেল কিন্তু ৰয়েল্টিৰ অধিকাংশই পায় কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে। আন্দোলনৰ ফলশ্ৰুতিত বঙ্গাইগাঁৱৰ তেলশোধনাগাৰ আৰু পেট্ৰকেমিকেলচ স্থাপন হ'ল। ইয়াৰ পিছতেই অসম আক্ৰান্ত হ'ল পূৰ্ববঙ্গ আৰু পাকিস্তানৰ যুদ্ধত। স্বাধীন বাংলা দেশৰ জন্ম হ'ল। লাখে লাখে প্ৰব্ৰজনকাৰী আহি অসমত শিবিৰ পাতিলে। স্বাধীনতা পালে বাংলাদেশে— কিন্তু মাধমাৰ খালে অসমে। আশ্ৰয় শিবিৰত থকা সৰহ সংখ্যক লোকেই অসম এৰি নগ'ল। সমস্যা আৰু বাঢ়িল। ১৯৭২ চনত মাধ্যম আন্দোলনে জোকাৰি গ'ল অসম। শ্বহীদ হ'ল অনিল মোজামিলকে ধৰি অজস্ৰ জন। অসমৰ স্কুল-কলেজত অসমীয়া মাধ্যমত হেঙাৰ হৈ ঠিয় দিলে বৰাক উপত্যকা আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ বঙলা অধ্যুষিত কেইখনমান

কলেজে। ভাষা, মাধ্যমৰ পিছত এইবাৰ আহিল ১৯৭৪ চনত খাদ্য আন্দোলন। দেশত তোলপাৰ লাগিল। হঠাতেই জাৰি কৰিলে জৰুৰীকালীন অৱস্থা। খাদ্য আন্দোলনৰো যতি পৰিল সিমানতে। আকৌ আৰম্ভ হ'ল ১৯৭৯ চন বিশ্ব বিয়পা বিদেশী বহিষ্কৰণ আন্দোলন। বাংলা দেশে স্বাধীনতা পোৱাৰ পিছতো উন্মুক্ত হৈ থাকিল সীমান্ত। এই সীমান্তৰে চলি থাকিল অবৈধ প্ৰব্ৰজন। অসমীয়া সমাজ ব্যৱস্থা ভাঙি থান বান হ'ল। অসমত বসবাস কৰা খিলঞ্জীয়া মুছলমান সকলে অবৈধ প্ৰব্ৰজনৰ জৰিয়তে অহা ইছলাম ধৰ্মীসকলৰ মাজত মৌলবাদীৰ ধ্যান-ধাৰণাৰ প্ৰৱণতা বৃদ্ধি পালে। শংকৰ-আজান ফকীৰৰ দেশ সৰাগুৰি চাপৰিৰ দৰে সমন্বয় ক্ষেত্ৰত থকা অসমত বোৰ্খা পৰিহিত মৌলবাদীৰ টিঘিল ঘিলনিয়ে ঠাই পালে। বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলন ছ বছৰ ধৰি চলিল। ৬০৬ জন শ্বহীদ হ'ল। ১৯৮৫ চনৰ ১৫ আগষ্টৰ ৰাতিপুৱা অসম চুক্তি সম্পাদন হ'ল। অসমৰ ৰাইজে ভাবিছিল অসম চুক্তিয়ে দেশলৈ শান্তি সম্প্ৰীতি ঘূৰাই আনিব। যিসকলে অসম চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰিছিল সেইসকল ছাত্ৰ আৰু গণ আন্দোলনৰ নেতাৰ দ্বাৰা গঠন হ'ল অসম গণ পৰিষদ নামৰ আঞ্চলিক দল এটা। কিন্তু উক্ত দলৰ নেতাসকলেও বিদেশী বহিষ্কৰণত গুৰুত্ব নিদি ব্যক্তিগত উন্নতিত মনোযোগ দিলে। ১৯৯০ চনৰ ২৭ নৱেম্বৰ তাৰিখে উক্ত চৰকাৰখন ভংগ কৰি দিলে। আকৌ অনিশ্চয়তাত ভূগিল অসম। ১৯৯১ চনত পুনৰ কংগ্ৰেছ চৰকাৰ আহিল। ১৯৯৬ চনত আকৌ আহিল আঞ্চলিক দলৰ চৰকাৰ। অসমৰ উন্নতি হোৱা বুলি দাবী কৰিলে ৰাজনৈতিক দলবোৰে। আকৌ ২০০১ চনৰে পৰা শাসনৰ গাদীলৈ আহিল কংগ্ৰেছ আৰু যোৱা মে' মাহৰ ২০১৬ শেষৰ ফালে শাসনত বহিল বিজেপি চৰকাৰ।

অসম চুক্তিৰ ৩২ বছৰ পাৰ হৈ গ'ল। অসমত সমস্যা সন্ত্ৰাসবাদীৰ পৰা বানপানী সমস্যালৈ, বিদেশী বহিষ্কৰণৰ পৰা অসমৰ ভাষা সমস্যালৈ... একো সমস্যাৰে সমাধান নোলাল। নতুনকৈ শাসনৰ গাদীত বহা বিজেপিৰ চৰকাৰে কেইটামান নতুন সমস্যাৰহে সৃষ্টি কৰিলে। প্ৰতিটো ৰাজনৈতিক দলেই দেশখনৰ সৰ্বাংগীন উন্নতিৰ শ্লোগান গাই থাকে। দেশখনৰ মানুহ মাটি, সম্পদ আৰু সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণৰ কথা ভবাতকৈ ৰাজনৈতিক দলসমূহে বিদেশী ভোটাৰৰ দ্বাৰা প্ৰতিটো নিৰ্বাচনতে জয়লাভ কৰাটোৱেই তেওঁলোকৰ জয় তথা দেশৰ উন্নতিৰ কথা বুলি ভবা হ'ল। ইতিমধ্যে চুকাফা-নৰনাৰায়ণৰ অসমৰ পৰা চপৰা চপৰে খহি অসমখন ক্ষুদ্ৰাতিক্ষুদ্ৰ হ'বলৈ ধৰিছে। আটাইতকৈ ডাঙৰ কথা নৈতিকভাৱে নৱপ্ৰজন্ম অধঃপতিত হৈ পৰিল আৰু পশ্চিমীয়া উচ্ছৃংখল ৰীতিৰে জনসাধাৰণৰ একাংশ ডুব গ'ল। এনে ধৰা অব্যাহত থাকিলে আমাৰ সপোনৰ অসমখন ২০৩০ চনত প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ দ্বাৰা শাস্তি হ'ব। তেতিয়া মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ অসম বেজবৰুৱাৰ 'পৃথিৱীৰ কতো বিচাৰি নোপোৱা' ভাষা আৰু অসম দেশখন, জ্যোতিপ্ৰসাদৰ 'সুন্দৰৰ পৃথিৱীৰ' অসমখন, বিষ্ণুৰাভাৰ অসমীয়া ডেকা দলে 'তগবগাব পৰা অসমখন' আৰু ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ 'ভাৰতৰে পূৰ্বদিশত সূৰ্য উঠা দেশ' অসমৰ অৱস্থা পুতৌজনক হ'ব।

সাতামপুৰুষীয়া অসমৰ ঐতিহ্য আৰু ইতিহাসলৈ পুনৰ অন্ধকাৰ নামি আহিব। ৰাজনৈতিক নেতাসকলৰ হাততেই দেশখনৰ উন্নতিৰ সকলো কৰ্তৃত্ব থাকে। জনসাধাৰণে যিয়েই নকওক... ৰাজনৈতিক নেতাই যদি সৰ্বাংগীন মঙ্গলৰ কথা চিন্তা নকৰে তেন্তে দেশ বুলিবলৈ একো নাথাকিব। প্ৰায়েই দেখা যায় ৰাতিটোৰ ভিতৰতে ৰাজনৈতিক নেতাসকলে যিমান কথা জানে পৃথিৱীৰ কোনেও সিমান নাজানে। প্লেটো, এৰিষ্টটেল, গেলিলিওতকৈও নহলেনো কথাই কথাই আমাৰ ৰাজনৈতিক নেতাসকলে জনগণক ভেঙুচালি কৰিব পাৰে নে? আমাৰ সপোনৰ অসমখন ২০৩০ চনত অসম হৈ থকালৈকেই বাট চাওচোন...?❑

পৰিবেশ আৰু জনসজাগতা

ৰীতা শৰ্মা
অৱসৰপ্ৰাপ্ত সহকাৰী গ্ৰন্থাগাৰিক
কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ পুথিভঁৰাল

পৰিবেশ বুলিলে আমাৰ চৌপাশৰ হাবি-বননি, গছ-গছনি, খেতিপথাৰ, নদ-নদী চৌপাশৰ জীৱজন্তু আৰু সিহঁতৰ নিজৰ মাজত আৰু বায়ু, মাটি, পানী আদি ভৌতিক অৱস্থাৰ লগত থকা সম্পৰ্ককেই বুজায়। পৰিবেশ শব্দটোৰ ইংৰাজী প্ৰতিশব্দ 'Envitrnment' শব্দটোৰ উৎস হ'ল ফৰাচী শব্দ 'Environ' বা 'Envioronner' ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল 'আমাৰ চৌপাশ'। অৰ্থাৎ আমাৰ চাৰিওকাষে কোনো এটা প্ৰজাতিৰ জন্ম, বৰ্দ্ধন, বিভিন্নধৰণৰ ঘটনা পৰিঘটনা আদিৰ মাজত সমতা স্থাপন, অৰ্থাৎ আন কথাত ক'ব লাগিলে জীৱনধাৰণৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা বাতাৱৰণকে পৰিবেশ বুলি বুজা যায়।

সমস্ত পৃথিৱীৰ স্থল, জল আৰু বায়ুমণ্ডল এই তিনিটা মণ্ডলৰ সমষ্টিয়ে পৰিবেশ। এইয়া হৈছে পৃথিৱীৰ প্ৰাণখণ্ড এই পৰিবেশৰ কথা আলোচনা কৰিবলৈ হ'লে প্ৰথমতেই জীৱজগতৰ উৎপত্তিৰ বিষয়ে অলপ হ'লেও জানিব লাগিব। আজিৰ পৰা প্ৰায় ৩বিলিয়ন বছৰৰ আগতে এই ধৰাত জৈৱ কোষে থিতাপি লৈছিল। ঊনৈশ শতিকাত বহু জীৱ বিজ্ঞানীয়ে বিশ্বাস কৰিছিল যে কিছুমান অনুজীৱ এখন সৌৰজগতৰপৰা আন এখন সৌৰজগতলৈ মহাশূণ্যৰ মাজেৰে ভ্ৰমণ কৰিব পাৰে। এনেকৈয়ে হয়তো জীৱ বীজ মহাশূণ্যৰ বুকুৰ

পৰা আঁহি আদিম পৃথিৱী পাইছিল। ইয়াৰ পাছত পৰিবেশে জৈৱিক বৈশিষ্ট্য লাভ কৰিবলৈ প্ৰায় ৩বিলিয়ন বছৰৰ প্ৰয়োজন হ'ল। গতিকে পৃথিৱীৰ উৎপত্তিৰ সময়ৰেপৰা প্ৰায় ৪.৫ বিলিয়ন বছৰৰ এক ৰূপান্তৰৰ পাছতহে আমি এই পৰ্যায় পাইছোহি।

সেউজীয়া গছ-গছনিয়ে সালোক সংশ্লেষণ প্ৰক্ৰিয়াৰে সৌৰশক্তিৰ প্ৰভাৱত বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেন এৰি দিয়ে আৰু এই অক্সিজেনৰদ্বাৰাই জীৱজগতে শ্বাস-প্ৰক্ৰিয়া সমাপন কৰে। গতিকে দেখা যায় বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেন-কাৰ্বনডাই অক্সাইড গেছৰ সমতা স্থাপনত উদ্ভিদ জগতেহে মুখ্য ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।

পৰিবেশ সকলো জীৱ আৰু সকলো বস্তু (Matter) ৰ উৎস। সেয়েহে বিজ্ঞান, প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ উন্নতিৰ লগে লগে যিহেতু শিক্ষাৰ মান বহু ওপৰলৈ গ'ল, সেয়েহে পৰিবেশ অধ্যয়নতো যথেষ্ট বাট মুকলি হ'ল। আকাশমাৰ্গৰপৰা বায়ুমণ্ডল, জীৱজগত, জীৱবৈষম্য ইক'লজি, ভূমণ্ডল, জলমণ্ডলকে ধৰি সকলো বিষয় সামৰি পৰিবেশ বিজ্ঞান (Environmental Science) এটা নতুন বিষয় হৈ পৰিল। সম্প্ৰতি পৰিবেশ অধ্যয়নত ভূগোল, পদাৰ্থবিদ্যা, ৰসায়নবিদ্যা, প্ৰাণীবিদ্যা, জীৱবিদ্যা, বুৰঞ্জী, অৰ্থবিজ্ঞান, ৰাজনীতি বিজ্ঞান সকলো বিষয়ৰ গুৰুত্ব অধিক। আনকি অভিযান্ত্ৰিক আৰু চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ লগতো ই ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ আছে।

পৰিবেশ দূষিত হোৱাৰ কাৰণ

পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ প্ৰধান কাৰণ হ'ল বায়ুমণ্ডলত উষ্ণতা বৃদ্ধি, জলপ্ৰদূষণ, বায়ুপ্ৰদূষণ, ভূপ্ৰদূষণ, শব্দ প্ৰদূষণ ইত্যাদি।

উষ্ণতাৰ প্ৰদূষণ ঃ বৃহৎ উদ্যোগ আৰু শক্তি প্ৰকল্পবোৰৰপৰা নিৰ্গত হোৱা তাপে বায়ুমণ্ডলত থকা সৌৰতাপৰ লগত সমতা ৰাখিব নোৱাৰি উষ্ণতাৰ তাৰতম্য ঘটায়। ইয়াৰ ফলত অক্সিজেনৰ মাত্ৰা কমি যায় আৰু জীৱদেহ আৰু উদ্ভিদ দেহৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পৰে। উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ ফলত পানীত থকা বিষাক্ত পদাৰ্থৰ বিষাক্ততা বাঢ়ি যায় আৰু পানীত থকা মাছ-পুঠিবোৰৰ মৃত্যু হয়। জলজ উদ্ভিদ সকলো ধৰণৰ তন্ত্ৰ উষ্ণতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। গতিকে উষ্ণতা বৃদ্ধিয়ে সামান্য হ'লেও প্ৰভাৱ পেলায়। সেউজীয়া শেলুৱৈসমূহে জলজ পৰিবেশটো প্ৰদূষণ মুক্ত কৰি থোৱাত সহায় কৰে। কিন্তু উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ লগে লগে জলজ জীৱই খাদ্য হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰা সেউজীয়া শেলাইৰ বৃদ্ধি হ্ৰাস কৰি অলাগতিয়াল নীলা-সেউজীয়া শেলাইৰে সংখ্যা বৃদ্ধি কৰে। ইয়াৰ দ্বাৰা পৰিবেশ নষ্ট হয়। আনকি বৃহৎ উদ্যোগ, কল-কাৰখানাৰ পৰা নিৰ্গত হোৱা তাপ বহু ৰোগ সৃষ্টিকাৰী বেক্টেৰিয়াৰ বৃদ্ধিত সহায়ক হয়।

জলপ্ৰদূষণ ঃসেইদৰে চহৰ অঞ্চলত অতি বেছি প্ৰদূষণৰ সৃষ্টি কৰে পানীয়ে, নদ-নদী, জান-জুৰিৰ পৰা বৈ অহা পানীৰ লগত মিহলি হৈ থকা বহুতো ৰাসায়নিক দ্ৰব্য, গেলাপচা আৰ্বজনা, চিকিৎসালয়, হোটেল আদিৰপৰা উটুৱাই দিয়া আৱৰ্জনা, মানুহৰ বিষ্ঠা আদিয়ে পৰিবেশ দূষিত কৰে। আমাৰ গুৱাহাটীৰ ভৰলু নদীয়েই তাৰ প্ৰমাণ। বহু তৈলক্ষেত্ৰ বা ফেক্টৰীৰ কাষৰ পানীত খনিজতেল আৰু গেছেও অক্সিজেনৰ মাত্ৰা কমাই প্ৰদূষণৰ সৃষ্টি কৰে। এই জল প্ৰদূষণৰ ফলত কলেৰা, ডায়েৰীয়া আদি ৰোগে দেখা দিয়ে।

শব্দ প্ৰদূষণ ঃ বিজ্ঞানৰ উন্নতিৰ লগে লগে ন ন আৱিষ্কাৰে পৃথিৱীখনক অধিক সমৃদ্ধিশালী কৰি তুলিছে। অত্যাধুনিক গাড়ী, মটৰ, স্কুটাৰ অহৰহ চলিয়েই আছে। গাড়ীৰপৰা Co, So_2, নিৰ্গত হৈ বায়ুমণ্ডল

বিষাক্ত কৰি পেলাইছে। তদুপৰি এই যানবাহনৰ বিভিন্ন ইঞ্জিনৰ শব্দ বিভিন্ন হৰ্ণৰ শব্দ, উৰাজাহাজ, জেট প্লেন আদিৰ পৰা উদ্ভুত কোলাহল, শব্দ প্ৰদূষণৰ কাৰক হৈ পৰে।

দেশত গঢ়ি উঠা সৰু-বৰ কল-কাৰখানাৰ শব্দ, অৰ্থনৈতিক কাৰণত স্থাপিত হোৱা একো একোটা বৃহৎ উদ্যোগত দিনে-ৰাতিয়ে চলি থকা মেচিনৰ শব্দই চহৰ, নগৰত যথেষ্ট কোলাহলৰ সৃষ্টি কৰে, তদুপৰি বিদ্যুৎৰ অভাৱত চলি থকা জেনেৰেটৰৰ শব্দই শব্দ প্ৰদূষণ সৃষ্টি কৰিছে, আজিকালি সামাজিক অনুষ্ঠানতো বাদেই, ব্যক্তিগত বিবাহ, জন্মদিনলৈকে সকলোতে বজোৱা মাইক-ডেকৰ শব্দয়ো শব্দ প্ৰদূষণৰ সৃষ্টি কৰি পঢ়াশুনা, চিন্তা-চৰ্চা আদিত ব্যাঘাত জন্মায়। বহুসময়ত দেখা যায়, শব্দ প্ৰদূষণৰ ফলত চিন্তাশক্তি লোপ পোৱাৰ উপৰি একাগ্ৰতা কমে।

জনসজাগতা ঃ নানা ধৰণেৰে উদ্ভৱ হোৱা প্ৰদূষণ ৰোধ কৰিবলৈ আমি জনসাধাৰণ সচেতন হ'ব লাগিব। ঘৰৰ পৰিবেশ নিকাকৰণৰ পৰাই আৰম্ভ কৰিব লাগিব। ঘৰত প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিৰেই কিছু দায়িত্ববোধ থাকিব লাগিব। ৰান্ধনি ঘৰৰপৰা পঢ়া টেবুললৈ, পদূলিমুখৰ পৰা নিত্য ব্যৱহাৰ কৰা স্নানাগাৰ, শৌচাগাৰলৈকে সকলোতে পৰিচ্ছন্নতাৰ চিন স্পষ্ট হ'ব লাগিব। এগৰাকী সু-গৃহিনীৰ দায়িত্ব পাকঘৰৰ পৰিবেশটো যথেষ্ট ৰ'দ-বতাহ-পোহৰ সোমাব পৰা আৰু নিকা কৰি ৰখা। গেছৰ ধোঁৱা বাহিৰ উলিয়াবলৈ আজিকালি বজাৰত অত্যাধুনিক চিম্‌নি পোৱা যায়। অলাগতিয়াল জৈৱ জাৱৰ-জোঁথৰ পাচলিৰ বাকলি আদি উপযুক্ত ঢাকনি লগা Dustbinত গোটাই থব লাগে, পিছত একেলগে বাৰীৰ চুকত দ গাত কৰি পুতিথলে তাৰ পৰা পচি উৎপাদিত হোৱা পচন সাৰ এবিধ উৎকৃষ্ট সাৰ। এই সম্পৰ্কীয় জ্ঞান আজিকালি বজাৰত কিনিব পোৱা যথেষ্ট সংখ্যক মাহিলী আলোচনী বা টিভি, ৰেডিঅত দিয়া পৰিবেশ সম্পৰ্কীয় প্ৰগ্ৰেম আদিৰ পৰা লাভ কৰিব পাৰি।

তাৰ উপৰি পাৰিলে ঘৰৰ চাৰিসীমাত নিম, আমলখি, বকুল, গোন্ধ থকা কৰবী, গোলাপ, তগৰ, গুটিমালি, চম্পা ইত্যাদি ফুল ৰুই ঘৰখনৰ শোভাবৰ্দ্ধন তথা পৰিবেশ ভাল কৰিব পাৰি।

সেইদৰে জলপ্ৰদূষণ, কৃষিপ্ৰদূষণ ইত্যাদি নিৰাময় কৰিবলৈ উদ্যোগ বা কল-কাৰখানাবোৰ কম জনবসতি অঞ্চলত বা পথত স্থাপন কৰিব লাগে। যিহেতু গছ-গছনিয়ে শব্দৰ প্ৰভাৱ কমায় সেয়েহে যথেষ্ট সংখ্যক গছ ৰুব লাগে, শব্দ কম হ'বলৈ বেৰ বিলাকত Sound absorber লগাব লাগে। পাৰিলে গাড়ী-মটৰৰ হৰ্ণ কমকৈ বজাব লাগে। ENG (Eampressed Natural Gas Cylinder) ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিলে বেছি ভাল হয়। উন্নত চহৰবোৰত এই ব্যৱস্থাই প্ৰদূষণ বহু লাঘৱ কৰিছে।

সময়ে সময়ে বিভিন্ন স্থানত মেল-মিটিং, পৰিবেশ অধ্যয়নমূলক আলোচনা, পৰিবেশ বিশেষজ্ঞৰ দ্বাৰা বক্তৃতা প্ৰদান কৰোৱাৰ উপৰিও, সৰু সৰু লিফলেট, সহজ-সৰল ভাষাত প্ৰকাশিত পৰিবেশ সজাগতা সম্পৰ্কীয় কথাৰে কিতাপ-পত্ৰ আলোচনী আদি বিনামূলীয়াকৈ বিতৰণ কৰিব লাগে। কেনেধৰণৰ গছপুলি কেনেকুৰা ঠাইত ৰুব লাগে এইবিলাক দিহা-পৰামৰ্শ দিয়াটো সজাগতাৰ আন এটা দিশ।

পাৰিলে স্কুল পৰ্যায়ৰ পৰা মহাবিদ্যালয় বিশ্ববিদ্যালয়লৈ পৰিবেশ অধ্যয়ন বিষয়টো নিয়মানুসৰি পাঠ্যক্ৰমৰ ভিতৰতে অন্তৰ্গত কৰিব লাগে।

সৰ্বশেষত সাহিত্য সৃষ্টিৰদ্বাৰা যেনে, গীত, কবিতা, প্ৰবন্ধ ৰচনাৰেও সজাগতা আনিব পাৰি।❑

অতি কথকীক কথাই খায়, বৈদ্যক খায় সাপে।
গণকক খায় নৱগ্ৰহে, বামুণক খায় পাপে।

অসমীয়া ভাষাত ফকৰা-যোজনা

শিৱ হাজৰিকা
অৱসৰপ্ৰাপ্ত ষ্টৰ অফিচাৰ, বিদ্যালয় প্ৰকাশন বিভাগ

ফকৰা-যোজনা জতুৱা ঠাঁচ অসমীয়া সাহিত্যৰ সম্পদ। ঘৰুৱা তথা সামাজিক জীৱনত ফকৰা-যোজনাৰ ব্যৱহাৰে আমাৰ ভাষাটোক এটা সুকীয়া মৰ্যাদা দি আহিছে। অকল আমাৰ ভাষাতে নহয়, পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ভাষাত এনেধৰণৰ ফকৰা-যোজনাৰ ব্যৱহাৰ আছে। প্ৰকৃততে এইবোৰ যিকোনো ভাষা-সাহিত্যৰ অলংকাৰস্বৰূপ।

ফকৰাৰ অভিধানিক অৰ্থ হৈছে নীতি শিকোৱা, দৃষ্টান্ত দেখুওৱা বা কথাৰ উদাহৰণ দিয়া এফাঁকি বা দুফাঁকি লিখা সাঁথৰৰ নিচিনা কথা। আৰু যোজনা হৈছে এটা কথা বুজাবৰ নিমিত্তে তাক আন এটা কথাৰ লগত মিলাই বা তুলনা কৰি কোৱা কথা। এইবিলাকৰ কোনো উৎস বা স্ৰষ্টা বিচাৰি পোৱা নাযায়। স্বভাৱগত সৰলতা অকৃত্ৰিম প্ৰকাশভংগী আৰু আড়ম্বৰহীনতা আছিল এই গীতি কাব্যসমূহৰ বৈশিষ্ট্যতা। পাশ্চাত্যৰ লোক সমাজত বেলাডৰ যি স্থান বা আদৰ, অসমীয়া জনমানসত গীত কাব্যৰ সেই একে স্থান আৰু একে আদৰ।

বিশ্বায়ন, নগৰমুখী আগমন, মাতৃভাষাক পিছলৈ ঠেলি ইংৰাজী শিক্ষাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়াৰ ভাবপ্ৰৱণতা আদি কেতবোৰ আনুষংগিক চিন্তা-চৰ্চাক চহা কাব্যৰ নিজস্ব স্থানৰপৰা চকুত নলগা স্থানলৈ ঠেলি দিয়া কাৰ্যৰ বাবে দায়ী কৰিব পৰা যায়। যিবিলাক মানুহৰ মুখৰপৰা সৰসৰকৈ ফকৰা-যোজনা ওলাই আহিছিল সেইবিলাকৰ বাবে গীতকাব্য আচহুৱা হৈ পৰিছে। অতি কম সংখ্যক মানুহৰ বাহিৰে কথা-বতৰাৰ মাজত থকা ফকৰা-যোজনা, উপমা আদি কমি আহিবলৈ ধৰিছে। কিছুমানে ফকৰা-যোজনাৰ প্ৰকৃত অৰ্থ নুবুজাৰ বাবেও সেইবোৰক ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ এৰি দিছে। এই চহা বা গীতিকাব্যসমূহৰ ৰচক-ৰচয়িতা কোন আছিল? সেই বিষয়ত সাহিত্য ইতিহাস নিমাত। সেইকাৰণেই হ'বলা এই কাব্যসমূহক যিভাৱেই পোৱা গৈছে সেই ভাৱেই জনসমাজে গ্ৰহণ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছে।

চহা সাহিত্যসমূহৰ সংগ্ৰহ আৰু সংকলন কাৰ্যত কবি ডিম্বেশ্বৰ নেওগ বাটকটীয়া আছিল বুলি ক'ব পৰা যায়। তাৰ পাছত লীলা গগৈ। নেওগে আঠশৰো অধিক লিপিবদ্ধহীন চহা গীত ভাগ ভাগ কৰি প্ৰকাশ কৰিছিল। ফকৰা-যোজনাৰ বাবে 'ডাক চৰিত' আৰু 'ডাকৰ বচন'।

হিন্দী ভাষাত 'ফক্কৰ' শব্দ প্ৰচলিত। অৰ্থ ধেমালিতে কোৱা কথা। একে অৰ্থ আমি বিচাৰি পাওঁ আমাৰ ফকৰা-যোজনাৰ পৰা। সেইদৰে 'যোজন' শব্দটোৱে সংযোজনৰ কথাকে বুজায়। কিবা এটা বিষয় তুলনামূলকভাৱে অনা হয় বা সংযোজন কৰা হয়। যেনে— গছৰ মুঢ়া, ঘৰৰ বুঢ়া। ধান খেৰো খেৰ চান খেৰো খেৰ, কামতহে হেৰফেৰ। প্ৰথমবিধ গৰু-মহক খুৱাব পাৰি, আনবিধ ঘৰৰ চালি দিয়াত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

এই জতুৱা ঠাঁচ, ফকৰা-যোজনাবোৰে আমাৰ পাৰিবাৰিক তথা সামাজিক জীৱনত বিভিন্ন ধৰণে সচেতন কৰি আহিছে। যেনে— সদায় অপকৰ্ম কৰি থকা সকলে এদিন নহয় এদিন শাস্তি পাবই। সেয়ে কোৱা হয়— 'এশ গৰু মাৰিলে বাঘৰো মৰণ'। অৰ্থাৎ সকলো কামৰে সীমা আছে। পাৰ হৈ যাব খুজিলেই পতনৰ পথ প্ৰশস্ত হৈ পৰে। এনে ধৰণৰ কথা বা মন্তব্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে।

ফকৰা-যোজনা, প্ৰবাদ, প্ৰবচন, নীতিবচন আদি ভাষাৰ বাহ্যিক আৰু অভ্যন্তৰিক সৌন্দৰ্য্যবোধক অলংকাৰ স্বৰূপ। সকলো ভাষাৰে এনে ধৰণৰ অলংকাৰ আছে। ই ভাষাটোক অধিক চহকী কৰে।

এইবোৰ যোজনা-পটন্তৰে হাঁহিৰ খোৰাকো দিয়ে। যেনে — ছাঁটোক পঠিয়ালে ছাঁটোৱেও লঠিয়ায়/আকৌ ছাগপাৰ পোহো হাঁহ/দুই সীমাত ৰোৱে বাঁহ/নিতে নিতে বিষাদ পায়/ডাকে বোলে মোৰ দোষ নাই। ডাক পুৰুষে কৈ গৈছে পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ লগতে সীমাত ৰোৱা বাঁহনিখনে দুই ঘৰৰ মাজত কাজিয়াহে লগায়।

একেটা শাৰীতে এটা বিষয় সামৰিব পৰাটো এই জতুৱা-ঠাঁচবোৰৰ আন এক মন কৰিবলগীয়া কথা। যেনে— জনাৰ ভাত-মাছ/নজনাৰ গলগ্ৰহ। আকৌ জলকীয়াৰ জ্বলাই সোৱাদ, জ্বৰে এৰিলেও/কৰ্পটিয়ে নেৰে। ইত্যাদি।

লোক-সাহিত্যৰ এটি অনুপম শাখা হৈছে ফকৰা-যোজনা। অসমীয়া ভাষাক অধিক সমৃদ্ধ আৰু সৌন্দৰ্যশালী কৰি তোলে। অসমীয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰত ফকৰা-যোজনা অপৰিবাৰ্য্য। অন্যথাই অসমীয়া ভাষা নিৰস বা কঠুৱা হৈ পৰিব।

ফকৰা-যোজনা, প্ৰবাদ, প্ৰবচন, নীতিবচন আদি ভাষাৰ বাহ্যিক আৰু অভ্যন্তৰিক সৌন্দৰ্য্যবোধক অলংকাৰ স্বৰূপ। সকলো ভাষাৰে এনে ধৰণৰ অলংকাৰ আছে। ই ভাষাটোক অধিক চহকী কৰে। ফকৰা-যোজনা বিলাকৰ পৰা পুৰণি অসমীয়া সমাজৰ ৰীতি-নীতি, পৰম্পৰা তথা সমাজৰ ভাল-বেয়া কৰ্মৰাজিৰ বিষয়ে তথ্য পাব পাৰি। ড° লীলা গগৈৰ মতে 'অসমীয়া লোক সাহিত্যৰ ভড়াঁলত মানিকী মাধুৰী চহা হৈ খুন্দ খাই আছে। ইয়াত আছে সুগন্ধি সুবাস, তৃপ্তি আৰু মধুৰিমা।'

ফকৰা-যোজনা, পটন্তৰ, প্ৰবাদ দেখাত একে যেন লাগিলেও এইবোৰৰ মাজত পাৰ্থক্য আছে। যোজনাত এটা কথা বুজাবৰ বাবে আন এটা কথাৰ লগত তুলনা বা ৰিজনি দিয়া হয়। যোজনাক পটন্তৰো বোলে।

যিবিলাক যোজনা এটা পৰমাৰ্থিক অৰ্থবাহক তাকেই ফকৰা বা ভকতীয়া ফকৰা বোলে। ফকৰা বিলাকৰ বাহ্যিক অৰ্থ প্ৰধান নহয়, গূঢ়াৰ্থকে প্ৰধান কথা। ফকৰাসমূহৰ ভিতৰত আধ্যাত্মিক বা ভকতীয়া ফকৰাসমূহৰেই প্ৰথমতে সৃষ্টি হৈছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। ভবানন্দ বা নাৰায়ণ দাস ঠাকুৰ আতাকে আধ্যাত্মিক বা ভকতীয়া ফকৰাৰ প্ৰচলক। অতি কম শব্দকে বিস্তৃত বা ব্যাপক অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিবলৈ উপমা (similies) ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তাতে উপমাৰ বিশেষত্ব।

প্ৰসন্ন বৰুৱাৰ ফকৰা-মালা (৩য় খণ্ড) আৰু ৰামচন্দ্ৰ দাসৰ 'ফকৰা-যোজনা' নামৰ দুখন পুথি বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। তাৰোপৰি পণ্ডিত দণ্ডিৰাম দত্তদেৱৰ 'সাঁথৰ', 'ফকৰা-যোজনা' (১৯৭৩চন), ৰেৱনচন্দ্ৰ নামৰ 'প্ৰবাদ, প্ৰবচন আৰু সাঁথৰ, ফকৰা-যোজনা (২০০৫চন), কেশৱ চন্দ্ৰ হাজৰিকাৰ 'দৰঙী লোক জীৱনত ফকৰাং' গৌতম কুমাৰ বৰুৱাৰ 'মঙ্গলদৈ অঞ্চলত ফকৰা-যোজনাৰ ব্যৱহাৰ', ভাৰত চন্দ্ৰ নামৰ 'অসমীয়া ফকৰা-যোজনা আৰু জটুৱা ঠাঁচৰ অৰ্থকোষ' (২০১১ চন) আদিয়েই উল্লেখযোগ্য পুথি।

একেটা শাৰীতে এটা বিষয় সামৰিব পৰাটো এই জতুৱা ঠাঁচবোৰৰ আন এটা মন কৰিবলগীয়া কথা।

এই ফকৰা-যোজনাবোৰ সাধাৰণতে ককা-আইতাসকলৰ মাজত বেছিকৈ প্ৰচলন আছে। কথাই প্ৰতি ফকৰা এফাঁকি মাতি বৰ ভাল পায়। এইবোৰৰ যোগেদি ককা-আইতাসকলে সময়ৰ শৰ সময়ত মাৰিব পাৰে। ফলি-পুথিৰ বিদ্যা নাথাকিলেও সময়মতে ৰজিতা খুৱাকৈ ককা আইতাই বচন এফাঁকি থিতাতে মাতি দিব পাৰে। এই ফকৰা-যোজনাবোৰ ককা-আইতাৰ ওৰেটো জীৱনৰ সঞ্চিত অভিজ্ঞতা। কেতিয়াবা এই ফকৰাই কোনোবা এজনক কোনোবা কথাৰে বেজীয়ে বিন্ধাদি বিন্ধে।

এই ফকৰা যোজনাবোৰৰ ভিতৰত বিশেষকৈ তিৰোতাৰ সুলক্ষণ বা বিলক্ষণ, মানুহৰ অহংকাৰ, লোভ, মোহ, সা-সহায়, কৃপণালি, চাল-চলন, আদৰ-কায়দা, দুখ-বেজাৰ, অপায়-অমঙ্গল, মাত-কথা, সদ্নাম-বদনাম আদি সমাজৰ অনেক বাস্তৱ চিত্ৰ দাঙি ধৰে। কেইটিমান ফকৰা-যোজনাৰ উদাহৰণ দাঙি ধৰা হ'ল—

টিক বলধা ওলাই মাটি,
মাক ভালেহে জীয়েক জাতি।

মাটি কিনিবা মাজ খাল,
ছোৱালী আনিবা জাত ভাল।
যমে নিলেও নিয়া,
জোঁৱায়ে নিলেও নিয়া;
ইয়াকে জানি দুখ বেজাৰ নকৰিবা।
অতি দৰ্পে হত লংকা।
অতি কথকীক কথাই খায়, বৈদ্যক খায় সাপে।
গণকক খায় নৱগ্ৰহে, বামুণক খায় পাপে।
গোৰ মাৰি গঙ্গাত পেলোৱা।
অমাতৰ মাত অকালৰ ভাত।
নমৰে মানে চাবা।

নুবুৰে মানে বাবা।
পলৰীয়া গৰুৰ বাটে বাটে ঘাঁহ।
পক্ষী মৰে বৈ, মানুহ মৰে কৈ।
পাণ্ডৱৰ লোণ খায়,
কৌৰৱৰ গুণ গায়।
পাতো কাটিবি,
নাকো বচাবি।
নখী, নাৰী, শৃংগী, অস্ত্ৰধাৰী,
কদাপি বিশ্বাস কৰিতে নাতি।
অতি ঘৰণীয়ে নাপায় ঘৰ,
অতি সুন্দৰীয়ে নাপায় বৰ।
মা কুৰু ধন-জন-যৌৱন গৰ্বম,
হৰতি কালে নিমিষ্যাৎ সৰ্বম।
ৰৌ বৰালি সাৰি গ'ল,
পুঠি খলিহাৰ মৰণ হ'ল।
পাপৰ ধন পৰাচিতত যায়।
পাপীৰ লগত যমদূতৰ শাস্তি।
অতিপাত শলাগনি ফুচুলনিৰ চিন,
আপুনি আঁতৰি যাবা কৰি তাক ঘিন।
হৰিণৰ মাংসই বৈৰী।
সাপেহে সাপৰ ঠেং দেখে।
ক্ষমাই জ্ঞানীৰ ভূষণ।
হাতী মাৰি ভুৰুকাত ভৰোৱা।
ভাল বাট ঘূৰাই হওক,
নিজৰ তিৰী বুঢ়াই হওক।
সুখৰ বন্ধ হাজাৰ-বিজাৰ,
দুখৰ বন্ধু নাচাপে ওচৰ।
শাকত নাখায়-লোণ,
পিটিকাত যায় তিনিগুণ,
যি যিমান নামে,
সি সিমান তিতে।
যাৰ খাবৰ মন,
হাগোতেও আজোৰে বন।

সুবাৰী নষ্ট হয় মাজে দিলে বাট
সু তিৰী নষ্ট হয় ঘনে বেহায় হাট।
সু কাপোৰ নষ্ট হয় যদি থয় জাপত,
সু পুত্ৰ নষ্ট হয় নুসুধিলে বাপত।
হোৱা আঞ্জাত নিমখ দিয়া।
হালধি জব্দ শিলে,
চোৰ জব্দ কিলে।
দুষ্ট ছোৱালী জব্দ হয়,
শাহুৰী খাটিব গ'লে।
হাতীৰ খাৱনে খুৱাবা,
বাঘৰ চাৱনে চাবা।
হাতত নাই ধন,
বৰ সবাহলৈ মন।

দৰাচলতে এইবোৰ ফকৰা-যোজনাৰ ইতিহাস বৰ পুৰণি ডাক পুৰুষে জীৱনৰ বিভিন্ন দিশৰ প্ৰয়োজন হোৱা নিৰ্দেশ দি গৈছে। সেইদৰে দিছে খনাই। পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ভাষাত বা সাহিত্যত এনে প্ৰবাদ প্ৰচলিত।

এনেধৰণৰ বচনসমূহে সহজেই মানুহক শুধৰণিৰ পথ দেখুৱাব পাৰে। মানুহক কোনো বিষয়ত জ্ঞান দিবলৈ বহু ধৰণৰ কথা ক'ব লগা হয়। আমাৰ সমাজত প্ৰচলিত এই ফকৰা-যোজনা, জতুৱা ঠাঁচসমূহে থিতাতে মনৰ মাজত চিন্তাৰ উদ্ৰেক ঘটাব পাৰে। ভাল-বেয়া দিশৰ কথাও অনুভৱ কৰাব পাৰে।

এই প্ৰবাদ, প্ৰবচন, জতুৱা-ঠাঁচ-এইবোৰ আমাৰ সাহিত্যৰ অতি মূল্যবান সম্পদ। এইবিলাকে আমাৰ সাহিত্যক বিবিধ অলংকাৰৰ দৰে সজাই থৈছে। অলংকাৰবিলাক নোহোৱাকৈ ভাষা এটাৰ সৌষ্ঠৱ ৰক্ষা কৰিব নোৱাৰি।❑

"The brain is a wonderful organ. It starts working the moments you get up in the morning and does not stop until you get into the office."

– Robert Frost

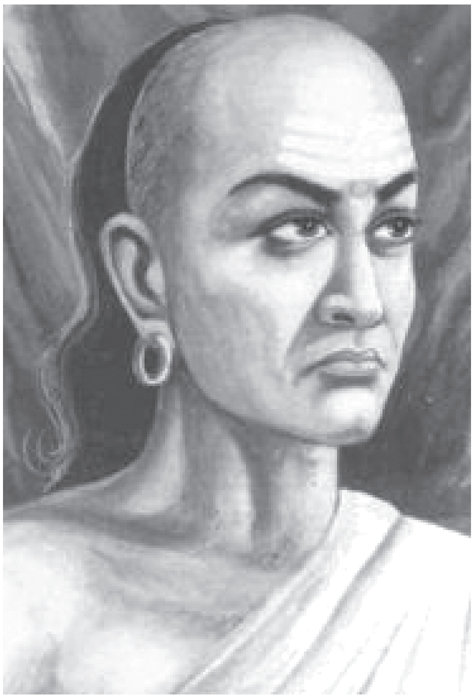

চাণক্য পণ্ডিতৰ চাকি

খগেন চন্দ্ৰ ডেকা
সহকাৰী পঞ্জীয়ক (প্ৰশাসন)

বিচিত্ৰ আৰু বিভিন্ন বৈচিত্ৰ্যৰে ভৰপূৰ এক প্ৰাচীন বিশাল দেশ ভাৰতবৰ্ষ। প্ৰকৃততে ভাৰতবৰ্ষক দেশ বুলি নকৈ মহাদেশ বুলিহে ক'ব পাৰি।

সেই প্ৰাচীন কালতে মন্ত্ৰদ্ৰষ্টা ঋষি-মুনিসকলৰ পৰা আমি লাভ কৰিছোঁ অপূৰ্ব জ্ঞানৰ ভাণ্ডাৰ— বেদ-বেদাংগ, উপনিষদ আদি। এইবোৰে ভাৰতবৰ্ষৰ গৌৰৱ-গৰিমা বিশ্ববাসীৰ মাজত দুগুণে উজলাই তুলিছে।

দুখন মহাকাব্য আৰু পুৰাণ আদিৰ জৰিয়তে বিশাল ভাৰতবৰ্ষৰ জনসাধাৰণৰ স্বভাৱ-চৰিত্ৰ, নৈতিকতাবোধ, বিচিত্ৰ জীৱন প্ৰণালী আদিও তেওঁলোকৰ ৰচনাৰ পৰা আমি জানিব পাৰিছোঁ।

বছৰৰ পিছত বছৰ অতিবাহিত হৈছে। যুগৰ অন্তত নতুন যুগৰ শুভাৰম্ভ হৈছে। এই ভাৰতবৰ্ষতে কত-শত গুণী-জ্ঞানী মহাপ্ৰাণে জন্ম লাভ কৰি ভাৰতবৰ্ষক গৌৰৱান্বিত কৰিছে, ভাৰতৰ আত্মাক বিশ্বৰ দৰবাৰত চিনাকি কৰি দিছে। সেই মহান ব্যক্তিসকলৰ আদৰ্শ, মহান চিন্তাধাৰাই আমাক নতুন পথৰ সন্ধান দিয়াৰ লগতে আমি লাভ কৰিছোঁ নৈতিক শৃংখলা, নতুন জীৱনাদৰ্শ, সুন্দৰ পৰম্পৰা আদি।

যোৱা ২০/১১/১৭ তাৰিখ সোমবাৰে ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ মাননীয় ৰাষ্ট্ৰপতি শ্ৰীযুত ৰাম নাথ কোবিন্দদেৱ অসমলৈ আহিছিল। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় পৰিয়াল তথা অসম চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা ৰাষ্ট্ৰপতি মহোদয়ৰ সন্মানাৰ্থে এক 'নাগৰিক অভিনন্দন' অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰিছিল বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ড° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা প্ৰেক্ষাগৃহত। অনুষ্ঠানত মাননীয় ৰাষ্ট্ৰপতি কোবিন্দদেৱে তেখেতৰ ভাষণত বৃহত্তৰ ভাৰতৰ কথা উল্লেখ কৰে। তেখেতৰ ভাষণ আছিল অতি মনোগ্ৰাহী। ভাষণ প্ৰসংগত তেওঁ উল্লেখ কৰিছিল— পণ্ডিত চাণক্যৰ কথা। চাণক্য যাক বিষ্ণুগুপ্ত, কৌটিল্য আদি

নামেৰেও জনা যায়। কৌটিল্য চাণক্যই ৰচনা কৰিছিল 'অৰ্থশাস্ত্ৰ' নামৰ এখন মহৎ আৰু তত্ত্ব গধুৰ বিখ্যাত গ্ৰন্থ। ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি, সমাজনীতি আদি বিষয়ৰ এক নিৰ্ভৰযোগ্য দলিল চাণক্যৰ 'অৰ্থশাস্ত্ৰ'। ভাষণ প্ৰসংগত মাননীয় ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে উল্লেখ কৰিছিল বিবেক-দংশন কৰা এক কাহিনী। এই কাহিনীৰ মুখ্য নায়ক চাণক্য। তেখেতে এই কাহিনীৰে বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত প্ৰচলিত ভ্ৰষ্টাচাৰ-দুৰ্নীতি, নৈতিকতাৰ স্খলন আদি সামান্য পৰিমাণে হ'লেও পৰিমাৰ্জিত হ'ব বুলি আশা কৰিছে।

বিশ্ববিজয়ী বীৰ আলেকজেণ্ডাৰৰ লগত সুদূৰ গ্ৰীচৰ পৰা মেগেস্থিনিচ আহিছিল ভাৰতবৰ্ষলৈ। সেনাপতি চেলুকছে কোৱা বিচিত্ৰ দেশ ভাৰতৰ কথা, মহাপণ্ডিত চাণক্যৰ কথা তেওঁ শুনিছিল।

এদিন গধূলি তেওঁ আহিছিল চাণক্যৰ ঘৰলৈ। ঘৰৰ সন্মুখৰ পদূলি মুখত থিয় হৈ চাকিৰ পোহৰত এজন মানুহ কিবা লিখা-মেলা কৰি থকা মেগেস্থিনিচে দেখিবলৈ পাইছিল।

চিনাকি পৰ্ব সমাপ্ত হোৱাৰ পাছত মেগেস্থিনিচক পঁজাৰ ভিতৰলৈ মাতি নিলে চাণক্যই। পণ্ডিতৰ ঘৰৰ অৱস্থা দেখি তেখেতৰ বুকুৰ ভিতৰৰ পৰা এটা সৰু হুমুনিয়াহ ওলাই আহিছিল। খন্তেক পিছতে চাণক্যৰ অন্য এটি কাৰ্যই মেগেস্থিনিচক অবাক কৰিছিল। ইমান পৰে লিখা-মেলা কৰি থকা চাকিগছি নুমাই থৈ অন্য এগছি চাকি চাণক্যই জ্বলাই আনিছিল। ইয়াৰ অৰ্থ সোধাত চাণক্যই কৈছিল, 'ইমান পৰে মই ৰজাঘৰীয়া কাম কৰিছিলোঁ, ৰজাই যোগান ধৰা তেল ব্যৱহাৰ কৰিছিলোঁ। এতিয়া মোৰ ব্যক্তিগত কামৰ কাৰণে মোৰ উপাৰ্জনৰ টকাৰে কিনা তেলৰ চাকি ব্যৱহাৰ কৰিছোঁ। মোৰ ব্যক্তিগত কামত ৰজাৰ তেল খৰচ কৰাটো মোৰ পক্ষে গুৰুতৰ অপৰাধ, নৈতিক পাপ।'

সেই তাহানিতে— প্ৰাচীন কালতে কোৱা চাণক্যৰ কথাখিনি আজিলৈকে আমাৰ প্ৰত্যেকজন ভাৰতীয়ৰ অন্তৰতে শিলৰ ৰেখা হৈ থাকিব লাগিছিল। কিন্তু আমি সেই 'মহান বাণী'ক আমাৰ অন্তৰাত্মাত থোৱা নাই আৰু এয়ে আমাৰ চৰম ট্ৰেজেডি।

গভীৰ অন্ধকাৰ ৰাতি জোনাকী পৰুৱাৰ ক্ষীণ পোহৰত পথিকে বাট বিচাৰি পোৱাৰ দৰে আজিও ভাৰত মাতৃৰ কোলাত এচাম উজ্জ্বল চৰিত্ৰৰ ব্যক্তি আছে— যাৰ সততা আৰু ন্যায়পৰায়ণতাই আমাক মুগ্ধ কৰি ৰাখিছে। তেনেকুৱা এজন ব্যক্তি হ'ল ড° পি. ভেঙ্কটকৃষ্ণণ। উদয়পুৰ শ্বোলাৰ অবজাৰ্ভেটৰী কেন্দ্ৰৰ প্ৰধান অধ্যাপক ড° ভেঙ্কটকৃষ্ণণ উদয়পুৰৰ পৰা দিল্লী হৈ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়লৈ আহিছিল এক শিক্ষক বাছনি সভালৈ এক সমল ব্যক্তি হিচাপে। কাম শেষ হোৱাৰ পিছত গুৱাহাটীৰ পৰা দিল্লীলৈ আকাশী যানেৰে গ'ল যদিও দিল্লীৰ পৰা উদয়পুৰলৈ আকাশী যানেৰে যাব নোৱাৰাত বাছেৰে যাব লগা হোৱা বাবদ পোৱা টকাৰ ২৩১৩.০০টকা অতিৰিক্তভাৱে থাকি গ'ল। সেয়ে তেখেতে ডিমাণ্ড ড্ৰাফটৰ নম্বৰ ২৩৯৪৭৫ যোগে ৰাহী টকাখিনি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়লৈ ঘূৰাই পঠালে। বিভিন্ন দুৰ্নীতিত লিপ্ত হৈ পৰিছে পৃথিৱীৰ দ্বিতীয় জনবহুল দেশ ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ মুখ্যমন্ত্ৰী, সাংসদ, বিধায়ক, উচ্চস্তৰৰ আমোলা তথা ন্যায়ালয়ৰ বিচাৰপতিসকলৰ লগতে সাধাৰণ কৰ্মচাৰীসকল। যিখন মঞ্চত ৰাষ্ট্ৰপতি মহোদয়ে ভাষণ দিছিল তাত উপস্থিত আছিল ৰাজ্যপাল, মুখ্যমন্ত্ৰী, শিক্ষামন্ত্ৰী, সাংসদ, বিধায়ক, উপাচাৰ্য্য, অধ্যাপক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে ধৰি উচ্চপৰ্যাৰ বিষয়াৰ পৰা নিম্ন পৰ্যায়ৰ চতুৰ্থ শ্ৰেণীৰ কৰ্মচাৰীলৈ। আমি কোনজনে বাৰু বুকুত হাত থৈ ক'ব পাৰোঁ যে চাণক্যৰ আদৰ্শক সাৰোগত কৰি আমি চাকৰি কৰিছোঁ। ক'ত কোনে কি কৰি আছোঁ আমি সকলোৱে জানো। ৰাষ্ট্ৰপতি মহোদয়ৰ ভাষণত দাঙি ধৰা 'চাণক্যৰ বাণী'ৰে সকলোৱে কাম কৰিলে নিশ্চয় আমাৰ জন্মভূমি তথা বিশ্ববিদ্যালয় বিশ্বৰ দৰবাৰত এক অনন্যসাধাৰণ ৰূপে জিলিকি থাকিব— ই ধুৰুপ।❑

বিশ্ববিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰত সেৱা আগবঢ়াই পোৱা আনন্দ

তৰুণ চন্দ্ৰ শইকীয়া
অভিলেখক

আমি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত এম. এ. (১৯৭৭-৭৯) পঢ়ি থকা সময়ত আমাৰ বৰ্তমান গ্ৰন্থাগাৰটোৰ নাম গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰ আছিল। ১৯৮৩ চনত এই গ্ৰন্থাগাৰটিৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰথমজন উপাচাৰ্যৰ নামেৰে 'কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ গ্ৰন্থাগাৰ' নামেৰে নতুনকৈ নামাকৰণ কৰা হয়। যদিও দিন ৰাতি একাকাৰ কৰি কেৱল এই গ্ৰন্থাগাৰতেই সময় পাৰ কৰি এম. এ. পাচ কৰিলোঁ তেতিয়া কিন্তু এই গ্ৰন্থাগাৰতেই চাকৰি কৰি অৱসৰ ল'ব লাগিব বুলি সপোনতো ভবা নাছিলোঁ।

১৯৮৫ চনৰ ২০ আগষ্ট তাৰিখে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ গ্ৰন্থাগাৰত যোগদান কৰি বৰ্তমান অৱসৰ লোৱা সময়লৈকে মোৰ চাকৰি জীৱনৰ কিছু অনুভৱ আৰু ইয়াত অতিবাহিত কৰা সময়ৰ কিছুমান অভিজ্ঞতাৰ এটি চমু খটিয়ান লিপিবদ্ধ কৰিবলৈ মানস কৰিলোঁ।

১৯৭৭ চনৰ পৰাই আজি বৰ্তমান সময়লৈ মোৰ চকুৰ আগতেই গ্ৰন্থাগাৰটোৰ বহুত পৰিৱৰ্তন হ'ল। ১৯৮৫ চনত আৰ্কিভিষ্ট (Archivist) হিচাপে মই যোগদান কৰোঁতে Mrs. S. Nair, সহকাৰী গ্ৰন্থাগাৰিক হৈ আছিল। বাইদেউ কেৰেলাৰ আছিল বাবে তেখেতৰ লগত বেছিভাগ সময় ইংৰাজীতে কথা বতৰা হ'ব

লাগিছিল। বাইদেউৰ ৰুমতে তৃপ্তি ডেকা বাইদেউ বহিছিল আৰু দুয়োগৰাকী ভাল বান্ধৱী আছিল। নায়াৰ বাইদেউ অৱসৰ পোৱালৈকে তৃপ্তি বাইদেউ আৰু মোৰ লগত ভাল সম্বন্ধ আছিল। বাইদেউ কেৰেলালৈ যোৱাৰ পিছত আমি দুবাৰমানহে লগ পালোঁ। কেইবছৰ মানৰ আগতে বাইদেউ পৰলোকগামী হয়। এগৰাকী সু-গ্ৰন্থাগাৰীক হিচাপে তেখেতৰ নাম আছিল।

১৯৮৫ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত শ্ৰীযুত অজিত তালুকদাৰ দেৱে আমাৰ গ্ৰন্থাগাৰৰ গ্ৰন্থাগাৰিক হিচাপে যোগদান কৰে। তালুকদাৰ ছাৰৰ লগত মই যেতিয়া চিনাকি হ'বলৈ গৈছিলোঁ চাৰে লগে লগে attendence Register চাই মোৰ নাম বিচাৰিছিল। তেখেতে বিষয়াসকলে attendance দিব নালাগে বুলি জনা নাছিল। তেখেতে Archives সম্পৰ্কে মোৰ লগত আলোচনা কৰিছিল আৰু কিছুমান নতুন আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছিল। সেইসময়ত আমাৰ পাণ্ডুলিপি বিলাক Rare Book Section ৰ লগত ৰখা হৈছিল। কিন্তু চাদৰ পৰা এটা চুকেদি পানী পৰি আমাৰ পুথি পাঁজি সংৰক্ষণত বহুত অসুবিধাত পেলাইছিল। বৰ্তমান পাণ্ডুলিপি থকা কোঠাটো সেইসময়ত Publication Deptt. ৰ ভঁৰাল ঘৰ আছিল। আমি বহুত লিখা মেলা কৰি কোঠাটো গ্ৰন্থাগাৰৰ অধীনলৈ আনি ইঞ্জিনিয়াৰিং বিভাগে মেৰামতি কৰাৰ পিছত আমাৰ Section টো সেইটো কোঠালৈ অনা হয়। নতুন কোঠাটোলৈ আহি আমি কিছু সকাহ পালো। সেই সময়তে UGC ৰ Guideline মতে বিভিন্ন অপ্ৰতিপালিত অ'ত ত'ত সিঁচৰতি হৈ থকা report বোৰ শ্ৰীমতী প্ৰকৃতি দেৱী আৰু মই সংগ্ৰহ কৰি আলমাৰিত সযত্নে ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ল। এই নতুন কোঠাটো লাভ কৰাত উপাচাৰ্য্য ড° নিৰ্মল চৌধুৰী চাৰৰ বহু সহায় পাইছিলোঁ।

ইতিমধ্যে শ্ৰীযুত অজিত তালুকদাৰ চাৰৰ পৰামৰ্শ মতে আমি Library Catalogue card ব্যৱহাৰ কৰি আমাৰ পাণ্ডুলিপি বিলাক সহজতে বিচাৰি পোৱাৰ কাম আৰম্ভ কৰিলোঁ, মই আৰু প্ৰকৃতি দেৱীয়ে প্ৰত্যেকটো আলমাৰিৰ পৰা পাণ্ডুলিপিখিনি উলিয়াই আলমাৰিৰ নম্বৰ, খোটালি নম্বৰ, পুথিৰ নাম, কি ভাষাৰ পুথি, সাঁচিপাত নে তুলাপাত ইত্যাদি পাব পৰা তথ্য সন্নিবিষ্ট কৰি catalogue card কৰা হ'ল। ইয়াৰ ফলত এটা Audit হ'ল আৰু পুথিবিলাক বিচাৰি পোৱাত সহজ হ'ল। এই ব্যৱস্থাৰ আগতে এখন সৰু register বহীত শ্ৰীযুত জগদীশ শৰ্মাই এই বিলাক লিখি ৰাখিছিল। শ্ৰীযুত শৰ্মাই পুথি পাঁজিবোৰ পঢ়িব জানিছিল আৰু Textual criticism ৰ ছাত্ৰবোৰক যথেষ্ট সহায় কৰি দিছিল, পাঠ সমীক্ষা কৰা কেইবাজনো ছাত্ৰ বৰ্তমান অসমীয়া বিভাগৰ অধ্যাপক।

চাফ চিকুনৰ বাবে মই National Archives আৰু State Archivesত ব্যৱহাৰ কৰা Vaccum cleaner এটা সেই সময়ৰ উপাচাৰ্য্য ঁদেৱপ্ৰসাদ বৰুৱা চাৰৰ সহায়ত আমাৰ গ্ৰন্থাগাৰতো সংযোজন কৰালোঁ। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত Archives Section টো নতুনকৈ সংযোজন কৰা হৈছিল। সেয়ে পুথি পাঁজি, পাণ্ডুলিপি আদি সংৰক্ষণৰ বাবে সজাগতা আনিবৰ কাৰণে আমি ১৯৮৬ চনত State Archievs ৰ সহযোগত তিনিদিনীয়াকৈ বিশ্ববিদ্যালয়ত এখনি কৰ্মশালাৰ আয়োজন কৰিছিলোঁ। এই ক্ষেত্ৰত শ্ৰীযুত আব্দুল হাই চৌধুৰী চাৰ আৰু শ্ৰীযুত অজিত তালুকদাৰ চাৰৰ সহায় মই কেতিয়াও নাপাহৰোঁ। ইয়াৰ লগে লগে National Archives অনুদানেৰে আমাৰ কোঠাত নতুন আলমাৰি সংযোজন কৰাৰ লগতে Descriptie Catalogue of Assamese Manuscript নামেৰে এখন গ্ৰন্থও প্ৰকাশ কৰা হ'ল। এইখন গ্ৰন্থই বৰ্তমান পঢ়ুৱৈ সমাজক বহুত সহায় কৰিছে।

উল্লেখযোগ্য যে ২০০৩ চনত ভাৰত চৰকাৰৰ সাংস্কৃতিক মন্ত্ৰালয়ে দেশজুৰি আৰম্ভ কৰা পাণ্ডুলিপি অভিযানত আমাৰ গ্ৰন্থাগাৰক সংযোজন কৰিলে। শ্ৰীযুত ভূপেন গোস্বামীক Co-ordinator হিচাপে নিয়োগ কৰা হ'ল। লগে লগে আমি পাণ্ডুলিপি জৰীপৰ কাম গোটেই অসমতে আৰম্ভ কৰি পাণ্ডুলিপি বিলাক সংৰক্ষণৰ কামো বৰ্তমানলৈকে কৰি থকা হৈছে। এই আঁচনিৰ জৰিয়তে জাৰ্মানীত হোৱা Frankfort Book Exhibition ত আমাৰ সচিত্ৰ পাণ্ডুলিপি প্ৰদৰ্শন কৰি প্ৰশংসা বুটলিবলৈ সক্ষম হ'ল। ভাৰত চৰকাৰেও আমাৰ দুখন পাণ্ডুলিপি National heritage হিচাপে ঘোষণা কৰে।

তদুপৰি গোটেই অসমতে বৃহৎ সংখ্যক সত্ৰ, নামঘৰ, অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান আৰু মানুহৰ ঘৰতো অপ্ৰতিপালিত হৈ থকা পুথি পাঁজিবিলাক সংৰক্ষণ কৰি জনসাধাৰণক পাণ্ডুলিপি সংৰক্ষণৰ প্ৰশিক্ষণ দিয়া হয়। ইয়াৰ দ্বাৰা ৰাইজক পাণ্ডুলিপি সংৰক্ষণৰ বিষয়ে সজাগতা আনি এই অমূল্য সম্পদখিনি বিনষ্ট হোৱাৰ পৰা ৰক্ষা কৰি মই গৌৰৱান্বিত। আমাৰ এই সংৰক্ষণ মধুপুৰ ও মাজুলীৰ সত্ৰসমূহো সামৰি লোৱা হৈছিল।

আমাৰ এটা আঁচনিৰ জড়িয়তে ১.৫ লাখ পাণ্ডুলিপি Digitise কৰা হৈছে। ইয়াৰ দ্বাৰাই পঢ়ুৱৈয়ে ঘৰতে বহি পাণ্ডুলিপি চাব আৰু পঢ়িব পাৰিব। বৰ্তমানো মই Academic Staff College কে আদি কৰি বিভিন্ন অনুষ্ঠানত সমল ব্যক্তি হিচাপে সেৱা আগবঢ়াই আছো। ৰাইজক পাণ্ডুলিপি সংৰক্ষণৰ সজাগতা অনাত জড়িত হৈ আছো।

২০১০-১১ চনত সেইসময়ৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীযুত তৰুণ গগৈদেৱে এবাৰ আমাৰ গ্ৰন্থাগাৰ পৰিদৰ্শন কৰি আমাৰ পাণ্ডুলিপি শাখাৰ কামত সন্তুষ্ট হৈ বুজন পৰিমাণৰ ধন ৰাশি আগবঢ়ায়। সেই অনুদানেৰে আমি এটি পাণ্ডুলিপি Digitise কৰি ৰাখিবৰ বাবে এটি Scaner, Optimiser, Fumigation Chamber, Dihumidifier তাৰ লগতে এটা Laptop আৰু আন যাৱতীয় সা-সৰঞ্জাম কিনি আমাৰ বিভাগটো সম্পূৰ্ণ বিজ্ঞানসন্মত কৰি আনন্দিত হ'লো।

এইখিনিতে এটা কথা উল্লেখ নকৰিলে আধৰুৱা হৈ ৰ'ব। ভূপেন গোস্বামী ভাৰপ্ৰাপ্ত গ্ৰন্থাগাৰিক হৈ থাকোতেই ২০০৭ চন মানত এদিন ড° ৰমনী বৰ্মণ আহি আমাক অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে এটা ডাঙৰ ভৱনৰ Proposal দিবলৈ দিলে। গ্ৰন্থাগাৰিক আৰু যুটীয়া পঞ্জীয়কৰ উপস্থিতিত আমি আৰু গোস্বামীয়ে মিলি এনে এটা আঁচনি যুগুত কৰি দিলো যিটো পূৰ্বৰ উপাচাৰ্য্য ড° অখিল মেধি চাৰৰ দিনতে আৰম্ভ হোৱা ঘৰ নানা বেমেজালিৰ অন্তত বৰ্তমানৰ উপাচাৰ্য ড° মৃদুল হাজৰিকাদেৱৰ কাৰ্যকালত গ্ৰন্থাগাৰিক শ্ৰীযুত উমা শঙ্কৰ দেৱনাথৰ হাতত নতুন ভৱনটো অৰ্পণ কৰিলে। বৰ্তমান ভৱনটো সজাই পৰাই ব্যৱহাৰৰ উপযোগী কৰা হৈছে। এইটো কথা ঠিক যে বহু বছৰলৈ নতুন ভৱনৰ সংযোজন নহ'লেও গ্ৰন্থাগাৰত ঠাইৰ অভাৱ নহয়। লগতে অভিলেখাগাৰটো দুটা কোঠালৈ সম্প্ৰসাৰণ কৰা হয়।

সদৌ শেষত ইয়াকে লিখি সামৰিব বিচাৰিছোঁ যে আৰ্কিভিষ্ট হিচাপে কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ গ্ৰন্থাগাৰলৈ মোৰ দীৰ্ঘদিনীয়া সেৱা আগবঢ়াই মই নিজে কৃতাৰ্থ মানিছোঁ। মোৰ এই সুদীৰ্ঘ কৰ্মজীৱনত পোৱা প্ৰতিজন গ্ৰন্থাগাৰিক, পঞ্জীয়ক মহোদয় আৰু প্ৰতিজন উপাচাৰ্যৰে সহায়-সহযোগ সদায়েই সুঁৱৰিম।

জয়তু কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ গ্ৰন্থাগাৰ
জয়তু গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়। ❑

সতীৰ্থ-দ্বাদশ সংখ্যাৰ পৰা পুনৰ মূদ্ৰন

সীমিত মেৰ

দীপক দাস
কাৰিকৰী বিষয়া, ইনষ্ট্ৰুমেণ্টেচন কেন্দ্ৰ আৰু ইউছিক বিভাগ

ঘিটমিটীয়া আন্ধাৰবোৰ হঠাৎ নামি আহিল চৌদিশে। প্ৰকাণ্ড অট্টালিকাটোৰ কোঠাবোৰত দিনতে পৰ্য্যাপ্ত পোহৰৰ অভাৱ। কোঠাৰ ভিতৰত থকা সকলৰ মুখবোৰ অস্পষ্ট হৈ পৰিল। ক্ৰমাৎ। বিপ্ বিপ্ আৰু খিটিক্-খাটাক্ শব্দেৰে চলি থকা যন্ত্ৰবোৰ বন্ধ হৈ পৰিল। লাইনটো গ'ল। দামী আৰু অতি দামী যন্ত্ৰবোৰ আচলতে এনেদৰে হঠাৎ বন্ধ হৈ পৰাটো বেয়া। কোঠাৰ বাহিৰলৈ ওলাই আহিল সকলো। শীতৰ আবেলি। বিদায়ী সূৰুযৰ দুৰ্বল প্ৰাবল্যৰ হেঙুলী আভা। নাতিদূৰত কেইজনমানৰ মৃদু কোলাহল। ৰাস্তাৰ দাঁতিত এজনী গৰুৰ ছটফটনি দুই মিনিটমান। তাৰ পাছত গৰুটো মৰিল। পাৱাৰ ট্ৰেন্সফৰ্মাৰটোৰ তলত থকা কাট-আউট তিনিটাৰ এটাত ভয়লগা ধৰণৰ চকামকাকৈ ওলোৱা বহু বেছি প্ৰাবল্যৰ বৈদ্যুতিক স্ফুলিংগ দেখা গৈছিল মুহূৰ্তৰ বাবে। তাৰ পাছত আমাৰ বিভাগলৈ বৈদ্যুতিক সৰবৰাহ বন্ধ হৈ গ'ল। মৃদু ঈষৎ অন্ধকাৰ চাৰিওফালে। আমাৰ সকলোবোৰ দেহ, মুখ, মনলৈ আহিল এক যতি, অৱসাদ আৰু বিৰক্তি। গোটেই দিনটোৰ কামখিনি মনে ভবা ধৰণে সুকলমে শেষ কৰি বা আজিৰ ভাগৰখিনি শেষ কৰি এক স্বস্তিৰে ঘৰমুৱা হোৱাৰ ইচ্ছা আছিল সকলোৰে। কিন্তু হঠাৎ লাইনটো যোৱাত নভবা পৰিবেশ এটাৰ সৃষ্টি হ'ল। এতিয়া কি কৰা যায়!

এজন বিষয়াই বিদেশৰপৰা আমদানিকৃত এটা অতি দামী অত্যাধুনিক যন্ত্ৰত এজন গৱেষকৰ কেইটামান নমুনা পৰীক্ষা কৰি আছিল। মাজতে হঠাৎ বৈদ্যুতিক সৰবৰাহ বন্ধ হোৱাত পৰীক্ষাটো আধৰুৱা হৈ ৰ'ল। নমুনা দুটামান যন্ত্ৰটোৰ ভিতৰত থাকি গ'ল, লাইন ন'লে উলিয়াব নোৱাৰি। অত্যাধুনিক যন্ত্ৰটো হঠাতে বন্ধ হৈ গ'ল। ঠিক মানুহ এজন পিছলি পৰি ঠেকেচা খোৱা ধৰণে। একো নহ'বও পাৰে, মেৰুদণ্ড বিকলো হ'ব পাৰে। এটা দুশ্চিন্তাত বিষয়াজনৰ কপালৰ সিৰ কোঁচ খালে। যন্ত্ৰটো কাইলৈবা আকৌ ঠিকমতে চলে নে নচলে! নমুনাকেইটা যন্ত্ৰটোৰ ভিতৰত ঠিকে ঠিকে থাকিবতো। গৱেষকজনো আকৌ এজন অতি ব্যস্ত অধ্যাপকৰ গৱেষক। সময়মতে পাৰিলে আজিয়েই নমুনা বিশ্লেষণৰ ফলাফল সাজু কৰিব পৰা হ'লে ভাল

আছিল। গৱেষকজনৰো কিবা জৰুৰী খতিয়ান দাখিল কৰিবলগীয়া অন্তিম দিন সমাগত। এতিয়া নমুনা বিশ্লেষণৰ ফলাফল দিয়াত পলম হ'লে অধ্যাপকে বা আৰু কি বিষোদ্গাৰ কৰে! কাইলৈ দেখা যাব ধৰণৰ ভাৱ এটা লৈ তেওঁ লাহে লাহে গৃহগমন আৰম্ভ কৰিলে।

আন এজন বিষয়াই কম্পিউটাৰত কিবা এটা কাম কৰি আছিল। অতি জৰুৰী ধৰণৰ। আজি বা কালি পঠাবই লাগে। কামটো হওঁ হওঁ হৈ আহিছিল। হঠাৎ লাইন যোৱাত আৰু কম্পিউটাৰৰ UPSটোৱে কাম নকৰাত (UPSঅৰ বেটাৰিটো বদলি কৰিব লগা হৈছে, লিখা হৈছে কিছুদিন আগতে) তেওঁৰ দিনটোৰ কষ্ট অথলে গ'ল। কাইলৈ আকৌ কৰিব লাগিব।

আন দুজন বিষয়াই দুজনমান সহায়কৰ সতে লগ লাগি এটা যন্ত্ৰ ভাল কৰি আছিল। দিনটোৰ মেৰামতিৰ কাম শেষ কৰি উঠা যন্ত্ৰটো ঠিক হৈছে নে নাই পৰীক্ষা কৰি থাকোঁতেই হঠাৎ লাইন গ'ল। গতিকে আজি কৰা কামখিনিৰ ফলাফল জানিব পৰা নগ'ল। কাইলৈ আহি চাব লাগিব।

ৱ'ৰ্কশ্বপৰ যন্ত্ৰবোৰো স্তব্ধ হৈ পৰিল। অধ্যাপক, গৱেষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ কাম-কাজো বন্ধ হ'ল। সকলোৱে লাহে লাহে ঘৰাঘৰি যাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। হেড ছাৰৰ নিৰ্দেশত দুজন বিষয়া ৰ'ল কিছু সময়। অলপ পাছত সকলো ঠাইলৈ লাইন আহিল, কিন্তু আমাৰ বিভাগলৈ নাহিল। কিবা বিজুতি ঘটিল নিশ্চয়। গোটেই ৰাতি অকলশৰীয়া ৰখীয়াজনে আন্ধাৰে-মুন্ধাৰে বিভাগটো কেনেকৈ ৰখিব, তাকে ভাবি বিষয়া দুজন দুশ্চিন্তাত পৰিল। এন্ধাৰতে বিচাৰ-খোচাৰ কৰি এজন বিষয়া এটা টৰ্চ বাহিৰ কৰিলে। কিন্তু বেটাৰিহে নাই। বেটাৰি দুটামান কিনি টৰ্চটো ঠিক কৰি ৰখীয়াজনক বুজাই-বঢ়াই বিষয়া দুজন ঘৰলৈ গ'ল। কোৱা বাহুল্য, বেটাৰি কিনোতে লৰালৰিতে পাণ দোকানৰ পৰা ৰছিদ লোৱা নহ'ল। পাণ দোকানখনৰ বোধকৰো ছপা কৰা ৰছিদো নাই।

পিছদিনাখনৰ ৰাতিপুৱা অইন দিনৰ নিচিনা ব্যস্ততা নাই। সকলোৰে মনবোৰ কিছু মুকলি আৰু ফৰকাল। কাৰণ, লাইন নাই। আন দিনৰ দৰে প্ৰাৰম্ভিক ব্যস্ততা কম। কিন্তু ৰাস্তাৰ দাঁতিত মৃত গৰুজনীৰ শৰটোৱে সকলোকে আমনি দিলে। হেড ছাৰ অহাৰ পাছত এটা আলোচনা হ'ল আৰু দিনটোৰ কাৰ্য্যপন্থা স্থিৰ কৰা হ'ল।

লাইন নাই, কি হ'ব ধৰণৰ ভাৱ এটা লৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰে কোৰ্হাল কৰি আছিল। লাইন নাথাকিলে কিছুমান শ্ৰেণীকোঠাত দিনতে পৰ্য্যাপ্ত পোহৰৰ অভাৱ। হেড ছাৰে ততাতৈয়াকৈ থিঅ'ৰি ক্লাচ আৰম্ভ কৰিবলৈ দিলে আৰু প্ৰেক্টিকেল ক্লাছবোৰ বাতিল কৰি তাৰ ঠাইত কিছুমান হ'মৱৰ্ক, এছাইনমেণ্ট আদি দিয়াত পৰিবেশটো কিছু থমথমীয়া আৰু গহীন হ'ল। আৰু কোৰ্হাল কিছু কমিল।

বিষয়াসকলে সহায়কসকলৰ লগত লাগি যন্ত্ৰপাতিৰে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ল যে ৰাস্তাৰ সিপাৰৰ ট্ৰেন্সফৰ্মাৰটোৰ পৰা আমাৰ বিভাগলৈ অহা আণ্ডাৰগ্ৰাউণ্ড পাৱাৰ কেবলডালত বিজুতি ঘটিছে। কেবলডাল পাংচাৰ হোৱাত বিদ্যুৎস্পৃষ্ট হৈ গৰুটো মৃত্যুমুখত পৰিছে।

হেড ছাৰে ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰলৈ ফোন কৰিলে। লগতে সমস্যাটো বৰ্ণনা কৰি এখন চিঠি লিখিবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। মৰা গৰুটো আঁতৰাবলৈ ইষ্টেট অফিচাৰলৈ আন এখন চিঠি লিখিবলৈও ক'লে। এজন বিষয়াই ততাতৈয়াকৈ চিঠি দুখন ড্ৰাফট কৰিলে, টাইপিষ্টে টাইপ কৰিলে, হেড ছাৰে চহী কৰিলে আৰু পিয়ন বুকুত লিখি চিঠি দুখন পঠিয়াই দিয়া হ'ল।

কিছু সময় পাছত ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰ আৰু ইষ্টেট অফিচাৰ সদলবলে আমাৰ বিভাগলৈ আহিল। তেওঁলোকৰ বিভাগৰ আন দুজনমান বিষয়াও আহি ওলাল। আমাৰ বিভাগৰ মানুহবোৰ নিজ নিজ বহা ঠাইৰ পৰা আহি ঘটনাস্থলীৰ চাৰিওফালে অৱস্থান কৰিলে। ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰৰ নেতৃত্বত আণ্ডাৰগ্ৰাউণ্ড পাৱাৰ কেবলডাল দুয়োমূৰে ডিছকানেক্ট কৰি থেগাৰ যন্ত্ৰেৰে পৰীক্ষা কৰি নিশ্চিত হোৱা গ'ল যে আণ্ডাৰগ্ৰাউণ্ড পাৱাৰ কেবলডাল পাংচাৰ হৈ নষ্ট হৈ গৈছে। বদলাব লাগিব। কেবলডাল বহুবছৰ আগতে ইনষ্টল কৰা হৈছিল। তেতিয়া লোড কম আছিল। এতিয়া লোড যথেষ্ট বাঢ়িছে। এই কেইদিন বৰষুণত ৰাস্তাৰ দাঁতিৰ মাটি বোকাময় হৈ পৰিছিল। ৰাস্তাৰ ওপৰেৰে যোৱা গধুৰ যানবাহনৰ চাপত বয়সীয়াল, বেছি লোড লৈ থকা আণ্ডাৰগ্ৰাউণ্ড পাৱাৰ কেবলডাল পাংচাৰ হৈ গ'ল। ভাগ্য ভাল যে মানুহৰ একো নহ'ল। গৰুটো বিদ্যুৎস্পৃষ্ট হৈ মৰি থাকিল। হেড ছাৰ আৰু আমি সকলোৰে অতি সোনকালে আণ্ডাৰগ্ৰাউণ্ড কেবলডাল বদলি কৰি লাইনটো আনি দিবলৈ অনুৰোধ কৰিলো। তেখেতেও কামটো অতি সোনকালে কৰি দিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিলে। লগতে কামতো যাতে সোনকালে কৰিব পৰা হয়, তাৰ বাবে বিভাগীয়ভাৱে কৰ্তৃপক্ষক সমস্যাটোৰ বিষয়ে অৱগত কৰিবলৈ আমাক অনুৰোধ কৰিলোঁ।

সমস্যাটো বৰ্ণনা কৰি হেড চাৰে লিখা চিঠিখনত ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনীয়াৰে কেবলডাল যে নষ্ট হৈছে আৰু বদলাব লাগিব, এই নোট লিখি দি চিঠিখন পঞ্জীয়ক মহোদয়লৈ পঠিয়াই দিলে। ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনীয়াৰে নিজে নোট লিখিলে, বৰবাবুক মাতি পঞ্জীয়ক মহোদয়লৈ পঠিয়াবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। বৰবাবুৰে ইছু ৰিছিপ্টৰ যোগেদি পঞ্জীয়কৰ কাৰ্য্যালয়লৈ পঠিয়ালে। পঞ্জীয়কৰ কাৰ্য্যালয়ৰ ইছু ৰিছিপ্টৰ লোকজনে চহী কৰি চিঠিখন ৰাখিলে আৰু যথাসময়ত পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ ওচৰত পুট আপ কৰিলে।

ইতিমধ্যে হেড ছাৰৰ নেতৃত্বত আমি এটা বিভাগীয় সঁজাতি দলে পঞ্জীয়ক মহোদয়ক লগ ধৰি গোটেই সমস্যাটো বৰ্ণনা কৰিলোঁ। তেখেতে ঘটনাটো মন দি শুনিলে আৰু ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰক মতাই আনি সোনকালে কামটো সম্পন্ন কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। প্ৰথম পদক্ষেপ হিচাপে পঞ্জীয়ক মহোদয়ে চিঠিখনত কামটোৰ সম্ভাব্য ব্যয়ৰ হিচাপ এটা দাখিল কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দি ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰলৈ পঠিয়াই দিলে। পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ টেবুলৰপৰা ইছু ৰিছিপ্ট হৈ পিয়ন বুকত পিয়নৰ জৰিয়তে ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰৰ কাৰ্য্যালয়ৰ ইছু ৰিছিপ্ট হৈ বৰবাবুৰ যোগেদি ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰৰ টেবুল পালে।

পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰপৰা নিৰ্দেশটো পোৱাৰ পাছত ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰে বিভাগীয় বিষয়া এজনক কামটোৰ সাম্ভব্য ব্যয়ৰ হিচাপ এটা উলিয়াবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। হিচাপটো উলিয়াবলৈ এই বিষয়াজনক কিছু সময়ৰ দৰ্কাৰ হ'ব। তেওঁ পি. ডব্লিউ, ডি.ৰ ছিডিউল আৰু আণ্ডাৰগ্ৰাউণ্ড পাৱাৰ কেৱল তৈয়াৰ কৰা কোম্পানীবোৰৰ ব্ৰোচাৰ, প্ৰাইচ লিষ্ট আদি অধ্যয়ন কৰিলে। আমাৰ বিভাগলৈ আহি তেখেতে জোখ-মাখ লৈ হিচাপৰ খচৰা বনালে। হাতে লিখা খচৰা কপিটো টাইপ কৰি দিবলৈ হ'লে আৰু কিছু সময় লাগিব। কামটো জৰুৰী হোৱা বাবে তেওঁ হিচাপটোৰ হাতে লিখা কপিয়েই দাখিল কৰিলে আৰু ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰে অনুমোদনৰ বাবে হিচাপটো পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিলে। হিচাপ মতে কামটো সম্পন্ন কৰিবলৈ দৰ্কাৰী টকাৰ পৰিমাণ আছিল ৬০,০০০।

ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰৰ পৰা হিচাপটো পাই পঞ্জীয়ক মহোদয়ে কোষাধ্যক্ষক মতাই আনি ৬০,০০০/- টকা ক'ৰ পৰা কেনেকৈ দিয়া যাব তাক আলোচনা কৰিলে। আলোচনাৰ অন্তত এটা শিতানৰপৰা দিয়াৰ

সিদ্ধান্ত লোৱা হ'ল। ইয়াৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অনুমোদনৰ বাবে ব্যৱস্থা ল'বলৈ নিৰ্দেশ দিলে। টকাৰ পৰিমাণ যিহেতু ত্ৰিশ হাজাৰতকৈ বেছি, সেয়ে অনুমোদন হ'ব লাগিব হিচাপ অনুমোদন কমিটিৰ মিটিঙত। কিন্তু হিচাপ অনুমোদন কমিটিৰ মিটিং বহে মাহে এখনকৈ আৰু এখন মিটিং হৈ যোৱা বেছি দিন হোৱা নাই। পাছৰখন মিটিং হ'বলৈ বেছ কিছুদিন আছে। কামটো যিহেতু অত্যাৱশ্যকীয় আৰু অতি জৰুৰী সেয়ে অলপতে হ'বলগীয়া নিৰ্মাণ কমিটিৰ মিটিঙত অনুমোদনৰ বাবে ব্যৱস্থা লোৱা হ'ল। নিৰ্মাণ কমিটি বেছি ক্ষমতাসম্পন্ন বাবে হিচাপ অনুমোদন কমিটিৰ বিষয় সম্পৰ্কত সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে।

এইখিনিতে এটা সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সময় আহি পৰিল। কামটো ঠিকাদাৰৰ হতুৱাই কৰোৱা হ'ব নে বিভাগীয়ভাৱে কৰা ভাল হ'ব? দুয়োটাৰ ক্ষেত্ৰতে নিজস্ব সুবিধা-অসুবিধা আছে। ঠিকাদাৰে নিজৰ পইচা খটুৱাই সোনকালে কামটো সম্পন্ন কৰি দি পাছত বিল আদায় ল'ব। বিভাগীয়ভাৱে কৰিবলৈ হ'লে লিখা-লিখি কৰি টকা কৰ্তৃপক্ষৰ পৰা আগধন হিচাপে লৈ কামটো কৰিব লাগিব। কিন্তু মূলতঃ লাভেই যিহেতু ঠিকাদাৰৰ মূল উদ্দেশ্য আৰু কামটো ভালকৈ সম্পন্ন কৰাটোৱে যিহেতু বিভাগীয় লক্ষ্য, সেয়ে বিভাগীয়ভাৱে কামটো কৰিবলৈ দিবৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ কৰা হ'ল। কৰ্তৃপক্ষইও কামটো বিভাগীয়ভাৱে কৰিবলৈ দিবৰ বাবে সন্মতি প্ৰকাশ কৰিলে। এই সিদ্ধান্তত পিছে ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰ অফিচৰ দুই-এজনৰ মন অলপ বেয়া লাগিল, কাৰণ তেওঁলোকে ধৰি লৈছিল যে কামটো ঠিকাদাৰৰ হতুৱাই কৰোৱা হ'ব।

যথাসময়ত হিচাপটো অনুমোদনৰ বাবে পাছত বহিবলগা হিচাপ অনুমোদন কমিটিৰ মিটিঙৰ সলনি অনতিপলমে বহা নিৰ্মাণ কমিটিৰ মিটিঙত দাখিল কৰা হ'ল। মিটিঙত অনুমোদন দি প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা হ'ল। লগতে কামটো বিভাগীয়ভাৱে কৰিবলৈও অনুমোদন দিলে। এনেদৰে কৰ্তৃপক্ষই কামটো অনুমোদন কৰি খাটাং সিদ্ধান্ত লোৱাত আমি বৰ ভাল পালো আৰু কামটো বিভাগীয়ভাৱে কৰিবলৈ উদগ্ৰীৱ হৈ পৰিলোঁ।

পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ৰ প্ৰথম পদক্ষেপ হিচাপে হেড ছাৰে কামটো বিভাগীয়ভাৱে কৰিবলৈ ৬০,০০০/- টকাৰ অনুমোদন বিচাৰি কোষাধ্যক্ষলৈ চিঠি লিখিলে। ছাৰৰ ব্যস্ততা বেছি বাবে এজন বিষয়াক চিঠিখনৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ দিলে। বিষয়াজনে খচৰা প্ৰস্তুত কৰি হেড ছাৰক দেখুৱালে। হেড ছাৰে দুই-এটা সামান্য শুধৰণি কৰি চিঠিখন টাইপ কৰিবলৈ দিলে। টাইপিষ্টে টাইপ কৰি চহীৰ বাবে আকৌ হেড ছাৰৰ টেবুললৈ পঠালে। ছাৰে যথাসময়ত চহী কৰি চিঠিখন পঠিয়াই দিবলৈ বৰবাবুক নিৰ্দেশ দিলে আৰু বৰবাবুৱে চিঠিখন নিজে হেড ছাৰৰ টেবুলৰপৰা নি ইছু ৰিছিপ্ট বহীত ইছু নম্বৰ দিয়াই পিয়নৰ হতুৱাই পিয়ন বুকত কোষাধ্যক্ষৰ কাৰ্যালয়লৈ পঠিয়াই দিলে। এনেদৰে হেড ছাৰ, বিষয়া, টাইপিষ্ট, বৰবাবু, কেৰাণী আৰু পিয়ন সকলোৱে মিলি সমূহীয়া প্ৰচেষ্টাৰে চিঠিখন পঠিয়াই দিলো।

আমাৰ বিভাগৰ পিয়নজনে চিঠিখন কোষাধ্যক্ষৰ কাৰ্যালয়ৰ ইছু ৰিছিপ্টত দিলে আৰু এজনে চহী কৰি চিঠিখন ৰাখিলে। ইয়াৰ পাছত কাউণ্টাৰ ছিগনেচাৰৰ বাবে চিঠিখন দায়িত্বত থকা এছিষ্টেণ্ট ট্ৰেজাৰাৰ বা ডেপুটি ট্ৰেজাৰাৰৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিয়া হ'ব। কাউণ্টাৰ ছিগনেচাৰ হোৱাৰ পাছত আকৌ ইছু ৰিছিপ্টলৈ ঘূৰি আহিব। ইয়াৰ পাছত লগবুকত চিঠিখন নিৰ্দিষ্ট টেবুললৈ পঠিয়াই দিয়া হ'ব। আমাৰ চিঠিখন যথাসময়ত কোষাধ্যক্ষৰ পি. এ. হৈ কোষাধ্যক্ষৰ ওচৰ পালে আৰু টকাৰ পৰিমাণ ৩০,০০০/-তকৈ বেছি হোৱা বাবে কোষাধ্যক্ষই অনুমোদনৰ বাবে পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিলে। পঞ্জীয়ক মহোদয়ে অনুমোদন দিবলৈ নিৰ্দেশ দি কোষাধ্যক্ষলৈ ঘূৰাই পঠিয়ালে। কোষাধ্যক্ষই অনুমোদন দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দি

বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকলৈ পঠিয়াই দিলে। এতিয়া বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকে অনুমোদন দিয়াৰ তৃণমূল পৰ্যায়ৰ কামখিনি কৰোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিব।

দুদিনমান পলম হোৱাত হেড ছাৰৰ গা চেবালে। ছেমিষ্টাৰ ছিষ্টেম, তাতে আকৌ পৰীক্ষা সময়মতে হ'বই। কিন্তু লাইন নোহোৱাৰ বাবে প্ৰেক্টিকেল ক্লাছবোৰ কৰিব পৰা হোৱা নাই। সেয়ে আৰু বেছি পলম যাতে নহয়, তাৰ বাবে হেড ছাৰে ফোন কৰি বিতং খবৰ লৈ গম পালে যে চব ঠিকে আছে। অনুমোদন হওঁ হওঁ। তথাপি কোনোবা এজননে গৈ বিত্ত বিভাগত বিচাৰ-খোচাৰ কৰি মনত পেলাই দিলে সোনকালে হ'ব। সেয়ে দুজন বিষয়াক অনুমোদনৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আগবঢ়াবলৈ বিত্ত বিভাগলৈ পঠোৱা হ'ল। বিষয়া দুজনে আহি সহকৰ্মী ফাইনেন্সৰ অধীক্ষকক লগ ধৰি বিতং খবৰ ল'লে। গম পোৱা গ'ল যে অনুমোদন দিয়া হ'ব নিৰ্মাণ কমিটিৰ মিটিঙৰ প্ৰতিবেদনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি, য'ত কামটো অনুমোদন কৰি প্ৰস্তাৱ লোৱা হৈ গৈছে। কথাখিনি সকলোৱে জানে। অনুমোদনো দিয়া হ'ব। কিন্তু নিৰ্মাণ কমিটিৰ মিটিঙৰ প্ৰতিবেদনৰ কপি এটা হাতত নপৰা পৰ্যন্ত অনুমোদন দিয়াৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আগবঢ়াই নিব পৰা নেযাব। সেয়ে বিষয়া দুজন নিৰ্মাণ কমিটিৰ মিটিঙৰ প্ৰতিবেদনৰ কপিৰ সন্ধানত লাগিল।

খবৰ লৈ গম পোৱা গ'ল যে নিৰ্মাণ কমিটিৰ আহ্বায়কে ইতিমধ্যে প্ৰতিবেদনখন টাইপ কৰোৱাই পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ ওচৰত দাখিল কৰিছে। পঞ্জীয়ক মহোদয়ে চহী কৰি চেয়াৰমেন উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ চহীৰ বাবে পঠিয়াইছিল। উপাচাৰ্য্য মহোদয়ে সামান্য সংশোধনৰ বাবে ঘূৰাই পঠাইছে। বৰ্তমান প্ৰতিবেদনখন কোষাধ্যক্ষৰ টেবুলত সামান্য সংশোধনৰ অপেক্ষাত। কামটো অনুমোদন হ'ব লাগিছিল হিচাপ অনুমোদন কমিটিত, কিন্তু হ'লগৈ উচ্চ ক্ষমতাসম্পন্ন নিৰ্মাণ কমিটিত। উপাচাৰ্য্য মহোদয়ে বিচাৰিছিল যে অনুমোদন দিয়া প্ৰস্তাৱটোত ঘটনাটো যাতে হিচাপ অনুমোদন কমিটিক জনোৱা হয়, সেই সম্পৰ্কীয় এটা বাক্য অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ। প্ৰতিবেদনখন তৈয়াৰ কৰিছে আহ্বায়কে আৰু ইতিমধ্যে পঞ্জীয়ক মহোদয়ে চহী কৰিছে, গতিকে সংশোধন কৰা যায় কেনেকৈ? কিছু ভবা-চিন্তা কৰি, ঘূৰা-ঘূৰি কৰি শেষত পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ ওচৰ চপাত তেখেতে তৎক্ষণাৎ উপাচাৰ্য্য মহোদয়ে বিচৰা বাক্যটো অন্তৰ্ভুক্ত কৰি ফাইলটো কোষাধ্যক্ষৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিলে। কোষাধ্যক্ষই চহীৰ বাবে উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিলে। উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ চহী হোৱাৰ পাছত আকৌ কোষাধ্যক্ষৰ ওচৰলৈ ঘূৰি আহিল। কোষাধ্যক্ষই অনুমোদন দিবলৈ নিৰ্দেশ দি বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকলৈ পঠিয়াই দিলে। বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকে অনুমোদনৰ কাম কৰা টেবুলৰ সহকৰ্মীজনলৈ পাচিলে। তেখেতে অনুমোদন দিয়া ফৰ্ম এখন পূৰাই, তৃণমূল পৰ্যায়ৰ কামখিনি সম্পন্ন কৰি, টাইপত দিলে। টাইপিষ্টে কেইবাকপিও টাইপ কৰি চহীৰ বাবে বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকৰ টেবুলত দিলে। অধীক্ষকে চহীৰ বাবে কোষাধ্যক্ষৰ ওচৰলৈ পঠিয়ালে। কোষাধ্যক্ষই চহী কৰি উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ চহীৰ বাবে পঠিয়ালে। উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ চহী হোৱাৰ পাছত কোষাধ্যক্ষৰ টেবুল হৈ আকৌ বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকৰ টেবুল পালেহি। অনুমোদন হৈ গ'ল। এতিয়া অনুমোদনৰ কপি এটা আহি পাব লাগিব আমাৰ বিভাগলৈ বা আমাৰ বিভাগৰ লোকে খবৰ লৈ সংগ্ৰহ কৰি আনিব লাগিব।

এতিয়া কামটো কৰিবলৈ দৰকাৰী টকাখিনি আগধন হিচাপে বিচাৰিব লাগিব। কৰ্তৃপক্ষই আগধন হিচাপে মুৰব্বীৰ নামত চেক দিব। চেকখন বেঙ্কত ভঙাই নগদ টকা লৈ দৰকাৰী বস্তু-বাহানি কিনি আনি কামটো সম্পন্ন কৰিব লাগিব। গতিকে পৰৱৰ্তী পদক্ষেপ হিচাপে হেড ছাৰে ইতিমধ্যে হোৱা অনুমোদনৰ ভিত্তিত টকাখিনি

আগধন হিচাপে বিচাৰি কোষাধ্যক্ষলৈ চিঠি লিখিলে। পিয়নে চিঠিখন নি কোষাধ্যক্ষৰ কাৰ্যালয়ৰ ইছু ৰিছিপ্টত দিলে। কোষাধ্যক্ষৰ কাৰ্যালয়ৰ ইছু ৰিছিপ্টৰপৰা প্ৰথমতে চিঠিখন কাউণ্টাৰ ছিগনেচাৰৰ বাবে এছিষ্টেণ্ট ট্ৰেজাৰাৰ বা ডেপুটি ট্ৰেজাৰাৰৰ ওচৰলৈ যাব আৰু কাউণ্টাৰ ছিগনেচাৰ হোৱাৰ পাছত আকৌ ইছু ৰিছিপ্টলৈ ঘূৰি আহিব। ইয়াৰ পাছত লগবুকত নিৰ্দিষ্ট টেবুললৈ বিতৰণ কৰা হ'ব। চিঠিখন যথাসময়ত একাউণ্টছৰ অধীক্ষকৰ ওচৰ পালে আৰু তেওঁ আগধন দিয়াৰ প্ৰাৰম্ভিক কামখিনি কৰি দিলে। ইয়াৰ পাছত বিত্ত বিভাগৰ অধীক্ষকৰ ওচৰলৈ যাব। তেওঁৰ টেবুলৰপৰা ডেপুটি ট্ৰেজাৰাৰ হৈ কোষাধ্যক্ষৰ ওচৰলৈ যাব। কোষাধ্যক্ষৰপৰা কেছ কাউণ্টাৰ পাব, য'ত চেক লিখা হ'ব। চেক লিখা হোৱাৰ পাছত চহীৰ বাবে আকৌ কোষাধ্যক্ষৰ ওচৰ পাব। দহ হাজাৰ টকাৰ বেছি হোৱা বাবে কোষাধ্যক্ষৰ চহী হোৱাৰ পাছত চেকখন উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ চহীৰ বাবে উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ কাৰ্যালয়লৈ যাব। উপাচাৰ্য্য মহোদয়ৰ চহী হোৱাৰ পাছত চেকখন কোষাধ্যক্ষৰ টেবুল হৈ কেছ কাউণ্টাৰ হৈ চীফং কেছিয়াৰ হৈ চেক বিতৰণ কৰা এছিষ্টেণ্ট কেছিয়াৰৰ ওচৰ পাবহি। ইয়াত সাধাৰণতে চেকখনে কিছু জিৰণি ল'ব। সাধাৰণতে চেকখন পিয়নৰ হাতত পঠোৱা নহয়। চেকখন যে হৈ আছে, তাক সুবিধা অনুযায়ী জনোৱা হয়। বিভাগীয় ডাক লৈ অহা পিয়নবোৰেও খবৰ লৈ যায়। জৰুৰী ক্ষেত্ৰত বিভাগৰপৰা ব্যক্তিবিশেষে বিতং খবৰ লৈ যায়, চেক হৈ আছে নেকি? যিয়েই নহওক, চেক হোৱা বুলি জনাৰ পাছত মহানন্দে চেকখন সংগ্ৰহ কৰা হ'ল। কিন্তু এইখিনিতে নিৰানন্দৰ ভাৱে আমাক জুমুৰি দি ধৰিলে। এষ্টিমেট আছিল ৬০,০০০/- টকাৰ, কিন্তু চেকখনত আছে মাথোঁ ৪৮,০০০/-টকা। খবৰ লৈ গম পোৱা গ'ল যে এষ্টিমেটত কামটো ঠিকাদাৰৰ হতুৱাই কৰোৱা হ'ব বুলি ধৰি লৈ ঠিকাদাৰৰ লাভাংশ বুলি ধৰা টকাখিনি বিভাগীয়ভাৱে কামটো কৰিলে দিয়া নাযায়। ঠিকাদাৰৰ লাভাংশৰ বাবে ধৰা টকাৰ পৰিমাণ প্ৰায় ৬,০০০/- টকা। গতিকে কামটো কৰিবৰ বাবে দৰকাৰী টকা ৫৪,০০০/-টকা। আকৌ, কামটো কৰিবলৈ দৰকাৰী সমুদায় টকা এটা কিস্তিতে দিয়া নহয়। প্ৰথম কিস্তিত কিছু টকা কমকৈ দিয়া হয়। বাকী থকা টকাখিনি দ্বিতীয় কিস্তি হিচাপে পাছত দিয়া হয়। অৰ্থাৎ কাম এটা কৰিবলৈ x টকাৰ দৰকাৰ হ'লে এষ্টিমেট কৰা হয় (x + t) টকাৰ, য'ত t হ'ল ঠিকাদাৰৰ লাভাংশ। বিভাগীয়ভাৱে কৰিবলৈ বিচাৰিলে প্ৰথম কিস্তি হিচাপে মোকলাই দিয়া হয় (x-d) টকা। সাধাৰণতে x টকা খৰচ কৰি কামটো সম্পন্ন কৰাৰ পাছত ইউটিলাইজেচন চাৰ্টিফিকেট আদি দিয়াৰ পাছত পাবলগীয়া বাকীখিনি দ্বিতীয় কিস্তি হিচাপে d পৰিমাণৰ টকা মোকলাই দিয়া হয়। কামটো কৰিবলৈ যিহেতু x পৰিমাণৰ টকাৰ দৰকাৰ, গতিকে প্ৰথমতে d পৰিমাণৰ টকা বিভাগে নিজে মেনেজ কৰিব লাগিব। মেনেজ কৰাৰ ধৰণ-কৰণ বিভাগীয় মুৰব্বীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। তেওঁ চিনাকি দোকানৰপৰা নিজৰ দায়িত্বত বস্তু বাকী কৰি আনিব পাৰে, বেলেগ কামৰ বাবে পোৱা টকা সাময়িকভাৱে খৰচ কৰিব পাৰে, নিজৰ পকেটৰ পইচা খটুৱাব পাৰে বা কামটোৰ কিছু অংশ সম্পূৰ্ণ কৰি, লিখা-লিখি কৰি পাবলগীয়া বাকী পইচাখিনি আদায় কৰি ল'ব পাৰে। (x-d) টকাৰ চেকখন আহি পাওঁতে কিছুদিন লাগিল। চেকখন ভঙাই নগদ কৰোতেও দুদিনমান লাগিল। বিভাগীয় মুৰব্বীৰ নামত একাউণ্ট নথকা বাবে বেঙ্কৰ মেনেজাৰৰপৰা বিশেষ অনুমতি ল'ব লগা হয়। তাতে আকৌ বেঙ্কত ভীৰ বেছি আছিল আৰু মাজতে ইণ্টাৰনেটৰ লিঙ্ক ফেইল'ৰ হোৱা বাবে বেঙ্কৰ কাম-কাজ প্ৰায় স্তব্ধ হৈ আছিল।

এইকেইদিন বিভাগত লাইন নোহোৱাৰ বাবে কিছুৰে বেছ ভালেই পালে। লাইন নোহোৱাৰ গইনা লৈ তেওঁলোকে বিভাগীয় কামৰপৰা অব্যাহতি লৈ ব্যক্তিগত আৰু ঘৰুৱা কামত মন দিলে। আন কিছুৰে কিন্তু বেয়া

পালে, দুখ পালে, চিন্তিত হ'ল আৰু শংকিতও হ'ল, সময়খিনি বিভাগত ভবা ধৰণে কামত নহা বাবে। যেতিয়াই তেতিয়াই লাইন আহিব পাৰে, কেতিয়া আহিব ঠিক নাই। সময় নষ্ট, আন কাম কৰাৰো অৱকাশ নাই।

কিছু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, দুই-এজন গৱেষক, বিষয়া, কৰ্মচাৰী আৰু শিক্ষকে নিতৌ হেড ছাৰ আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোত জড়িত বিষয়াসকলক 'লাইন কেতিয়া আহিব?', 'কেবল ডাল কেতিয়া বদলোৱা হ'ব?', 'কামটো কিমান দূৰ আগবাঢ়িছে?', 'আপোনালোকে কি কৰি আছে ইমান দিনে, লাইন নাই যে?' 'এনেকৈ নহ'ব, অমুক ধৰণেহে কৰিব লাগিছিল', 'কিহে, লাইনটো এতিয়াও আনিবপৰা নাই', 'লাইনটো নাহিব নেকি?' ইত্যাদি বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰশ্নবাণেৰে সঘনে ব্যতিব্যস্ত কৰিবলৈ ধৰিলে। লগতে নানা পৰামৰ্শও আগবঢ়ালে। এই কাৰ্যত অতি বিৰক্ত হোৱাত চুৰ্চুৰীয়া বাক্যবাণ সম্বলিত গৰমা-গৰমিও হৈ গ'ল দুই-এটা। গৰমা-গৰমিৰ পৰিণতি হিচাপে মুখত সকলোৱে কামটো বিলম্ব হোৱা বাবে কৰ্তৃপক্ষকে দুষিলে, কিন্তু মনতে গোপনে সকলোৱে হেড ছাৰ আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোত জড়িত বিষয়াগণক ধিক্কাৰ দিলে। অমুক হেড ছাৰ হোৱা হ'লে দুদিনতে কৰালেহেঁতেন, অমুক বিষয়া থকা হ'লে এতিয়ালৈ হৈ গ'লহেঁতেন ইত্যাদি।

টকাখিনি হাতত পৰাৰ পাছত হেড ছাৰে এটা বিভাগীয় দল লৈ বস্তু কিনিবলৈ বজাৰলৈ ওলাল। গাড়ী যদিও সকলোৰে আছে, তথাপি আটায়ে সৰ্বসন্মতিক্ৰমে চিটিবাছতে যাত্ৰা কৰিলে। সুবিধা হিচাপে কোৱা হ'ল যে বজাৰত ঘূৰা-ঘূৰি কৰাত সুবিধা হ'ব; কাৰণ, বৰ্তমান গুৱাহাটীত গাড়ীৰ সংখ্যা অতি বেছি হৈছে, কিন্তু পাৰ্কিং প্লেছ অতি কম। বজাৰত কিছু ঘূৰা-ঘূৰি কৰি গম পোৱা গ'ল যে বস্তুৰ দাম বাঢ়িছে। বস্তুৰ যি দামৰ আধাৰত এষ্টিমেট কৰা হৈছিল, বৰ্তমান সকলো বস্তুৰ বজাৰ দৰ তাতকৈ বেছি। গতিকে আমি মহা সমস্যাত পৰিলো। কামটো সুকলমে সম্পন্ন কৰা যায় কেনেকৈ?

উপসংহাৰ ঃ কামটো পিছে সুকলমে সম্পন্ন কৰা হ'ল। কিছুদিন অৱশ্যে লাগিল। আমাৰ বিভাগলৈ বৈদ্যুতিক সৰবৰাহ পুনৰ আহিল। হেড ছাৰৰ পকেটৰ পইচা কিছু সোমাল, কিছু বস্তু তেখেতে চিনাকি দোকানৰপৰা বাকী কৰিও আনিলে। এজন বিষয়াৰ ভাল বন্ধু এজন কেবল তৈয়াৰ কৰা নামী কোম্পানী এটাৰ উচ্চ পদস্থ মাৰ্কেটিং বিষয়া আছিল। তেখেতক লগ ধৰি অনুনয়-বিনয় কৰি কেবলডাল চলিত বজাৰ দৰতকৈ বহু সস্তাত কিনা গ'ল। বিভাগৰ প্ৰায় সকলোৱে (দুই-এজনক বাদ দি) দেহে-কেহে সহায় সহযোগ কৰিলে। কৰ্তৃপক্ষ, ইউনিভাৰ্ছিটি ইঞ্জিনিয়াৰৰ কাৰ্যালয়, ইউনিভাৰ্ছিটি ৱ'ৰ্কছ ডিপাৰ্টমেণ্টৰপৰাও যথেষ্ট সহায়-সহযোগ পোৱা গ'ল। বৰ্তমান সকলো ঠিকে-ঠাকে চলি আছে। কেৱল হেড ছাৰে কামটো কৰাৰ বাবদ আগধন হিচাপে অনা টকাখিনিৰ এড্‌জাষ্টমেণ্ট বাকী।❑

"The conventional definition of management is getting work done through people, but real management is developing people through work."

– Agha Hasan Abedi

প্ৰয়াত নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তক মই যেনেদৰে জানো...

প্ৰশান্ত শৰ্মা
সহযোগী অধ্যাপক, বাণিজ্য বিভাগ

একান্ত মনে স্কুটাৰ চলাই গৈ থকা মানুহজনলৈ দেখুৱাই দেউতাই এদিন মোক কৈছিল— 'তেখেত নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত... আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ছপাশালৰ প্ৰৱন্ধক। সম্ভৱতঃ মই তেতিয়া বিদ্যালয়ৰ তলৰ শ্ৰেণীত পঢ়ি আছিলোঁ। খুব সাৱধানতাৰে স্কুটাৰ চলোৱা মানুহজনক মই মাতিবলৈ সংকোচ কৰিছিলোঁ। ইয়াৰ পিছত ১৯৮১ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিশু উদ্যান (বৰ্তমানৰ সংগীত সূৰ্য্য ভূপেন হাজৰিকাৰ সমাধি ক্ষেত্ৰ)ত অনুষ্ঠিত শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ ৫৩৩তম আবিৰ্ভাৱ মহোৎসৱত তেখেতক প্ৰত্যক্ষ কৰিছিলোঁ এগৰাকী ভকত তথা সংগঠকৰ ৰূপত। আমি কিছু স্কুলীয়া ছাত্ৰ এই মহোৎসৱৰ স্বেচ্ছাসেৱক আছিলোঁ। বৈষ্ণৱ দৰ্শন আৰু সংস্কৃতি লৈ দত্ত খুড়াৰ প্ৰগাঢ় আকৰ্ষণ আছিল।

তেখেতৰ বৰপুত্ৰ বিকাশ দত্ত (বাবলু)ৰ স'তে মোৰ সম্পৰ্ক গাঢ় হৈ উঠিছিল গুৱাহাটী কমাৰ্চ কলেজত 'বি. কম.' পঢ়ি থকা অৱস্থাত। লগতে বৰ আপোন হৈ উঠিছিল বিকাশৰ ঘৰখন। আমিবোৰে বিকাশহঁতৰ ঘৰৰ পিৰালীত বহি মেলমাৰি থাকিলে দত্ত খুড়াৰ স'তে সৌজন্যমূলকভাৱে দুই এটা বাক্যৰ বিনিময় হৈছিল। তেখেতৰ শান্ত সমাহিত ব্যক্তিত্বৰ বাবে আমি তেখেতক কিছু সমীহ কৰিছিলোঁ। তথাপি তেখেতৰ ভিতৰত থকা পিতৃ-সুলভ স্নেহৰো আমি পৰিচয় পাইছিলোঁ। তেখেতৰ জীয়ৰী স্বপ্নালীৰ বিয়াত ইটো-সিটো কামত জড়িত থকা আমি তেখেতৰ পুত্ৰৰ লগৰীয়াবোৰৰ ওচৰলৈ আহিলে যথেষ্ট মমতাৰে তেখেতে সুধিছিল— 'কিবা খালানে বোপাইহঁত ... খাবলৈ নেপাহৰিবা... ।' ইয়াৰ পাছতো লগ পালে প্ৰায়ে ঘৰৰ খবৰ সুধিছিল।

আমাৰ বাবে অতি সৌভাগ্যৰ কথা যে পৰৱৰ্তী কালত দত্ত খুড়া জড়িত হৈ পৰিল আমাৰ সাহিত্য সংগঠন 'ৰূপালীম সাহিত্য সমাজ' আৰু 'প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ সাহিত্য সভা'ৰ সতে। ১৫বছৰৰো অধিক কাল ৰূপালীম সাহিত্য সমাজৰ সভাপতি হিচাপে সংগঠনটি লৈ তেখেতে প্ৰভূত বৰঙণি আগবঢ়ালে। সভাপতি হিচাপে তেখেত সভা শুৱনি মানুহ। সাহিত্য সভাৰ বৈঠক বিলাকত সদায় নিৰ্দ্ধাৰিত সময়তকৈ আগতে গৈ

তেখেত উপস্থিত হৈছিল। তেখেতৰ বক্তব্যবোৰত প্ৰতিফলিত হৈছিল ভাৰতীয় জাতীয়তাবোধ আধ্যাত্মিকতাবাদ আৰু দৰ্শন। বেদ, উপনিষদৰ বিভিন্ন আখ্যানৰ ওপৰত তেখেতৰ আছিল অগাধ ব্যুৎপত্তি। তেখেত আছিল ইতিহাস সচেতন ব্যক্তি। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ঐতিহ্য আৰু ইতিহাস সম্বন্ধে আমি কৰ্মকৰ্তাসকলৰ আগত তেখেতে বৰ্ণনা কৰিছিল। আমাক সকিয়নি দিছিল বিশ্ববিদ্যালয়খনক ভাল পাবলৈ। ... বিশ্ববিদ্যালয়ক ভাল পোৱা মানে সমাজ আৰু জাতিক ভালপোৱা...। ভাৰতীয় দৰ্শন আৰু আধ্যাত্মবাদৰ উপাসক হিচাপে তেখেতে প্ৰণয়ন কৰিছিল বহুতো প্ৰবন্ধ। আমি সদস্যসকলকো উৎসাহিত কৰিছিল লিখিবলৈ। সংগঠক হিচাপে তেখেতৰ মূল নীতি আছিল— নিয়মানুবৰ্তিতা, সময়ানুবৰ্তিতা আৰু মিতব্যয়িতা।

প্ৰয়াত নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত দেৱৰ অন্য এক লক্ষণীয় দিশ আছিল কীৰ্তন, নামঘোষা, গীতা আৰু ভাগৱতৰ পদ আৰু শ্লোকসমূহ সলসলীয়াকৈ আওঁৰাই দিব পৰা গুণটো। নামঘোষা আৰু কীৰ্তনৰ পদসমূহ তেখেতৰ কণ্ঠস্থ আছিল। আমাৰ সংগঠনৰ পতাকা উত্তোলনৰ কাৰ্যসূচীত আৰু ৰাজহুৱা সভাসমূহত বন্তি প্ৰজ্বলনৰ আগমুহূৰ্তত সুললিত ভাৱে খাপ খোৱাকৈ কীৰ্তন ভাগৱতৰ পদ, টিকা সুৰ লগাই গাইছিল।

ভাষাৰ প্ৰয়োগ সন্দৰ্ভত তেখেত আছিল অতি সতৰ্ক। এবাৰ তেখেতৰ পৌৰহিত্যত অনুষ্ঠিত ৰূপালীম সাহিত্য সমাজৰ সভা এখনৰ বিষয়ে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যুৱ সংগঠন এটাই বাতৰি কাকতত ভূয়সী প্ৰশংসা কৰিলে। তাৰ প্ৰত্যুত্তৰত আমাৰ সংগঠনৰ তৰফৰ পৰা বিজ্ঞপ্তি এটা লিখিবলৈ তেখেতে নিজেই দায়িত্ব ল'লে। সেই উপলক্ষত তেখেতৰ কাৰ্যালয়লৈ আমাক মাতিলে। নিৰ্বাচিত বাছকবনীয়া শব্দৰে ইংৰাজী আৰু অসমীয়া ভাষাত প্ৰেছটোকা লিখিবলৈ তেখেতৰ উৎসাহ দেখি আমি অভিভূত হ'লো। তেখেত আছিল আমাৰ সংগঠনৰ ডেকা শক্তিৰ প্ৰেৰণাৰ উৎস।

তেখেতৰ বিয়োগৰ দু সপ্তাহমান আগতে আমাৰ সাহিত্য সভাৰ তৰফৰ পৰা বহাগৰ ওলগ জনাবলৈ তেখেতৰ বাসভৱনত উপস্থিত হৈছিলোঁ। তেখেতৰ দৈহিক অসুস্থতা আৰু ভগ্নপ্ৰায় শৰীৰ দেখি ব্যথিত হৈছিলোঁ। নৰীয়া দেহাৰে আমাৰ সতে কথাপাতিবলৈ বিচনাৰ পৰা তেখেতে বহা কোঠালৈ উঠি আহিছিল। আমাৰ শিৰত হাত থৈ তেখেতে দিয়া আশীৰ্বাদে আমাৰ মন প্ৰাণ আছন্ন কৰিছিল।

যদিওবা শাৰীৰিকভাৱে নৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত আমাৰ মাজত নাই তেখেতৰ আদৰ্শ ৰূপালীম সাহিত্য সমাজ আৰু প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ সাহিত্যসভাৰ কৰ্মকৰ্তা সকলৰ বাবে আদৰণীয় হৈ ৰ'ব। আমি তেখেতৰ বিদেহী আত্মালৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ।❑

ফোন ঃ ৯৭০৭০১১৫৫৯

"It is the mark of an educated mind to be able to entertain a thought without accepting it"

– Aristotle

স্বাধীনতাৰ চিঞৰ

■ ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ শৰ্মা

স্বাধীনতাৰ চিঞৰবোৰ
তিনিকুৰি দহ বছৰ হ'ল
তথাপি চিঞৰিয়ে আছে
যেন এখন নাটকৰ সংলাপ।
অহা আহিছে।
যোৱা গৈছে
বচনখিনি আওৱালে হ'ল।
সময়ৰ মাথো এটাই কথা
আমিও গৈ আছো
তোমালোকো আহি থকা
এক সীমাহীন যাত্ৰা
কাৰো নাই ভ্ৰূক্ষেপ
সাথৰ এটায়ে
আহিব লাগে
যাব লাগে
সংলাপ শেষ হ'লে।
স্বাধীনতাৰ চিঞৰতে
জন্ম হয় ধন দৌলত
মাটি বাৰী গাড়ী
প্ৰসাদোপম
অট্টালিকা শাৰী শাৰী
স্বাধীনতাৰ চিঞৰতে
জন্ম হয় মান-সন্মান
পুৰস্কাৰ-তিৰস্কাৰ
ৰজাঘৰ প্ৰজাঘৰ
ধনী-দুখীয়া
ক্ষুধাৰ্ত্ত সংগ্ৰামী সেনানীৰ
সামৰণি সঙ্গীতৰ আখৰা।
স্বাধীনতাৰ চিঞৰতে জন্ম হয়
জাতি-উপজাতি
ভাষা-উপভাষা
নীতি-অনীতি
নিয়ম অনিয়ম
আৰু ক্ষুদ্ৰ স্বাৰ্থৰ
ভিক্ষা বৃত্তিৰ দুৱাৰখন
তথাপি চিঞৰি আছে।

সংকল্প

■ ড° ৰণজিৎ সিং

সুখ শান্তি
লব নেজানিলো
যেন অইনকে বিলালো।
ভাবিলো মনতে
মই ধাৰ সুজিলো।।

দুৰ্ব্বল হৃদয়ত
পাহাৰসম দুখ
সাচি ৰাখিলো।
পাহৰিব নোৱাৰি
কেৱল চকুলো টুকিলো।।

ভাবিলো মনতে
আন্ধাৰৰ মাজেৰেই
সুখ বিচাৰিম মই।
বিয়লি বেলাতো
নাচাওঁ পিছলৈ।।

ক'লাডাৱৰ, গৰজনি
কাতি কৰি থৈ
খেলিম ময়ো খেলা।
হেজাৰ দুখক সাৱতি লৈ
পাতিম ৰঙৰ মেলা।।

Guwahati : The changing face A personal account

Anjan Kr. Das
Retired Dy. Secretary,
University Classes, G.U.

Akashi jaane re .
... alop agualo alop namilo
seya kiba sinaki drisya dekhilo
ki sei dhunia alaka puri?
Gu-wa-ha-ti mahanagari

(i)

Thus sang Assam's greatest bard in the late sixties, composing his lyrics on the beauty of this city which stands on the banks of the mighty Brahmaputra since the beginning of history in this part of the world. These lyrics epitomize the pristine beauty of Guwahati.

Once known as Pragjyotishpur, the Light of the East' in the ancient times, Guwahati's

amazing river-front view, as one stands at the North Brook Gate at Sukleshwar Ghat, which offers the splendid scenery right from Kamakhya atop the Nilachal Hill to Umananda, is unparalleled.

Guwahati had always been an important place from the ancient days, but its present importance as a seat of power and commercial importance had its roots in the days of the Ahom rule and later in the British Raj. The place's local population originally was composed of the indigenous Assamese and tribal people on both banks of the Brahmaputra. The Ahom kings had initially chosen North Guwahati as their seat of power. But in the course of time the settlement on the southern bank grew, first under the Ahoms and later under the British rulers. The small inner core of the town was inhabited by a small population of Assamese, while the outlying areas in the east and south were populated mostly by the Bodo, Karbi and other indigenous tribal people engaged in tilling the land. A steady flow of other settlers comprising of Bengalis mainly from erstwhile East Bengal, and Hindi speaking people from Bihar, Uttar Pradesh, Rajasthan and Punjab was added to Guwahati's local Assamese and tribal population at the turn of the nineteenth and the course of twentieth century, which came in search of livelihood. With the passage of time, Guwahati started growing as a business place too, due to its geographical position as the gateway to the entire north eastern region. The local populace also grew with a steady migration from the neighbouring villages of erstwhile greater Kamrup district, from the nineteenth century. As the town grew, people from other parts of Assam also started settling here.

In the fifties and the sixties Guwahati was in many ways like the other towns of Assam. Life was slow paced and relaxed. Traditional Assamese social life was the order of the day. Civic amenities, even though not of the best kind, were present and many of the city's present day ordeals were unthinkable. The recurrent flooding of streets and residential localities were unheard of then. In the evening dim streetlights lit the roads, and in the daytime municipality tankers used to wash the streets with water sprays. The population of Guwahati was a fraction of what it is at present. The main municipal vegetable markets were located at Fancy Bazar, Uzan Bazar, Paltan Bazar and Silpukhuri mainly, and were sufficient for the people. The present Kachari ghat market had been shifted back and forth several times. At the beginning it stood at the Church field facing the Deputy Commissioner's Court behind the Anglican Church, where the present Nehru

Park was developed in the nineteen eighties.

In 30's and the 40’s the numbers of motor cars in the town were very few, and the horse drawn carriages driven by ‘coswan’ were the general means of private wheeled transport. People were used to walking to their places of work and study. In the late forties/early fifties City-Buses made their appearance and plied from Pandu port to Chanmari. But the numbers were few and frequency of service very less. The now ubiquitous Cycle-Rickshaws made their appearance at that point of time, and guwahatians have made ample use of these contraptions till today. The railways ran a shuttle-train between Pandu and Narengi and another between Guwahati Railway Station and Uzanbazar Ghat. Both of these have been discontinued long back, but in our childhood days it was a majestic sight to see the shuttle train steam engines lazily trudge along the tracks at the Uzanbazar Barowari road crossing.

Guwahati was an important educational destination for the rest of the state and the region. Cotton Collegiate School and Sonaram High School established in the 19th century were the two institutions that led the thrust of modern secondary education. The famed Cotton College established in 1901, was named after Sir Henry John Stedman Cotton. The cause of girls’ education in Guwahati was led by the Panbazar Girls’ High School, and the Handique Girls' College. The Christian missionaries followed by establishing the Don Bosco High English School for boys and the Saint Mary’s Convent School for girls. In the initial years Saint Mary’s School also admitted boys in the lower classes. I started my education in this school. Here boys were taught up to Class three, and then shifted to Don Bosco School. Other schools namely Kamrup Academy, T.C.Girls' HS. School, and Bengali Girls’ High School were the other notable schools at Guwahati set up in the pre-independence era.

(ii)

Being born in Guwahati, and having spent my entire life in this place I have always felt myself growing with the city, and have seen it taking on its different colours, hues and dimensions. Yet despite the myriad changes effected by the tools of time, the city has evolved its own ethos and character, and I am sure that much of it rubs onto its denizens. When we were very young, Guwahati was a much smaller place than what it is today. The town spanned between Santipur and Bharalumukh on the west, the Radio station at Chanmari on the eastern fringe, the north bound by the mighty Brahmaputra, and the southern fringe covering Ulubari, Fatasil and Birubari, Further West Maligaon, Pandu and Jalukbari remained part of Guwahati, and yet, were away with their own entities.

I was born of parents who were third and second generation settlers in the town. The earliest of them- my maternal great grandfather served in the Gauhati Municipality and built his house on Fatick Chandra Road. My paternal grandfather built his house on the ‘Nathan Road’ at Panbazar. A sizeable part of the Assamese ‘bread-winners’ those days were employees in government offices or schools. However, some families hailing

from the lower Assam like Barpeta, Palasbari, and Sualkuchi etc. were engaged in business.

My early childhood days were spent at Panbazar, which happened to be the centre-point of the town. The *Gauhati Dairy* and the *Jamatullah & Sons* were the biggest stores of the town. Few other important stores and establishments were the *Bharali Brothers, College Studio, Sheikh Brothers, Lawyers Book Stall* and the *Money Making Pharmacy.* In our youthful inquisitiveness we wondered at this last name. Between the DC's bungalow and the shops of Panbazar lay the Jubilee Garden, where the present Water Works plant is located. I must also mention Gauhati's only classy restaurant' *Delight,* in the sixties. We were indeed delighted to wield our forks and spoons" over cutlets here. It was the place where the young and the fashionable sat in the evenings. This small list of establishments cannot claim to be exhaustive, some others being lost down the memory lane. Another fond memory belonging to this time and place was the sound of ringing of bells wafting in every hour at night from the government Treasury nearby, and the occasional bells at the Anglican Christ Church at the Church Field.

Other than the main Gauhati town areas, the then outlying areas like Chanmari and Zoo Road had large areas under paddy plantations in the early sixties. Greater Chanmari was an expansive area with the Assam Tribune building standing as an important landmark. Just a little ahead, the Old University Colony was the residential accommodation area for Gauhati University teachers in the early years of University. Later even though the Quarters were shifted, the place name stuck for a long time before it became known as Chanmari Colony.

When we shifted to our newly built house at Chanmari in October 1964, a thoroughly different experience was unwrapped for me and my younger brother. Having shifted the four kilometers from Panbazar to Chanmari, my brother and I had a sweeping change in our experiences. Here we came in direct touch with the bounties of Nature. On either side of the Chanmari road were some houses, but on the south, beyond the Railway track huge stretches of land were under paddy cultivation. We used to marvel at the beauty of the mature crops dancing in the breeze. Every now and then we used to reach out and gather sheaves of paddy through our boundary wall. We were introduced to Bhelaghars and Mejis at Uruka here. Electricity had not then reached the place, and at night the howling of foxes and jackals made children cringe in fright.

The entire stretch of land on the either side of the road from Chanmari railway crossing to the State Zoo was an open stretch, and the roadside was dotted with date palms and jujube shrubs. Beyond the State Zoo lay the convergence point of the Zoo Road and the GS Road, now known as Ganeshguri, which again forked to Basistha and Khanapara, and had no population on either side. The Bharalu River which crossed the Zoo Road at a mid point was quite deep unlike its present shallow bed. It was a common sight to see, Dhobis going down the riverside there to wash clothes.

Another experience of living in the suburb was that while going to our school we had to wait patiently for a city bus, for the frequency between two buses used to be almost half an hour. The roads were dusty and we could see the buses approaching in the distance raising huge clouds of dust. The coming of the rains brought its different delights. With the rising rain water (ujan) came 'kawoi' fishes to our compound. The water used to flow out as fast as it came, and we did not lose our chances to put our paper boats on sail. These are some of the pictures of childhood that are clearly etched in my memories of this city.

In the fifties and sixties entertainment found in the town was of a limited kind. 'Talkies' had already been replaced by the term 'Cinema Hall', and were the main provider of entertainment. Films were very popular among the people of all age groups. In the seventies new cinemas halls like Urvasi, Anuradha and Apsara pumped adrenaline into movie buffs. Earlier memories of such kinds are events in the church field like the popular wrestling shows featuring Dara Singh, Randhawa etc, and their unforgettable aero plane spin on the mat. I still remember the non-stop cycling feats on the same field. The cyclist would ride days on end, eating, bathing and changing cycles while on the move. Circuses used to be most popular, the crowd puller being the famed *Gemini Circus.* The popular Bordoloi Trophy tournament, in those days used to be played at the Judges Field. An enclosure of C.I.sheets used to be erected in the field, and the cheapest tickets costing four annas provided sawn logs for seats. We used to be taken by grandfather to the football matches, and we eagerly awaited the 'halftime' when lemonade was sold. The marble caps of the lemonade bottles captivated our young minds more than the game.

Plays enacted on the stage were very popular and held in esteem by the people. My mother very often recounts the enthusiastic band of performers hailing from the greater Uzanbazar locality. Female roles used to be enacted by men. The Kumar Bhaskar Natya Hall, another Hall at Sukleswar riverside Arya Rangamancha, and a little later down the years the District Library Auditorium led the foray of these indomitable personas. The radio was another powerful medium and on Sunday afternoons we were regaled by 'Akou Sunu Ahok' followed by serial dramas like 'Jonakir Biya' and later 'Baruar Sansar' broadcast by the Guwahati Centre of All India Radio. News on the radio was the most important source of information for the people, and somewhere along, mikes were installed on electricity poles on the streets by the government during the India-Pakistan War of 1965.

This war brought prolonged tension among the people. It ended in 21days, but memories of those days still come back very clear. The civil defence personnel had taught us how to dig trenches at our homes, school and offices. The sirens were installed, and blown for mock drills. Total black-out was imposed, we pasted carbon paper on our glass-panes, and lights were cupped with opaque material inside rooms. One evening the night sky got lit up with flares being fired together with shells by the anti-aircraft guns of

the Indian army positioned on the Saraighat Bridge. People ran helter-skelter, and we made good use of our civil defence training, even though nothing more happened. One noticeable effect of this war was the collective rise of patriotic fervour, the newspapers were read avidly, and on the radio the News was eagerly awaited.

The landmarks of this ancient city are distinctively unlike other places, and comprise of nature's own edifices. The Nilachal Hill with the Kamakhya Temple atop, the Peacock Island with the Umananda Temple in the middle of the mighty Brahmaputra, the Sarania Hill at the east stands as the city's natural landmarks. Another attraction here in the dry winter season is the captivating sight of the white sands on the river bed. It is the characteristic of this river that the size and location of these sand formations keep shifting every year. We were told by our elders that in their younger days sand formations used to connect the Kachari Ghat with the *Karmanasha Island* which stands next to *Umananda.* We had never witnessed this phenomenon in our youth. But recently, three years back to be precise, it occurred again. I accompanied by my children walked up to *Karmanasha* and stood on its rocks, and realized a long cherished dream.

Besides these natural wonders, beautiful houses and buildings marked the then moderate size town. While some still stand, others have not withstood the whims of the human mind. At a point of time when the town had not begun to assume its present importance and size, some buildings were pulled down in order to make way for bigger and modem buildings. I must mention the magnificent Telegraph Office building at Panbazar which was built by the British and was pulled down to build a concrete structure. The *Assam type* building of timber, tin-roof and walls of concrete plastered over *ekora* reeds presented an aesthetic view, and without exaggeration may be taken as an archetypal model. Another similar house standing next, but of slightly modest lines was the Administrative Building of Cotton College which also made way for the present staid building. As a side note, I would like to recall two figures that we associated with these buildings. The first was a dark and very thin Anglo-Indian lady, who resided in the Telegraph office compound, and over very many years never seemed to grow older. She was the *telegraphor mem.* The other figure that thinly, albeit firmly, lingers in memory from the seventies is the picture of the dark, stocky chowkidar at the office of the Principal of Cotton College in the administrative building. He used to wear his bright coloured satin shirts over his dhoti, and sported thick silver bangles on his hands.

There are several other notable houses belonging to the pre-independence era that stand in good stead even today. These are the residences of the Hon'ble Justices of the Guwahati High Court opposite the Judges Field, the DC's bungalow and the SP's Bungalow at Panbazar.

(iii)

The present day Guwahati is a vastly changed place. A particularly notable aspect of life in the city today is the pervading degree of anonymity. Its effect may hardly be

discernable on the young and on the domiciled, but for those who have spent a better part of their lives here, this anonymity is agonizing. It is on rare occasions do you get recognized on the street, if you venture out of your neighbourhood. On the other hand the burgeoning population has improved business, which in turn, has attracted to the city more people in search of similar opportunities.

The dynamics of change in the city was driven through a political.change in the early seventies, when Meghalaya was granted statehood and Dispur was made the temporary capital of Assam. The government offices shifted to Dispur, and brought in its wake the population of government employees en masse. This may be considered to the first major thrust on Guwahati's dwindling habitable spaces. As traffic on the roads increased, the main roads had to be widened. It was in the later part of the seventies that the busy Gauhati-Shillong Road was widened. I still remember the big Goldmohur and Raintrees on either side of this road being cut down. Guwahati was and is still being basically served by the arterial GS Road, and the GN Bordoloi road in the Silpukhuri Chanmari and Noonmati sector. Vehicular traffic has increased several folds in recent times on the NH Bypass from Khanapara to Jalukbari, and on the MG Road leading to Jalukbari. The baffling problem facing the city's transport planners is the nearly unmanageable mass of private and commercial vehicles. The crying need of the city now is for wider new roads. But this is easier to wish then to fulfill, given the nature of the city's geography. There are many other factors contributing to a situation of chaos in the city, but unorganized economic activity is undoubtedly the biggest cause of concern.

Couched between the hills and the mighty Luit, the city has quietly born the brunt of this exploding population in the last three decades. Suitable areas for new settlements being scarce, the land traditionally used for wet paddy plantation was filled up and used for building of houses by the upper and middle class. The traditional catchment areas for holding rain water gushing down from the hills have been filled up. The hills surrounding Guwahati have been by and large occupied by the 'have not's who could not afford their own or rented accommodation. The rains now not only bring down water but also earth from the hills, which in turn fill the drains and the Bahini and Bharalu River.

The city's expansion has already gobbled up many outlying villages. The city's skyline has also changed over the years. It is now an emerging educational destination as seen in the proliferation of the private educational sector. The city is also emerging as a throbbing business hub of the north-east, with a fair share of shopping Malls and eating places. It has acquired characteristics in tune with global trends and the younger population is also seen picking up new societal norms.

But in sharp contrast to any city's quintessential quest for its own identity, Guwahati is perhaps slowly turning into a faceless city. But, one must not lose oneself in despair, as this city has always assimilated new people and brewed new ideas. It is in this great churning that this city will reveal its own face again.❑

"Even since the commencement of the Gauhati University, there has been so much concern about its finances as of recent years. Economy measures are being adopted in most of the academic activities. This has resulted in significant cut in purchase of dead stock equipments and apparatus, their replacement and repair purchases of books and journals, repair of building etc. All these tendencies are on account of ever increasing defect."

ওপৰোক্ত কথাখিনি হৈছে ১৯৯৬ চনৰ মাৰ্চ মাহত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিষয়া সন্থাই অনুষ্ঠিত কৰা "University Finance : Its Problems and Prospects" শীৰ্ষক আলোচনা চক্ৰটিত তদনান্তীন কোষাধ্যক্ষ শ্ৰীভগীৰথ পাটোৱাৰী দেৱে প্ৰদান কৰা লিখনিটোৰ আৰম্ভণিৰ অংশবিশেষ। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় নানা ঘাত-প্ৰতিঘাত তথা সমস্যাৰ মাজেৰে ৭০ বছৰ অতিক্ৰমি বৰ্তমান পৰ্যায়ত আহি উপনীত হৈছে। এই সমস্যাসমূহৰ আটাইতকৈ জলন্ত সমস্যা হৈছে আৰ্থিক সমস্যা। উক্ত আলোচনা চক্ৰত অধ্যক্ষতা কৰিছিল স্বনামধন্য অৰ্থনীতিবিদ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অৰ্থনীতি বিভাগৰ প্ৰাক্তন মুৰব্বী অধ্যাপক ড° ৰবীন্দ্ৰ কুমাৰ চৌধুৰী দেৱে। ভাৰতীয় প্ৰশাসনিক সেৱা বিষয়া ড° এচ বি ডাঙৰীয়াইয়ো আলোচনাচক্ৰটিত এটি পাঠ পৰিবেশন কৰিছিল। তেখেতসকলে প্ৰদান কৰা প্ৰৱন্ধ দুটি এই সংখ্যা 'সতীৰ্থ'ত পুনৰ মুদ্ৰিত কৰা হ'ল।

— সম্পাদক, সতীৰ্থ

Problems of University Financing

(Identification of Problem Areas)

Dr. Rabindra Kn. Choudhury

(1) While the revenue sources of Gauhati University have gradually been shrunk due to many affiliated Colleges going under the jurisdiction of other Universities, the development of existing P.G. Departments and opening up of new courses together with the related need for infrastructural facilities like buildings, residential quarters, hostels, etc. are demanding larger and larger size of University expenditure.

(2) Even though funds from University's own sources increased by almost 86 percent in the recent years of 1990's from Rs. 218 lakhs in 1990-91 to Rs, 405 lakhs in 1995-96, there has been a persistent rise in the deficit for all these years. The Government grant during this period, however, increased by only little over 20 percent from Rs. 855 lakhs to Rs. 1032 lakhs. Though this State University is basically dependent on Government with almost two-third of resource based built up of State Grants, the Government has signalled out enough indication as to its inability to provide

more funds to the Universities.

(3) The University Grant Commission' maintenance grants to Universities are at 1991- 92 level and has declared that it would gradually narrow down the areas of financial assistance to Universities. Moreover, whatever matching grants are provided by the UGC on account of building up of infrastructure in some areas cannot be availed of in many cases due to lack of availability of initial fund either from internal or State sources to meet the University's share of expenditure obligation.

(4) The National Education Policy of the Government of India is clearly in favour of reducing the Government burden of University financing and the intention is being increasingly reflected in the changing grants policy of U.G.C. It is to be noted that the share of education in the public sector plan outlay over the years has gone down from 6 percent in third five-year plan to 3.5 percent in the Seventh Plan. Though the Eighth five-year plan has raised allocation to education to the extent of 6 percent of Gross Domestic Product, the lion's share will go to high priority areas like primary education, adult education, basic health facilities and universal literacy drive. It follows that Government is giving lesser and lesser attention to financing of higher education. Under the impact of market-friendly liberalisation of new economic policy, the Government and the University Grants Commission are expressed in favour of opening the door of higher education to private sector. No wonder, then, that the Universities of India would be in the grip of a severe resource crunch in this changed scenario with their traditional pattern of financial management.

(5) Deeply fallen in the resource crunch, the Gauhati University in recent years has repeatedly failed to clear the outstanding bills of remuneration to examiners and paper setters, meet payment for books and journals supplied, purchase essential documents and records of research value as well as text books idented for by various teaching departments, to purchase or even pay for servicing of laboratory equipments and even clear salary payment to employees in time. This has resulted in a demoralising effect on the teachers and employees in so far their spirit of dedication to extra-normal pursuit of excellence is concerned.

(6) While financial discipline says that a department has to function within the limits of budget constraint, the University budget estimate has almost become irrelevant because the departments are always reminded that the budget provisions do not mean their ability to spend. Though the budget should essentially be regarded as an action programme for the particular year and the teaching departments plan to procure essential items of need or to spend on academic programmes accordingly, either the demanded amount is drastically cut in the sanction letters and that too, come at an inordinate delay or the proposals of departments simply lie unattended to for months together even after repeated reminders to the Treasurer. This kills the spirit of initiative and enthusiasm of forwardlooking teachers and heads of departments for proper

maintenance and development of various faculties. Since the academic programme cannot be implemented in accordance with budgetary provisions, the budget framing of the University has almost become irrelevant in the recent years.

(7) Research activities are at the heart of University's academic programmes. They are also an integral part of teaching in University level of higher education. However, the budget does not provide a separate allocation of funds for research activities of different departments. Even there is no budgetary provision for holding seminars, symposia and workshops which are an integral part of academic excellence of the University. Financing of such activities, therefore, depends on the whims of funding authority and the faculty members, particularly the heads of departments have to run from pillar to post with their begging bowl to arrange funds for organising a programme of the kind.

(8) It is a pity that even when research projects are extended to faculties by external funding agencies, they cannot be availed in many cases due to absence of basic infrastructural facilities in the departments. Teachers have, therefore, to forego many ambitious projects offered by various public and private sector agencies. The non-availability of infrastructural facilities which are pre-requisites for research activity has made these funding agencies more and more reluctant to offer projects to the University departments. They are naturally more attracted to institutions having the necessary basic infrastructure for carrying out research projects.

(9) It is also painful to observe that even when a faculty member with his personal efforts succeeds in securing a project from an outside funding agency, he is often put to problems in realising funds from University coffers at the appropriate time of spending. The time bound projects get disrupted and the researcher is unnecessarily made answerable to the funding agency for the lapse of time frame. The investigators are often greeted with unsympathetic attitude and red tapism in their efforts to get sanction, to pay for equipments and services acquired in the project work, to finalise accounts and procure utilisation certificate with respect to spending of funds supplied by outside agency against specific proposals. This again kills their zeal for working on fresh projects.

(10) The University lacks in proper financial planning and financial discipline. There is also the lack of budgetary control of expenditure. The absence of monitoring of the earnings and spendings has also added pressure on the University coffers. The University suffers from non-keeping of proper accounts. There is often diversion of funds from one head of expenditure to another. This is perhaps one of the important reasons why Government cannot be convinced about time clearance of grants. The University is unable to disburse funds for different purposes in time and, hence, suffers from time over-run and cost over-run.

(11) On a number of accounts, the revenue sources of University are not properly

tapped. The rates of tuition fees have remained at a low level. The scope for enhancing other fees has also remained under explored. At the same time, the quality of service to people has utterly deteriorated. One has to run several times to procure academic certificates and documents and is unnecessarily put to harassment. They will be happy to get prompt service against higher rates of fees. The existing capacity of the G.U. Press and the Text Book production cell is utterly underutilised and the University bus service is grossly misused. There is no monitoring of these services by any one. The University's vast estate remains idle and though there is an Estate Officer, his services have also remained underutilised.

These are the most prominent areas of ailment of University financing. However, inspiteof these resource oriented problems, the University cannot remain idle and has to move forward. To preserve the rich traditions and achieve lofty ideals on which this highest seat of learning come into existence fortyeight years ago alternative means of resources have to the found to keep the University's wheels of progress moving. From what has come out of the day-long deliberations of the seminar, a body of suggestions may listed out in the following.

Prospects of University Financing
(A Body of Suggestions)

(1) A re-organisation of financial structure, a proper financial plan and observance of financial discipline is of utmost necessity. The financial structure of the University needs thorough review and each and every item of six revenue sources and nine expenditure outlets thoroughly scrutinised to identify the areas of under-utilisation of revenue-earning capacity, leakages of revenue, underpayment of budget-supported funds for academic programmes of various teaching departments, non provision of allocation to important aspects like projects, research activity, seminar and academic discussions in departments, etc. delay in release of funds, lapses in official process of bills tendered by various claiments, delay in delivery of University services to cliants approaching different offices and other lapses in administrative efficiency.

(2) The Treasurer of the University under existing set up is over-burdened with multi-sided aspects of finance and is often fore occupied with arrangement of funds from Dispur, scrutiny of expenditure proposals and signing of cheques. He has almost no time to devote to a proper scrutiny of financial structure and reframing of a proper financial plan. Budget framing is not only an exercise of reproducing traditional items of revenue and expenditure raised by a certain percentage for the coming year. The budget is a financial planframe and summarised the complete action programme of the University for the coming year. Structuring of a proper financial plan, maintenance and updating of proper accounts, monitoring of implementation of the budgetary provisions, etc. requires a whole-hearted devotion of the Treasurer. Hence, a part of the existing burden of Treasurer should be shifted to some other officer to enable the

former to concentrate on reorganisation and restructuring of the financial plan, updating of proper accounts and maintenance of an efficient standard of financial administration.

(3) There is enough scope for increasing internal revenue resources of the University. The structure of studentship fees needs a thorough review for upward revision. There are about 6,500 students in the enrolment and 3,500 hostelers. The average annual expenditure per student presently comes to Rs. 20,000 and much larger in the case of science faculty. However, the monthly tuition fees have still remained at a range between Rs. 20 and Rs. 30 only. Almost all the Education Commissions, The National Education Policy and experts have repeatedly reminded us that University education is by and large a privilege of the richer sections of society. With tremendous rise in the cost of running the University and gradual rise of incomes of guardians, the existing fees structure of the University has long outlived its relevance. The aspirants of University education do not mind paying private tuition fees at their undergraduate level to the extent of Rs. 200-250 per paper per month to raise their ability level to get admitted into University courses of study. There is no reason why students or their guardians should mind paying larger amount of tuition fees in the University. Similarly, the admission and examination fees received from around 17,000 T.D.C. students, 6,500 post graduate and about a hundred Ph.D. or other research students can be easily raised to suit the level of rise in the cost of administering the University's academic services rendered to the. cliantile of the University can be justifiably considered. Considering the above noted size of studentship and volume of academic and administrative services supplied, it may be possible to mobilise an additional revenue of around 25 percent of the existing quantum of internal resources of University from a judicious revision of fees structure above. The quantum rise in this respect may go to around Rs. 1 crore even after allowing a concessional package to meritorious and poor students as the case may be.

(4) There has been a criminal leakage in revenue from University's bus service. The system of revenue collection has utterly failed. The service renders about 25-30 trips a day inclusive of both inward and outward movement. Out of them, not less than 20 trips carry jampacked passengers totalling around 2000 per day. Considering market rates of bus fare, the earnings from University bus service should fetch at least Rs. 3,000 a day or Rs. 11 lakhs a year. As against this the existing level of annual earnings amount to only Rs. 5.5. lakhs and the University outstanding liability to the ASTC still hangs around Rs. 18 lakhs. If the University authority fails to manage the service in a business-like manner, the responsibility should be given to a private party or a co-operative society and the deal could easily ensure an annual revenue collection of Rs. 11-12 lakhs per year.

(5) On similar grounds, the other two revenue sources, viz, the Gauhati University Press and the Text Book Production, G.U. must economically justify their existence. At present , they are unable to earn a revenue sufficient to cover at least 75 percent of their operational expenditure. These two should run purely on commercial consideration. Their function need not be confined to University work alone and should be open to outside work. Arrangement to attract all printing works of Colleges and other educational institutions can be made without much difficulty because the Colleges are themselves affiliated to the University.

It is surprising that the existence of the University's Text Book production cell and its sales counter is not yet known to most of the students and the outside people because of the location of the cell at a distance from public view. This organisation can be converted into a flourishing revenue-earning agency through location change and functional restructuring. Apart from attracting outside a centre of tourist attraction, the vastness, variety of location and natural scenario have made the area one of the rarest University campuses of the country. We should take advantage of the unexplored and hidden treasure to convert the campus into a more pleasant site through its development as an additional means of earning a substantial amount of revenue at the same time.

(7) It is important to note that the state government under certain conditions use to meet 80 percent of total expenditure of the local bodies and municipal boards all over Assam. The University being an autonomous body should also receive similar grants. With up-dated accounts, clear balance-sheet and scientific internal audit system, the state government should be convinced to raise the grants to the extent of 80 percent of total expenditure.

(8) The University Grants Commission should be more aggressively approached with better programmes of project planning. The need for provision of special grants to backward areas has to be convincingly impressed upon the U.G.C. For the purpose, the University should arrange seminar, group discussion and personal contact at the door step of U.G.C. authorities at New Delhi. The backward region argument and proper placing of demand for raising the level of University facilities to a standard of excellence are expected to soften the UGC's attitude towards its grants policy to this University.

(9) It is urgently necessary to study the techniques of revenue mobilisation of a number of highly successful private and non-government educational institutions like R. K. Mission of Narendrapur. This will give us some innovative ideas as to how to approach different social welfare organisations, industrial enterprises, national and international funding Agencies like UNDP, World Bank, Canadian Foundation, World Wide Fund (WWF) organisation, SAARC, and many other agencies which are on the look out for releasing funds to finance suitable project plans. A close

contact with these agencies and followup measures will certainly open up an opportunity for financing of various development projects in the University.

(10) The private and public sector large industrial houses which have business network in Assam, especially in tea, plywood, oil, mineral sectors, banking and financial sectors which have a budgetary provision for donation to institutions pursuing social and educational upliftment should be approached with proper project proposals. A close report with them is expected to help establishing joint ventures and creating .. better library facility, professorship chairs, maintenance of buildings and laboratories, hostels, parks, water supply, hospitals, in addition to holding of special lectures by outside experts. There is enough scope to raise funds from C.S.I.R., O.N.G.C., I.O.C.,ICSSR, BRPL, etc. In addition to various departments of Government of India like Departments of Science and Technology, Electronics, Human Resource Development including Sports and Youth Affairs, Atomic Energy, Scientific and Industrial Research, etc. It is important to note here that only writing of request letters to these organisations will not do. Proper project plan showing how, in what manner and for what benefit will the fund be utilised has all to be clearly explained in a convincing manner and the task has to be pursued until the funding agency is satisfied.

(11) There is a national loan Scheme for students at soft terms with no collateral attached to it. Canara Bank has already floated the "Vidyasagar Scheme" for giving soft loans to students for pursuing higher studies. On request of the Vice-Chancellor of Delhi University, the scheme has already extended its coverage to humanities branch of University courses of study also. The Gauhati University may also urge upon the Union Ministry of Human Resource Development to open up this scope to Assam. If the facility is extended, it will be easy to collect fees from students at a time in advance for the whole session.

(12) Fees can also be levied to researchers and outside readers at a lumpsum rate in advance for the whole year for use of library facilities. The stock of library materials should be enhanced and procured from national libraries through arrangement of cheap photostat facility of theirs. The facility of University auditorium, sports fields and stadium, lecture halls, guest house, etc. can be extended to outsiders against suitable fees. Two more prospects of revenue collection may be explored – (i) levy. of car parking fees and (ii) fees on vehicular traffic through the University Campus in the entry or exit point.

(13) The University may open up a consultancy service with inter disciplinary expertise of various teaching departments. The consultancy charges collected may be an extra-income to the University. The University in the same line may also think of opening some correspondence courses on various subjects with the help of expertise from different disciplines.

(14) The University should develope a market complex allowing opening of sales counters for all types of essential commodities including vegetable, fish, livestock; diary. and poultry products. Presently, the University community has to procure most of these items from the city area and often at exorbitant prices. Many enterprises are eager to open sales counter to sell different products in the University Campus. Levy of fees on these counters will be an additional source of earnings to the University. The University Campus badly requires development of a departmental store or a well organised consumers co-operative store for supply of all items of grocery and stationary variety in the line of similar organisation developed by N. F. Rly. Head Quarters at Maligaon. This will not only enable the Campus residents to get quality products at reasonable prices but also will open up a scope for earning additional income by the University.

(15) Alongwith revenue raising efforts, control of strict economy in expenditure of the University is of utmost necessity. The staffing pattern vis-a-vis the work load needs to be scrutinised and there should be a freeze on new appointments if the work load can not justify additional employment for a period. The expenditure on construction and repair works claims a large slice of the annual budget. The quality of construction work needs to be properly monitored and if quality control is ensured, expenses on repeated repairs can be drastically reduced. Half-done construction works and consequent time over-run cost over-run should be avoided because the resources so invested remains blocked without any returns. While economy should not cost efficiency, business principles should be strictly observed in all cases of construction expenditure.

Thus, University financing needs a dynamic approach requiring a multi-sided attack on the resource crunch front. Since the U.G.C. in line with new economic policy of liberalisation is gradually encouraging privatisation in the sphere of higher education, the University has to gradually depend more and more on its own sources of fund. The areas of problems and prospects have been identified in the foregoing pages. It is necessary that a high power Committee be formed immediately to look into the possibility of implementation of the suggestions made above. The seminar desires that the Executive Council of the University discuss the matter and form such a Committee with resourceful members who should, in case of necessity, be prepared to study the pattern of financing of some successful educational institutions and recommend measures for implementation of various revenue raising programmes in the light of above recommendations.❑

Reprinted from Sateertha 12th issue

Keynote Address at the Business Session on "University Finance : its Problems and Prospects"

Dr. S.B. Medhi

Respected Chairperson of this Business Session, President of the Gauhati University Officers' Association, distinguished participants, intellectuals, officers and friends,

At the outset I offer my sense of gratitude to all of you for inviting me to participate in this crucial seminar. When I was invited to attend this seminar I was surprised as I have no connection with anyone of this University since the last two decades or so. Later on when I was assured that this will be a purely academic and business like session with problem solving result-oriented approach I agreed to participate here.

Friends, finance is the root of many problems whether it is government deptt, semi-govt. organisation, public undertaking, autonomous body or even voluntary organisation. You can easily imagine the extent and nature of anxiety when you do not get your salary in time.

This University is completing its 50 years on 26.1.98 and with age this University is starting to have many problems which did not occur in its childhood. In the Gauhati University Bill of 1947 it was stated that the aim of the proposed University would be "to intensify study of the age-long spirit of Assamese life and character and to bring in them the necessary adjustment in relation to the Indian civilisation and to the different and new impulses of the West". To fulfil this aim various people moved from house to house for collection of fund with all seriousness and sacrificed their precious time and energy. At that time people could not imagine that the University of their dream would face financial crisis in 1990s.

As I find today, more than 85,000 students are enrolled in the graduate and post-graduate classes in 119 affiliated colleges and the University classes. I am told there

are 7 Faculties with 32 different courses: Arts Faculty has the largest number of students (more than 47,000 of which about one-third is female). I have also come to know that affiliated colleges have more than 69,000 students while the University Departments and the Law College have more than '3000 and 500 students respectively. Every year about 60 to 70 candidates qualify for Ph.D. degree. A large number of students and teachers of this University have earned national and international recognition.

Friends, in the Department of Public Enterprises I am dealing with as many as 48 public undertakings of the State government. These includes– Corporations, Boards, Government Companies etc. Most of these enterprises are now facing serious financial problems– owing to several reasons, such as absence of long term corporate plan, mismanagement, huge arrear accounts and lack of balancesheets etc. Most of these are having huge amount of idle capacity despite massive investment of crores of rupees. I do not like to go into details of all these. What I want to say is that an University is like a big Corporation with autonomous character : the only difference is that it is a HUMAN RESOURCE CENTRE.

Now, the question is why this financial problem ? I would like to note here optimistically that this is not only the problem of this University. In fact, all the 250 Universities (including more than 8000 Colleges and about 6 million students) all over this country are facing this problem in varying degrees. A deficit budget of Rs 7crores was placed before the Calcutta University Senate just 3 days ago.

Briefly stating, the main causes of present financial problems, as most of you know are increase in various types of expenditure and at the same time decrease in revenue income leading to a gap every year. To be more specific, the main causes are–

1. Development of existing and new P.G. Deptts and the need to fill up vacancies for new courses and research etc.

2. Need for infrastructure: buildings, residential,quarters, hostels etc.

3. Reduction of grants from the UGC coupled with non-release of grants in time by the UGC. There is an apprehension that this will fall further in coming months as higher priorities are set on primary education, adult education and basic health facilities. I may add here that reduction of public expenditure on higher education will create new problems as boys and girls receiving University education in India constitute about 6 percent of the agegroup as compared to 38% in Philippines, 28% in Panama, 20% in Egypt and Thailand — in the Third World Countries.

4. Failure of the. State Govt. to provide matching shares of right amount in right time. It appears the State govt gives only Rs. 8 crores yearly as recurring grant whereas the University needs more than Rs. 10 crores.

5. Non-release of normal maintenance grants by the State govt. in time.

6. Although the income of the University from its own source is about Rs. 4 crores the situation became critical when 20% of the affiliated colleges of Barak Valley went to the University at Silchar. Moreover, there is substantial loss of revenue when the HSLC and Higher Secondary Examinations are conducted by the Board and the Council.

Now what are the solutions?

I am extremely happy to say that the Gauhati University Teachers' Association (GUTA) and the Gauhati University Officers' Association are anxious for solutions. In fact, as far as I remember, the GUTA organised a Seminar like the present one in March '93 and recommended some measures for solving the financial problem.

But it pains me to note that these recommendations and suggestions remained unimplemented till today as in many of our Meetings where we take a good deal of nice Resolutions not to be implemented at all. Today is 28 March '96 and we had lost precious three years since the Recommendations were made in the GUTA Meeting of March '93. I hope and request all of you to see that our discussions and Resolutions of today's Meeting also do not end in smoke like the GUTA Meeting of March '93.

Friends, I am not experienced like many of you present here in University affairs, But with my simple ideas I like to offer some of my suggestions as you have very kindly invited me here.

Specific steps to be taken on financial front

The average recurring cost per year per student in this University is quite high and it is increasing. The figure is about Rs. 20,000/- excluding fixed costs on land and other assets. In some subjects where the demand is less the average cost is still higher. The expenditure on staff salary is about 70 to 80 percent of the total expenditure.

The Gauhati University gets from the State govt. about Rs. 1 crore as statutory grant and about Rs. 5 crores as adhoc grant in a year. As I indicated earlier, the University's own source of income (from fees and other dues) produces more than Rs. 3 crores per year. The UGC approved schemes for a little more than Rs. 1 crore only during the 8th Plan Period. As such the University has the following problems. Firstly, the total yearly requirement is about Rs. 15 crores and the gap between income and expenditure is increasing. As I already said, one main reason is the loss of revenue (about Rs. 2 crores) due to transfer of 45 affiliated Colleges in the Barak Valley and Karbi Anglong and North Cachar District. Secondly, the University Reserve Fund (about Rs. 83 lakhs) kept in Fixed Deposit for over draft facilities cannot solve the problem when the release of grant from the State Government is highly irregular. When the grants are released at the irregular intervals or after the fag end of the year timely payment of salary becomes very difficult leading to uncertainties in the minds of all concerned. This greatly affects academic atmosphere.

I also feel free to say here that the University Budget Estimates should be made more realistic. May I also bring to your notice the following points? Audit Notes indicate that various amounts are lying unutilised since 1975-76 and accounts of many branches are not kept maintained properly. In fact arrear accounts or updating of accounts is my biggest head ache in public enterprises Deptt. also. This I feel, is because of lack of seriousness and lack of training. I may add here that we have started Computerisation of accounts in some undertakings with the help of AMTRON (Assam Electronics Development Corporation).

I have the following plans for financial stability and I feel very strongly that academic excellence would be a distant dream without adequate finance.

The plan I like to offer here involves multi-dimensional efforts with what is called, "FINANCIAL ENGINEERING". We all know about the subjects like: Mechanical Engineering, Electrical Engineering, Civil Engineering etc. Today, in view of new economic policy and reforms a new subject called Financial Engineering has become important. Recently we arranged a lively Workshop on "Financial Engineering" for the benefit of our Managing Directors and Chairpersons of State Public Enterprises with experts from Industrial Development Bank, Bombay, IIM, Madras, Hyderabad etc. It was a grand success and we learnt many techniques for solving financial problems. Financial Engineering is necessary today because gone are the old days of govt subsidy and easy money. There is budgetary restraint at the moment all over the world. I like to tell you that many D.C.s are not having fund for purchase of office stationary and essential items. Some study and knowledge of Financial Engineering helps us in reducing our dependence on Government by depending more on capital Market and Corporate Sector and various undertakings and organisations. As you all know the less we depend on govt. the more we have what is called intellectual freedom in the University and other academic-centres.

In may plan the following methods or techniques are emphasised (a) tapping new sources of finance, (b) intensive utilisation of resources (to avoid idle capacity and to have an surplus rate of return), (c) investment in profitable lines, (d) frequent contact, personal contact at highest level– with industry, various organisations, international organisations, govt etc. rather than contact through correspondence/ letters etc., (e) improved audit management and updating of accounts with clear balance-sheet, so that donors and investors may have confidence on the University Finance.

1. One popular suggestion is that the State Govt should raise the statutory Annual Grant to this University to Rs. 10 crores. The State Govt may fix certain conditions for this and meet 80% of total expenses as in case of local bodies and municipal boards all over Assam.

2. Secondly, we should press the UGC to enhance its grants to the University. :

in fact there should be provision for special grants to backward areas. This will be possible if we have close personal contact with the UGC authorities and if we participate effectively in Working Group discussions in New Delhi. From my personal experiences in some departments I say that yearly allocations were increased after I had effective deliberations and discussions at New Delhi.

3. Thirdly, I strongly advocate closer Inter-University interactions for clearly understanding the steps taken by various Universities all over the country as all the places have similar problems. I n fact visit to some private or non-governmental educational institutions (like Ram Krishna Mission at Narendrapur) recently enriched me with lot of innovative ideas. Their budget is as big as the budget of this University.

4. I also strongly support a very close report with international funding agencies like the UNDP, World Bank, Canadian Foundation, SAARC and many others as they are very eager to release fund if there are suitable Project Plans. These agencies are very eager to release items in kind also and visit the area of investment for proper assessment.

5. Fifthly, I urge that this University must start effective dialogue and rapport to have a really meaningful link with private industrial houses (esp. in tea, plywood, oil, mineral sectors) and public enterprises (both state and central) for raising fund through donation, gift etc. Punjab, Haryana and Delhi Chamber of Commerce and Industry have already started joint ventures with some Universities. This will help in creating a vibrant library, new Chairs/Professorships, maintenance of buildings and laboratories, hostels, parks, water supply, hospitals etc. in addition to meeting the cost of bringing outside experts for lectures/workshop etc. You all may see in today's STATESMAN (Calcutta) that the Indian Institute of Management, Calcutta has signed an agreement with the Tata Information Systems Ltd. (TISL) for technology cooperation and it is stated that "TISL wants to play a big role in the educational segment, both at the school level and at the highest educational level".

KELLOGG, now a familiar and popular name in India (and Assam) is a breakfast cereal magnate, who donated $10 million to North-Western University, USA, recently to . establish several endowment Chairs and to support research projects. I inform you here that Haryana University has also received help from UNDP to forge an academic collaboration recently with the KELLOGGS.

In the recent 83rd Indian Science Congress the President lamented that while in Japan over half the cost of R&D is borne by private industry, in India that figure is less than 2 percent.

There is still enough scope to raise fund from Council of Scientific and Industrial Research, Oil & Natural Gas Commission, Indian Oil Corporation, Indian Council of Social Science Research, BRPL– in addition to various Deptts of Govt. of India such as Deptts of Science & Technology, Electronics, Human Resource Development,

(including Sports & Youth Affairs), Atomic Energy, Scientific & Industrial Research etc.

Friends, I have with me here a photograph of a very big vegetable garden in a village in Assam created out of Oil India's fund and assistance.

The North-Eastern Council, and Assam Govt. Deptts can also help. I remember I could place some fund to this University when I was in the Deptt of Sericulture and Deptt of Welfare of Plains Tribes & Backward Classes. It was also pleasure to place fund from the Deptt. of Public Enterprises for special studies on Fishery Development, Tourism and several other areas.

It has now become urgent to make a Master Plan for having at least 1 % of the net profits of private and public sector enterprises (Totalling more than 1000) in Assam.

6. Strict economy in expenditure (on staff, stationery, electricity etc.) and following of the UGC norms are most urgent as this may lead to about 10% of reduced expenditure. The University works deptt having an annual budget of more than Rs 1 crore needs to be run on strict business principles. Audit management also needs urgent attention. Of course economy should not be at the cost of efficiency. We have seen recently how the Bar Council of India issued notices to 54 Colleges for lack of infrastructure facilities necessary for imparting courses, Audit is a problem in some of the best Universities also. Very recently a member of the Senate of Calcutta University demanded that the Govt Audit Report of 1983-84 should be placed before the Senate: it was stated that for the past 11 years, Calcutta University has not submitted its Annual Statement of Accounts, or copies of its audit reports to the Senate or the State Govt's Auditor-General. A Calcutta University accounts official admitted that some of the reports of the accounts of the ledger of 1984-85 had been misplaced and some important documents "eaten by white ants".

7. Fees from students and research scholars and hostelers are to be increased equitably in all courses and may be collected in lump sum in advance for the whole year. This is justified when I find students gladly paying Rs 200/- per month to private tutors (for 8 hours of coaching only in one subject), even at undergraduate level. In many Universities students use hostels as places for cheap accommodation : some even own cars which they keep outside the JNU Campus at Delhi. Many may not agree with me on this suggestion. But I feel this will be no problem to our students once we avail National Loan Scheme. Under this scheme the students can have loan at 4% interest. Canara Bank has already floated the Vidyasagar scheme under which it gives soft loans to students for pursuing higher studies. The University of Delhi V.C. urged that the scheme should include loans for Subjects in humanities and social sciences as well. And now it is agreed. The Gauhati University should move the Union Human Resource Development Ministry for making it operational for students of Assam also as early as possible. The beauty is that the National Loan Scheme will

hold no collateral but the catches will be in-built : if a student defaults with more than 2 installments he will be disqualified from the scheme and will have to return the principal amount immediately.

Fees can also be collected by giving facilities of ONE TIME examination for various degrees as done by many Universities.

Fees can also be levied to outsiders in lumpsum in advance for the whole year for use of the University Library. There are many who would be too glad to use this library even by paying high fees. Here we can see the example of USIS Library, Calcutta or Delhi or Madras. I am happy to tell you that in my request and persistent pressure a large number of rare and valuable books were donated by the Bagribari Zamindar family in 1977-78 and now these books are in the reference section. Perhaps the name of the donor is not yet written although it is desirable. Similarly I could bring some old glass plates from the Record Room of Deputy Commissioner, Dhubri to the State Museum at Gauhati in view of the historical importance of the glass plate inscriptions. I do not know where these are lying now : these were sent from Dhubri in 1977-78.

8. Employment-oriented Courses and distance education are priority areas identified by Govt of India in its education policy. I feel there is tremendous scope for increasing income to the University by starting a large number of correspondence courses (under a Directorate of Distance Learning Programme or Distance Education) with well designed fees structure. We may go out and see the Annamalai University Open University System or the Institute of Correspondence Education, University of Madras. You will be thrilled to see that the University of Madras has opened as many as 15 spot selection centres including far off Port Blair areas. In this OU system no formal educational qualification is required : to be eligible for admission to U.G. and Diploma courses, one must complete 18 years of age and for P.G. courses 25 years of age. In case of Annamalai University admission is open to persons all over India. Let us see the Bombay University: apart from providing innovative, flexible and high quality distance education Bombay University is earning about 50% of total income from correspondence courses. Now the Birla Institute of Technology & Science has also started off-campus distance learning programmes in technological subjects. Look to the Andhra University : the enrolment in correspondence education courses crossed 45,000 in 1995. I have a Project Plan with useful courses in this regard.

9. Another way of having extra Income to the University is to start large number of short evening or holiday courses on professional or vocational subjects with appropriate fees structure. Now-a-days many of the NGOs are doing this. Examples of some such courses are : Self-employment & Entrepreneurship, Tips for Competitive Examinations, GRF, TOFEl, SAT, GMAT etc., Personality Development, Learning How to Learn, Futurology etc. I have made a list of about 60 such ‘interesting courses.

I have seen in some Universities in U.K. and USA during my visits centres for individualised learning in which students pursue courses/projects in which they are given opportunities to grasp the connections between seemingly unrelated segments of knowledge. I was teaching Assamese language to a group of students from Denmark, Sweden, Norway, Belgium etc. in the Summer Institute of Linguistics in England, while I was a British Council Fellow in U.K. for about 13 months. It is only with such programmes that we can make this University a "time and space for thinking, for discussing, for roaming through the ages and across the universe on voyages of discovery." Such programmes would also help us in having humanism, tolerance,' reason, adventure of ideas and the search for truth. I may like to give an example here : Gujrat Vidyapith, Ahmedabad (founded by Mahatma Gandhi in 1920) has 90 days courses of various types with field visits that charge about $800 US.

10. The Gauhati University Estate covers about 5000 population including about 1800 students and teachers. I feel that the University land (about 250 hectares) and other assets are to be very intensively utilised for agro-based micro enterprises (viz .. pisciculture, sericulture, horticulture, botanical garden with medicinal plants etc.) with the help of the Corporate sector (as I stated today little earlier) in demonstration plots that will give practical knowledge to students and bring income to the University. Today many of us can sing and dance but do not know how to plant a sapling. The University of Wisconsin's (USA) dairy farm produces more than 30,000 pounds of milk per day for students and public with high profits. Why can we not do such activities here?

11. I also strongly feel that the University Press having about 40 employees and 7 big machines and unsold stock worth about Rs. 50 lakhs is to be commercialised to utilise its full capacity. Open market works are to be taken up in large scale esp. in printing of Text Books. There are criticisms against Assam Text Book Production Corporation on his ground. Both the University press and the library should have very attractive sales counters with rare books, convocation addresses, research papers, articles etc. and it should be open to public as well.

12. My another suggestion is that different deptts should take up consultancy services through a UNIVERSITY CONSULTANCY CELL and a substantial part of the consultancy charges collected will be extra income to the University. A handsome amount was placed at the disposal of the Zoology Deptt. of this University when I was the Director of Sericulture in 1987. Similarly, with my initiative the Deptt. of Public Enterprises placed some lakhs of Rupees to the University for a special study of the Assam Fishery Development Corporation. Some one from here may go to Calcutta and see the J.C. Bose Institute– launched 78 years ago: now it has diversified its activities from basic to applied research.

13. Creative financing has entered education in many places: many Universities

have collected campus parking fines. In JNU also we find examples of fines imposed on students. We can also create University parks and amusement centres for students and public (with the help of public) and private sector undertakings and levy entrance fees.

14. Rent may also be collected from outsiders, private parties etc. for use of auditorium, lecture halls, hostels (when vacant), guest house etc. in a commercial way.

15. Income from entrance fees to hall for hearing eminent speakers coming from various parts is another innovation. I have lot of examples but I will not take time by going into details on this point.

16. With my experiences as the Registrar of Cooperative Societies in Assam. I say, it is most urgent to set up a big cooperative Departmental Store, having all articles of daily use including a big neat/clean canteen in the pattern of Universities in U.K. and USA. The net profits from a big cooperative is very high because of various state and central govt. support and concessions. In western Universities about 70,000 meals are served every day in cooperative food stores and the Universities earn huge profits although prices are lower as compared to outside market.

17. Voluntary donations from past alumi (many of whom are in western countries as NRls) is another innovation. Given tax concessions this is a vast unexplored area for the Gauhati University. My father donated Rs. 30,000/- in memory of my grandfather Pandit KALIRAM MEDHI for awarding prize in this University, but the amount is lying unutilised for long 8 or 9 years. This was a voluntary donation.

18. An exercise of financial engineering to raise fund from capital markets, bank and financial institutions is not yet started here. Many Universities in the west have assets in stocks and bonds which are made out of endowments, gifts, grants, bequests etc. by an expert team and rarely they dip into the principal.

19. Well-managed lotteries and gift coupons are extra innovations for additional income generation to this University. When I was serving in the district I set up CINE CLUBS with educative (and rare) films that I obtained from the British Council and such other organisations. The programmes were highly stimulating and profitable. I donot like to suggest road tax on the stretch going through the University as it would involve some complicated problems without legal sanction.

I feel the Executive and Academic Council should discuss these matters thoroughly and on priority basis and take clear decisions for time-bound action calendar and implementation. I feel that the academic atmosphere will depend to a great extent on the financial innovations and systematic/strong administrative actions.

Education in the University level, is an active generator of values. MOUs (Memorandum of Understandings) may be signed with many Universities by this University for transfer of credits, development of courses and export of course

materials. MOUs may also be signed with foreign research institutes and cultural organisations for exchange programmes. Like the Andhra University, Visakhapatnam, the Gauhati University can sign MOU for interchange programmes of teachers and students with Universities in USA. Manipal Academy of Higher Education (Deemed, University), Karnataka is starting academic linkages with Loma Linda University, USA, Louisiana State University, USA, University of Illinois, Wayne State University, University of Adelaide and also with international voluntary organisations like US-AID Health Project, INMED, Ford Foundation, DRI, ECFMG etc. Can we not develop on such lines?

The 4th International Symposium of the Role of Universities in Developing Areas (held at Melbourne, Australia in July '95) discussed many issues mentioned by me today : I had the fortune of having linkage with this Symposium.

Let us be not in the position of Duryodhana : we know what ought to be done but we have no heart in it. Let us be little more serious. Let us set up a small task force to implement the ideas noted by me with a systematic time-bound action calendar right, from today. Let us have a vision – a clear long term policy –instead of familiar adhocism. Let us see the institutions which are doing excellent work even without much govt. support. Let us have academic freedom for the sake of intellectual integrity. Let us not commit the mistakes of the past. Let us prepare an excellent project plan and show result.

I feel that in spite of all our problems there is a constant effort for achieving higher values in life. Let this great University help in achieving these higher values along with a self-sustaining, vibrant and harmoniously developed society.

My gratitude and regards to all of you for inviting me here and for your very kind and patient hearing. ❑

"I am not bound to win, but I am bound to be true. I am not bound to succeed but I am bound to live the best life that I have. I must stand with anybody that stands right and part form him when he goes wrong"

– Abraham Lincoln

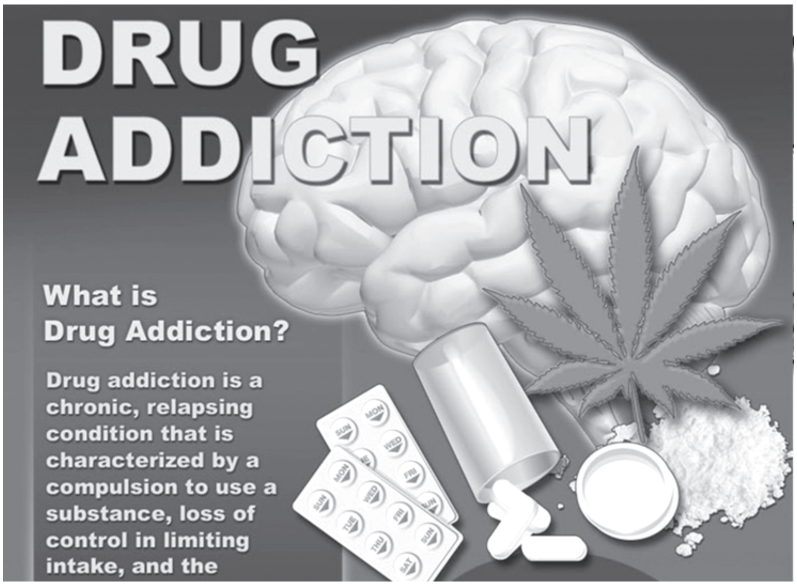

DRUG ADDICTION

Late Dr. Dimbeswar Teron,
Retired Senior Medical Officer,

Overview : You may be hooked emotionally and psychologically. You may have a physical dependence too. If you have a drug addiction– whether to a legal illegal drug — you have intense cravings for it. You want to use the drug again and again. When you stop taking it, you may have unpleasant physical reactions.

While not everyone who uses drugs becomes addicted, many people do. Drug addiction involves compulsively seeking to use a substance, regardless of the potentially negative social, psychological and physical consequences. Certain drugs, such as narcotics and cocaine, are more likely to cause physical dependence than other drugs.

Breaking a drug addiction is difficult, but not impossible. Support from your doctor, family, friends and others who have a drug addiction, as well as inpatient or outpatient drug addiction, may help you beat your drug dependence.

Signs and symptoms : The range of drugs to which you can become addicted is wide. The drugs include :

Cannabis compounds: These compounds are found in marijuana and hashish.

Central nervous system depressants : Barbiturates and benzodiazepines are examples of central nervous system depressants. Phenobarbital, amobarbital (Amytal) and secobarbital (Seconal) are examples of barbiturates. Benzodiazepines include tranquilizers such as diazepam (Valium), alprazolam (Xanaz), oxazepam (Serax), lorazepam (Ativan), clonazepam (klonopin) and chlordiazepoxide (Librium).

Central nervous system stimulants: This class of drugs includes amphetamines, methamphetamine, cocaine and methylphenidate (Ritalin)

Designer drugs : Synthetic compounds, such as Ecstasy, which has both amphetamine-like and hallucinogenic effects, are included in this category.

Hallucinogens: LSD, phencyclidine (PCP) and ketamine (Special K) are examples of hallucinogens.

Inhalants : Hlue, paint, solvents and nitrous oxide can all be used as inhalant drugs.

Opioids : Opioids are narcotic, painkilling drugs produced naturally from opium or made synthetically. This class of drugs includes heroin, morphine, cocaine, methadone and oxycodone (Oxycontin).

General signs and symptoms

Addiction to any drug may include these general characteristics :

: Feeling that you need the drug regularly and, in some cases, many times a day

: Making certain that you maintain a supply of the drug

: Failing repeatedly in your attempts to stop using the drug

: Doing things to obtain the drug that you normally wouldn't do, such as stealing

: Feeling that you need the drug to deal with your problems

: Driving or doing other activities that place you and others at risk of physical harm when you're under the influence of the drug

Recognizing drug abuse in teenagers

Possible indications that your teenager is using drugs include:

School performance : Your child suddenly shows an active dislike of school and looks for excuses to stay home. Contact your school officials to see if your child's attendance record matches what you know about his or her absent days. A student who experiences a drop in performance, possibly failing courses or receiving only minimally passing grades, may be using drugs.

Physical health : Listlessness and apathy may indicate your child is using certain drugs.

Appearance : How they look is extremely important to adolescents. A sudden lack of interest in clothing, grooming or looks may be a warning sign of drug use.

Personal behaviour : Teenagers enjoy privacy, but exaggerated efforts to bar family members from entering their rooms or knowing where they go with their friends might indicate drug use. Also, drastic changes in behaviour and in relationships with

family and friends may signal drug use.

Money : Sudden requests for money without a reasonable explanation for its use may be a sign of drug use. You may also discover money stolen from previously safe places at home. Items may disappear from your home because they're being sold to support a drug habit.

Causes : Drug use or abuse crosses the line into drug addiction when you feel you have to have the drug, and you increase the amount of the drug you take. Various factors, such as your personality, your genetic makeup and peer pressure, affect your likelihood of becoming addicated to a drug. In addition, some drugs, such as heroin and cocaine, more quickly produce a physical addiction than other drugs do for many people.

Physical addiction appears to occur when repeated use of a drug alters reward pathways in your brain. The addicting drug causes physical changes to some nerve cells (neurons) in your brain.

Neurons use chemicals called neurotransmitters to communicate. Neurons release neurotransmitters into the gaps (synapses) between nerve cells; neurotransmitters are received by receptors on other neurons and on their own cell bodies. The changes that occur in this communication process vary with the type of drug to which your'e addicted, though researchers have discovered that addictive drugs, such as cocaine and morphine, affect some areas of the brain in the same manner. If further research confirms findings such as this, it would be possible to develop more effective medications to combat addiction to more than one drug.

Here are some of the ways specific drugs may contribute to addiction :

Cannabis compounds : The main active agent in cannabis compounds, delta-9-tetrahyrocannabinol (THC), affects the neurotransmitter communication process. Some

people ptrceive the effects of THC as enjoyable, and this sensation reinforces use of the drug. For THC causes uncomfortable feelings or anxiety, which doesn't reinforce use of the drug.

Central nervous system depressants : Benzodiazepines and barbiturates produce long-tem cellular changes partly by enhancing the actions of the inhibitory neurotransmitter gamma-aminobutyric acid (GABA). Released into the synapses, GABA binds to receptors and ultimately lowers cell excitability, which slows down brain activity.

Central nervous system stimulants : These drugs raise the levels of dopamine and serotonin in the synapses. Brain cells release dopamine as part of the reward system through which you learn to seek stimuli, such as food and sex. Serotonin is a chemical in the brain that regulates mood. Stimulants block the reabsorption of dopamine after its release and can physically alter the sensitivities of some dopamine and serotonin receptors.

Opioids : These drugs affect the nerve cells of the reward pathways in your brain in ways similar to that of stimulants, producing positive reinforcement for the use of these drugs. There are opioid receptors in the brain, spinal cord and gastrointestinal tract.

Screening and diagnosis : Diagnosing a drug addiction often starts at the family doctor leve, often after one family member has raised concerns about another family member's behaviour. Your doctor may ask questions about the frequency of drug use. whether any family member has criticized your drug use or whether you've ever felt you might have a problem.

A definitive diagnosis of drug addiction usually occurs after an evaluation by a psychiatrist, psychologist or a specialized addiction counselor. Blood tests often aren't able to result in a diagnosis of a drug addiction, but these tests can help a doctor to detect the presence of drug when its use has been denied.

Complications : Aside from the physical and psychological problems it causes, dependence on drugs can create a number of other disruptions in your life :

Family : Behavioral changes may cause marital or family strife.

Work : Work performance may decline, and you may be absent from work more often.

Social : You may lose or alienate longtime friends.

School : Academic performance and motivation to excel in school may suffer.

Legal : Stealing to support your drug addiction and driving while impaired are just two of the possible legal problems drug addiction can cause.

Financial : Spending money to support your habit takes away money from your other needs, could put you into debt and could lead you into behaviours that are country to your values.

Health : Drug use and addiction has many physical consequences that vary depending on which drug you use. Using drugs may make you more likely to participate in other unsafe behaviours, such as sharing needles or having unprotected sex, which can increase your chances of contracting HIV or hepatitis. People who are addicted to drugs are also at a higher risk of overdosing because addicts need more and more of the drug to achieve the same feeling.

Treatment : Treatment typically involves steps to help you withdraw from using the durg, followed by counseling and attending self-help groups to help you resist using the addictive drug again.

Withdrawal therapy : The goal of withdrawal therapy (detoxification) is for you to stop taking the addicting durg as quickly and safely as possible. Detoxification may involve gradually reducing the dose of the drug or temporarily subsituting other substances, such as methadone, that have less severe sice effects. For some people, it may be safe to undergo withdrawal therapy on a outpatient basis; others may require placement in a hospital or a residential treatment centre.

Withdrawal from different categories of drugs produces different side effects and require different approaches.

Central nervous system depressants : Minor side effects of withdrawal may include restlessness, anxiety, sleep problems and sweating. More serious signs and symptoms also could include hallucinations, whole body tremors, seizures, and increased blood pressure, heart rate and body temperature. The most serious stage of withdrawal may include delirium, which is potentially life-threatening. Withdrawal therapy may involve gradually scaling back the amount of the drug.

Central nervous system stimulants : Side effects of withdrawal typically include depression, fatigue, anxiety and intense cravings. In some case, signs and symptoms may include suicidal thoughts and suicide attempts, paranoia and impaired contact with reality (acute psychosis). Treatment during withdrawal is usually limited to emotional support from your family, friends and doctor. Your doctor may recommend medications to treat paranoid psychosis or depression.

Opioids : Side effects of withdrawal of opioids, such as heroin, morphine, oxycodone or codeine, can range from relatively minor to severe. On the minor end, they may include runny nose, sweating, yawning, feeling anxiety and craving the drug. Severe reactions can include sleeplessness, depression, dilated pupils, rapid pulse, rapid breathing, high blood pressure, abdominal cramps, tremors, bone and muscle pain, vomiting, and diarrhea. Doctors may substitute a synthetic opiate, such as methadone, to reduce the craving for heroin and to gently ease people away from heroin. The most recently approved medication to ease withdrawal from opiates is buprenorphine (Suboxone, Subutex). Buprenorphine is a milder opioid that was approved in the United States to manage cravings in individuals who decide to stop using stronger opiates. This drug is the first narcotic medication used for the treatment of addiction that may be prescribed in a doctor's office rather than a treatment centre.

Continuing treatment

After detoxification, therapies such as counseling, addiction treatment programs and self-help group meetings can help you stay sober.

Counselling : Individual or family counselling with a psychologist or addiction counselor may help you resist the temptation to resume using addicting drugs. Behavior therapies can help you develop ways to cope with your drug cravings, suggest strategies to avoid drugs and prevent relapse, and offer suggestions on how to deal with a relapse if it occurs. Counselling also can involve talking about your job, legal problems and relationships with family and friends. Counselling with family members can help them to develop better communication skills and to be more supportive.

Treatment programmes : Treatment programmes generally include educational

and therapy sessions focused on establishing sobriety and preventing relapse. This may be accomplished in individual, group or family sessions. These programmes are available in various settings from outpatient to residential and inpatient programmes.

Self-help groups : Many, though not all, of these groups tend to use the 12-step model first developed by Alcoholics Anonymous. Self-help groups, such as Narcotics Anonymous, exist for people addicted to drugs, such as cocaine, sedatives and narcotics. The message is that addiction is a chronic disorder with a danger of relapse and that ongoing maintenance treatment– which may include medications, counselling and attending self-help group meetings is necessary to prevent a relapse. Your doctor or counselor can help you locate a self-help group. You also can find listings for self-help groups in the phone book, at the Library and on the Internet.

Prevention : The best way to prevent an addiction to an illegal drug is not to take the drug at all. Your doctor may prescribe narcotics to relieve pain, benzodiazepines to relieve anxiety or insomnia, or barbiturates to relieve nervousness or irritation. Doctors prescribe these medications at safe doses and monitor their use so that you're not given too great a dose or for too long a time. If you feel you need to take more than the prescribed dose of a medication, talk to your doctor.

Parents can take the following steps to help prevent drug dependency in their children :

Communicate : Talk to your children about the risks of drug use and abuse.

Listen : Be a good listener when your children talk about peer pressure, and be supportive of their efforts to resist if.

Set a good example: Don't abuse alcohol or addictive drugs. Children of parents who abuse drugs are at greater risk of drug addiction.

Strengthen the bond : Work on your relationship with your children. A strong, stable bond between you and your child will reduce your child's risk of using or abusing drugs.

Coping Skills : Along with counseling and attending self-help groups, talk with your doctor or counselor about other ways you can boost your chances of staying drug-free. Following are some suggestions:

Give yourself time: For most people, it takes about three months before significant improvement occurs, so don't give up on your treatment program too soon.

Promptly seek treatment for other mental health disorders : Since people with other mental health problems, such as depression, are twice as likely to become addicted to drugs, seek immediate treatment from a qualified mental health professional if you have any signs or symptoms of mental illness.

Avoid high-risk situations : Don't go back to the neighbourhood where you used to get your drugs. And, stay away from your old drug crowd. ❑

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থা

৫৪তম্ বাৰ্ষিক সাধাৰণ সভা

দিনাংক ঃ ৩০মে, ২০১৭ ইং চন, মঙ্গলবাৰ

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

মাননীয় গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ সভাপতি মহোদয়, আজিৰ সভাত উপস্থিত থকা সন্মানীয় সদস্যবৃন্দ, পোনপ্ৰথমে মই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ হৈ আপোনালোক সকলোকে আজিৰ এই ৫৪তম বাৰ্ষিক সাধাৰণ সভালৈ সাদৰ সম্ভাষণ যাচিলোঁ।

বিগত বৰ্ষটোত কাম-কাজৰ খতিয়ান দাঙি ধৰাৰ আগতে আমি বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থাৰ প্ৰাক্তন সদস্য বীৰেন্দ্ৰ কুমা লহৰক, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্বনামধন্য অধ্যাপক জ্যোতিপ্ৰসাদ মেধি, ৰাজ্যখনৰ বিশিষ্ট শিক্ষাবিদ দিলীপ বৰুৱাৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ অনেক বিশিষ্ট ব্যক্তিক আমাৰ মাজৰ পাৰ হেৰুৱাবলগীয়া হৈছে। এইসকলৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ লগত জড়িত জ্ঞাত-অজ্ঞাত আন অনেকজনে আাক চিৰদিনৰ বাবে এৰি থৈ গ'ল। প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে সেই সকলো পুণ্যাত্মাৰ প্ৰতি বিষয়া সন্থাৰ হৈ মই শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিছোঁ।

বিশ্ববিদ্যালয়লৈ সুদীৰ্ঘকাল সুখ্যাতিৰে সেৱা আগবঢ়াই বিগত বছৰটোত আমাৰ সতীৰ্থ শ্ৰীঅঞ্জন কুমাৰ দাস, শ্ৰীকুমাদ নাৰায়ণ শৰ্মা, শ্ৰীঅমিয় শৰ্মা, শ্ৰীপদ্মৰাম দাস, মঃ নুৰ আমিন আলী আহমেদ, শ্ৰীপবিত্ৰ হুজুৰী, শ্ৰীসুভাষ চৌধুৰী, শ্ৰীকামিনী কান্ত কলিতা, চিৰাজুদ্দিন আহমেদ, শ্ৰীবিশ্বনাথ দাস আৰু মঃ নুৰ আহমেদে কাৰ্যকালৰ সফল পৰিসমাপ্তিৰে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগতে বিষয়া সন্থাৰ প্ৰতি তেখেতসকলে আগবঢ়াই যোৱা সেৱা আৰু সহযোগিতা আমাৰ বাবে স্মৰণীয় হৈ ৰ'ব। তেখেতসকলৰ এক সুস্থ কৰ্মময় দীৰ্ঘজীৱনৰ বাবে আমি ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ।

প্ৰিয় সতীৰ্থ, এইখন কাৰ্যনিৰ্বাহকে যোৱা ৩১-৫-১৬ইং তাৰিখে কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিছিল। বিগত সময়ছোৱাত বিভিন্ন বিষয়া সম্বন্ধে আলোচনা কৰিবলৈ সন্থাৰ ১২ খন কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ বৈঠক আৰু ৩খন জৰুৰী কাৰ্যনিৰ্বাহক বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰা হয়। বিগত বছৰটোৰ কামৰ এটি চমু আভাস এই চেগতে উল্লেখ কৰিব লৈছো ঃ

বিষয়া সন্থাৰ দাবী চনদ লৈ পূৰ্বৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ সৈতে কৰ্তৃপক্ষৰ যি আলোচনা হৈছিল আৰু সেই আলোচনাত উপনীত হোৱা সিদ্ধান্তসমূহ কাৰ্যকৰী কৰাৰ বাবে আমি কৰ্তৃপক্ষক বাৰম্বাৰ অনুৰোধ জনাই আহিছিলোঁ। আমাৰ দাবী চনদ বৰ দীঘলীয়া নহয়। কৰ্তৃপক্ষয়ো আমাৰ দাবী কেইটাৰ ন্যায্যতা স্বীকাৰ কৰি দাবীসমূহ মানিলৈ কাৰ্যকৰী কৰাৰ সম্পূৰ্ণ আশ্বাস প্ৰদান কৰিছিল। পঞ্জীয়ক মহোদয়ৰ চিঠিৰ নং GU/Regr/(SF)2016/180 dt16-9-16 মৰ্মে আমাৰ দাবীৰ প্ৰতি সহাৰি জনাই কৰ্তৃপক্ষই —

১। Statute সংশোধনৰ ক্ষেত্ৰত এখন তিনিজনীয়া কমিটি গঠন কৰি দিয়ে।

২। বিষয়াসকলৰ পদোন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত কাৰ্যকৰী পৰিষদত বিষয়টো উত্থাপন কৰি বিহিত ব্যৱস্থাৰ আশ্বাস প্ৰদান কৰে।

৩। ২০ বছৰ বা তাতোধিক কাল একেটা পদতে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি থকা বিষয়াসকলৰ বাবে এক বিশেষ পদোন্নতি প্ৰদানৰো আশ্বাস প্ৰদান কৰে।

৪। বিষয়া সন্থাৰ ভৱন উন্নয়নৰ বাবে ধনৰ আবণ্টনৰ ক্ষেত্ৰতো যোগাত্মক সহাৰি জনায় আৰু এই ক্ষেত্ৰত ধনৰ আবণ্টন বিচাৰি এখন নতুন প্ৰাককলন (estimate) ইতিমধ্যে কৰ্তৃপক্ষক প্ৰদান কৰা হৈছে।

৫। বিষয়াসকলৰ আবাস গৃহ নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰতো অনতিপলমে বিহিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ আশ্বাস কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰিছে।

যিসকল বিষয় বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ (UGC) দৰমহা পোৱাৰ যোগ্য সেই সকলো বিষয়াক এইবাৰ Pay revision ৰ সময়ত UGC Pay Scale দিয়াৰ বাবে অনুৰোধ জনোৱা হৈছে। আশাকৰো এইবাৰৰ সংশোধনীত কৰ্তৃপক্ষই এই ক্ষেত্ৰত যথোচিত ব্যৱস্থা ল'ব।

শিক্ষকসকলৰ ক্ষেত্ৰত চাকৰিৰ বয়স ৬৫বছৰলৈ বৃদ্ধি কৰাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত আমি বিষয়াসকলৰো চাকৰি কাল বৃদ্ধিৰ বাবে অনুৰোধ জনাইছোঁ। এই ক্ষেত্ৰত ন্যূনতম ৬২বছৰ কৰাৰ বাবে আমি দাবী উত্থাপন কৰিছো। বৰ্তমান প্ৰচলিত Re-employment ব্যৱস্থাৰ ক্ষেত্ৰত থকা আসোঁৱাহসমূহ আঁতৰাই এই ক্ষেত্ৰত এক সুনিৰ্দিষ্ট আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে আৰু ইয়াৰ বাবে আমি কৰ্তৃপক্ষক যাৱতীয় ব্যৱস্থা লোৱাৰ বাবে অনুৰোধ জনাইছোঁ।

বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্তঃগাঠনি উন্নয়নৰ আমাৰ পূৰ্বৰ দাবীৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্বাস্থ্য সেৱাৰ মান উন্নত কৰাৰ দাবী কাৰ্যকৰী কৰাৰ বাবেও বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনোৱা হৈছে।

প্ৰিয় সতীৰ্থ, পূৰ্বৰ কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ সিদ্ধান্ত তথা সাধাৰণ সভাত গৃহীত প্ৰস্তাৱ অনুযায়ী ১৪-১৬ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০১৭ লৈ সন্থাৰ ভূতপূৰ্ব সম্পাদক স্বৰ্গীয় কুমাৰেন্দ্ৰ নাথ দাস দেৱৰ সোঁৱৰণত এখন বেডমিণ্টন প্ৰতিযোগিতাৰো আয়োজন কৰা হৈছিল। স্বৰ্গীয় দাসৰ পৰিয়াল বৰ্গই আগবঢ়োৱা ১০,০০০.০০ (দহ হাজাৰ) টকাৰ অনুদান তথা বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰা ১৫,০০০.০০ (পোন্ধৰ হাজাৰ) টকাৰ অনুদানেৰে এই প্ৰতিযোগিতাখন সফলভাৱে আয়োজন কৰা হয়। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষক, কৰ্মচাৰী তথা বিষয়াসকলৰ মাজত পোনপ্ৰথমবাৰৰ বাবে অনুষ্ঠিত কৰা এই প্ৰতিযোগিতাত ভালেসংখ্যক প্ৰতিযোগীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। আগন্তুক দিনবোৰতো যাতে এই প্ৰতিযোগিতাখন অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা হয় তাৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সকলো সদস্যকে আহ্বান জনালোঁ।

গতানুগতিকতাৰ পৰা আঁতৰি বিষয়াসকলৰ দক্ষতা বিকাশৰ বাবে ইয়াৰ প্ৰথম পদক্ষেপ হিচাবে আমি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ IST ৰ IT Deptt. ৰ সহযোগত ৫দিনীয়া কাৰ্যসূচীৰে Skill Development Programme ৰূপায়ন কৰা হৈছিল। এইক্ষেত্ৰত কৰ্তৃপক্ষই আমাক ২০,০০০.০০ (বিশ হাজাৰ) টকাৰ এক আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছিল। বৰ্তমান তথ্য প্ৰযুক্তিৰ যুগ, সেয়েহে বিষয়াসকলক এই ক্ষেত্ৰত দক্ষ কৰাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্যৰেই

কাৰ্যসূচীটো লোৱা হৈছিল।

ৰাজ্যখনত হোৱা প্ৰলংয়কাৰী বানৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত সন্থাৰ তৰফৰ পৰা বানাক্ৰান্তসকলৰ সাহাৰ্যাথে কিঞ্চিত বৰঙণি আগবঢ়োৱাৰ মানসেৰে সন্থাৰ সকলো সদস্যৰ পৰা ছেপ্টেম্বৰ মাহত ৫০০.০০ টকাকৈ মুঠ ৪০,৫০০.০০ (চল্লিশ হাজাৰ পাচ শ) টকা সংগ্ৰহ কৰা হৈছিল। কিন্তু ধন সংগ্ৰহত হোৱা বিলম্ব আৰু অন্যান্য কিছুমান কাৰণৰ বাবে সময় মতে সেই ধন প্ৰদান কৰিব পৰা নহ'ল। সেয়েহে কাৰ্যবাহী সমিতিৰ পৰামৰ্শ অনুযায়ী আমি সেই ধন সদস্যৰ বছৰেকীয়া বৰঙণি হিচাবে গণ্য কৰাৰ সিদ্ধান্ত লওঁ। যদিও বিগত ৫৩তম সাধাৰণ সভাত বছৰেকীয়া বৰঙণি ৭৫০.০০ টকা ধাৰ্য্য কৰা হৈছিল, অতিৰিক্ত ২৫০.০০ টকা বছৰটোত সংগ্ৰহ কৰা নহ'ল। আজিৰ সভাই অনুমোদন জনালে আগন্তুক বছৰত পূৰ্বৰ ২৫০.০০টকাৰ সৈতে আগন্তুক বছৰৰ ৭৫০.০০টকা সহ মুঠ ১০০০.০০ (এক হাজাৰ) টকাকৈ প্ৰতিজন সদস্যৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিব পৰা হ'ব। সন্থাৰ আৰ্থিক অৱস্থা স্বচ্ছল কৰাৰ বাবে সকলো সদস্যই এই ক্ষেত্ৰত যোগাত্মক সহাৰি জনাব বুলি আশা কৰিলোঁ।

বিশ্ববিদ্যালয়ে আগবঢ়োৱা গৃহ ঋণ আৰু গাড়ীৰ ঋণ আদিৰ ক্ষেত্ৰত বিষয়াসকলৰ বাবে এখন আচুতীয়া তালিকা প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবেও আমি কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনাইছিলোঁ।

বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ গৱেষক ছাত্ৰী শ্ৰীসংযুক্তা বৰুৱা এক ভয়ংকৰ দুৰ্ঘটনাত পতিত হৈ চিকিৎসাধীন হ'বলগীয়া হোৱাৰ বাবে বিশ্ববিদ্যালয় গৱেষক সন্থাৰ আবেদন অনুযায়ী আমাৰ সন্থাৰ তৰফৰ পৰা নগদ ১০,০০০.০০ (দহ হাজাৰ) টকাৰ এক কালীন সাহায্য চিকিৎসাধীন বৰুৱাৰ পৰিয়ালৰ হাতত বিগত ৩১-০১-২০১৭ তাৰিখে ইণ্টাৰনেশ্বনেল হাস্পাতালত প্ৰদান কৰা হয়। অধ্যাপক ভি ভেংকট ৰাওৰ সোঁৱৰণত অনুষ্ঠিত কৰা এক চাফাই অভিযানতো গৱেষক সন্থাৰ লগত বিষয়া সন্থাই হাতে-কামে সহযোগিতা আগবঢ়ায়।

সন্থাৰ কাৰ্যবাহী সমিতিৰ পৰামৰ্শ অনুযায়ী সভাপতি-সম্পাদকসকলৰ নাম সন্নিবিষ্ট এখন ফলক আমাৰ ভৱনত লগোৱা হৈছে। তথ্যপাতিৰ অভাৱত আৰম্ভণিৰে পৰাই এই তাৰিকাত নাম সন্নিবিষ্ট কৰিব পৰা নহ'ল যদিও ইংৰাজী ১৯৮৫-৮৬ চনৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে কাৰ্যনিৰ্বাহক কৰা সভাপতি-সম্পাদকসকলৰ নাম ইয়াত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। বিগত সাধাৰণ সভাৰ সিদ্ধান্ত অনুযায়ী সন্থাৰ এটি নিজা Web Portal খেলাৰ যো-জা কৰা হৈছিল আৰু এই ক্ষেত্ৰত কৰ্তৃপক্ষৰ পৰাও আমি এক কম্পিউটাৰ আৰু প্ৰিণ্টাৰ লাভ কৰিছিলোঁ। কিন্তু আমি ভবা ধৰণে সেইটো হৈ নুঠিল।

ইতিমধ্যে কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ বেতনৰ হাৰ সংশোধিত হ'ল। কিন্তু আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্মচাৰীসকলৰ দৰমহা সংশোধনীৰ কোনো ব্যৱস্থা বৰ্তমানলৈকে কাৰ্যকৰী নোহোৱাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক বিহিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণাৰ্থে বাৰম্বাৰ অনুৰোধ জনাই আহিছোঁ। শেহতীয়াকৈ সংশোধিত বেতন কাৰ্যকৰী নোহোৱালৈকে সকলো বিষয়াকে এপ্ৰিল মাহৰ পৰা অতিৰিক্ত ১৫,০০০.০০ (পোন্ধৰ হাজাৰ) টকাকৈ মাহিলী Interim relief দিয়াৰ বাবে দাবী উত্থাপন কৰা হৈছে। আমাৰ দাবী মানি লৈ মাহেকত ৭০০০.০০ (সাত হাজাৰ) টকাকৈ সকলো বিষয়াকে Interim relief দিয়াৰ সিদ্ধান্ত কৰ্তৃপক্ষই গ্ৰহণ কৰিছে আৰু ইতিমধ্যে এইক্ষেত্ৰত এক জাননী জাৰি কৰা হৈছে। এক সৌহাৰ্দ্যপূৰ্ণ পৰিৱেশত আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে সকলো সমস্যা সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত বিষয়া সন্থাই কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে সু-সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰি আহিছে

আৰু কৰ্তৃপক্ষয়ো বিষয়া সন্থাক যথোচিত মৰ্যাদা প্ৰদানেৰে প্ৰায় সকলো ক্ষেত্ৰতে যি যোগাত্মক সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰি আহিছে আৰু কৰ্তৃপক্ষয়ো বিষয়া সন্থাক যথোচিত মৰ্যাদা প্ৰদানেৰে প্ৰায় সকলো ক্ষেত্ৰতে যি যোগাত্মক সহাৰি প্ৰদান কৰি আহিছে, তাৰ বাবে সন্থাৰ তৰফৰ পৰা আমি কৰ্তৃপক্ষক কৃতজ্ঞতা আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো।

মাননীয় সদস্য বৃন্দ, বিগত সাধাৰণ সভাৰ সিদ্ধান্ত অনুযায়ী আমি সন্থাৰ ভৱনটিৰ আধৰুৱা কামখিনি সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে তথ্য পূৰ্বৰ অনাদায় ধন পৰিশোধ কৰিবলৈ প্ৰত্যেকজন সদস্যৰে পৰা বিগত ২০১৬ৰ আগষ্ট মাহৰ দৰমহাৰ পৰা ৭৫০.০০ (সাত শ পঞ্চাশ) টকাকৈ বৰঙণি সংগ্ৰহ কৰি মুঠ ৬০,৭৫০.০০ (যাঠি হাজাৰ সাত শ পঞ্চাশ) টকা সংগ্ৰহ কৰা হৈছিল। ইয়াৰ পৰা আমি পূৰ্বৰ ২০,০০০.০০ টকা পৰিশোধ কৰো। ভৱনটিৰ সন্মুখ আৰু পথৰ মাটিৰ কামত ১৪,০০.০০ (চৈধ্য হাজাৰ) টকা, বাৰান্দা আৰু চিৰিৰ দৰ্জা আদিৰ বাবদ ৩৬,০০০.০০ (চয়ত্ৰিশ হাজাৰ) টকা ব্যয় হয় এই খৰচৰ ৯,০০০.০০ (ন হাজাৰ) টকা বৰ্তমান অনাদায় হৈ আছে। Contruction Account ৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ কোষাধ্যক্ষৰ প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা হৈছে।

বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন কাৰ্যসূচী তথা অন্যান্য সমিতি-উপসমিতিসমূহত বিষয়া সন্থাৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে আমি আমাৰ মতামত যথোচিতভাৱে উত্থাপন কৰি আহিছোঁ।

বিষয়া সন্থাৰ মুখপত্ৰ 'সতীৰ্থ'ৰ ১৮তম্ সংখ্যাটিৰ বাবে সন্থাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিয়ে অলক পাঠকক সম্পাদক নিৰ্বাচিত কৰে আৰু এখন সম্পাদনা সমিতি গঠন কৰি দিয়ে। এখন সুন্দৰ মুখপত্ৰ যথা সময়ত আপোনালোকৰ হাতত তুলি দিয়াৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। এই চেগতে আমি সম্পাদকৰ লগতে সম্পাদনা সমিতিকো ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

প্ৰিয় সতীৰ্থ,

সাধাৰণ সম্পাদকৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ পদত অধিষ্ঠিত কৰি আপোনালোকক সেৱা কৰাৰ সুযোগ দিয়াৰ বাবে মই আপোনালোকৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ। বিগত সময়চোৱাত মোৰ সীমিত সামৰ্থ অনুসৰি নিঃস্বাৰ্থভাৱে সন্থাৰ কাম-কাজ চলাই নিয়াৰ প্ৰয়াস কৰিছিলোঁ। এই ক্ষেত্ৰত সন্থাৰ সভাপতি, যুটীয়া সম্পাদক, কোষাধ্যক্ষকে ধৰি কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সকলো সদস্যই আগবঢ়োৱা গঠনমুলক দিহা-পৰামৰ্শৰ বাবে তেওঁলোকৰ ওচৰত মই কৃতজ্ঞ। অজানিতে হোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে আপোনলোকৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। শেষত পুনৰ আপোনালোক সবাকে কাৰ্যকৰী সমিতিৰ হৈ সাদৰ ধন্যবাদ জ্ঞাপনেৰে সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

ধন্যবাদ —

জয়তু গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়।

জয়তু গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থা।

দিনাংক ঃ ৩০ মে', ২০১৭

(ড° ৰণজিৎ সিং)
সাধাৰণ সম্পাদক
গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় বিষয়া সন্থা

Reports of the Sports Secratary

At the very out set of my secretarial report I would like to express my sincere gratitude to all the esteemed members of Gauhati University Officers' Association for giving me the opportunity to serve the Association as Sports Secy. This is my 2nd tenure as Sports Secy. With a high hope of improvement of the physical and mental fitness of the members of the Association we had introduced Annual Sports among the officers of the Association and during 2015-16 the first annual sports meet was organized successfully. A good number of officers took part in the meet. But this year due to various resasons beyond the control of the Sports Secy, this could not be arranged as expected and just a few indoor sports competition were arranged during 20-22 Feb. 2018 between 3-00pm- 5-00pm. Only few participates took part in those event. Hope this will be improved in near future and more and more officers will take part in the Annual Sports . GUOA has also successfully organized the K.N. Das Memorial Badminton Tournament for the 2nd yr. amonge the Teachers, Officers, and Employs of Gauhati University. A good number of competitors took part in the competition. Hon'ble Vice-Chancellor Dr. Mridul Hazarika inaugurated the competion on 21 st Feb- 2018 and the final matches were held on 22nd Feb. 2018. Dr Sankarmoni Bora won the K. N. Das Memorial Running trophy for the 2nd consecutive year defeating Dr. Arijit Bora. In women's single Swagata Singh Roy won the final match defeating Daisy Talukdar. In means' double match Dr Shankarmoni Bora and Dr. Arijit Bora defeated Dr Rituparna Bora and Dr. Jyotiprakash Medhi. Prizes were distributed by the Registrar Dr. S. K. Nath and President of the Association Arabainda Sarma in the concluding ceremony held in the Indoor stadium of the University. Family members of late K. N. Das were also present in the prize distribution ceremony.

During the year GUOA also participated in a friendly foot-ball match on 5th December 2017 organized by GU Workmens' Union. GUOA also actively co-operates in various Sports and extra-carricular activties organized by the University.

I again express my heartiest gratitude to all the esteemed members of our Assation for their help and cooperation. I also express my heartfelt thanks to the President and General Secy. of the Association for their guidance and the GU Authority for extending all kinds of help and financial assistance for organizing the Sports and other activities of the Association.

Thanking You
Long live GUOA

Dr. Rituparna Borah
Sports Secy, GUOA